

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Feloldó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/8 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kész a kiegyezés.

A Budapesti Napló telefonjelentése.

Bécs, december 31.

(v.) Ez a Szilveszter-nap sokáig emlékeztet fog maradni a Habsburg-monárkia és a magyar nemzet történetében. Drámai momentumokban hihetetlen gazdag, eredményre nézve messzire kiható jelentőségű Szilveszter-nap ez. Kora reggeltől késő estig tartott itt Bécsben a Széll Kálmán heroikus dologtevése, amely félig idegfeszítő munka, félig mesésen szívós, férfias küzdelem volt. A nap krónikáját a végénél kell kezdenem. Kilenc és tíz között este távozott el Koerber a magyar kormányelnök hotelszobájából. Mikor átlépte a küszöböt, Széll Kálmán a derekasan végzett munka s a győzelmesen befejezett harc jóleső érzésével sóhajthatott fel: *hála istennek valahára!* E felsóhajtas a kiegyezési alku sikeres befejezését pecsételte meg.

Kora reggeltől fogva e pillanatig kétszer járt Széll Kálmán a felségénél s négyszer értekezett osztrák kollégájával. Egész napon át változatlanul válságos maradt a kiegyezési kérdés állapota. A magyar ultimátummal szemben osztrák részről hajthatatlan ellenszegülés mutatkozott. Csak egy volt bizonyos egész napon át, hogy a kockának még ezen az éjszakán kell eldőlnie, melyen az ő év bucsuzodik. A magyar kormányelnök el volt tökélye, hogy az új esztendőbe semmi szin alatt nem viszi át ama gyötrő, végzetes és egész közéletünk egyensúlyát veszélyeztető, valamint gazdasági fejlődésünket régóta megbénító bizonytalanságot, melyet a hosszadal-

mas, meddő alkudozás teremtet. Ha ma estig perfektté nem válik az egyezés, Széll Kálmán befejezettnek tekintette volna misszióját s a gazdasági különvadás az elméletileg fenntartott nemzeti jogok birodalmából a konkrét valósítást követelő tényezők talajára szállt volna át. A Sacher-szálloda első emeletének hosszú folyosóján a balsarkot Széll Kálmán lakása foglalja le, az ellenkező végén van Lamsdorff szállása, melynek ajtaja előtt egy cserkesz szolga ólalkodik naphosszat. A balsarkon folyó izgatott járáskelésre a cár vezető miniszterének cselédje furcsa szemmel bámultskodott öröhelyéről a másik folyosóvégére. Vajon sejtette-e, hogy ami ott folyik, egy nagyhatalom szétmállásának előkészülete is lehet? Az osztrák miniszterek lelkét ilyesfajta sejtés nem igen bántotta. Legalább a külső jelek azt mutatták, hogy derült kedéllyel vártak valamit, ami nekik kedves lett volna: a magyar kormány leszereklését, a magyar érdek feloldozását, a magyar álláspont kapitulációját. Hát ezt hiába várták. Annyi leirhatatlan izgalom közepette Széll Kálmán szokatlan komolyságot és valóban csodálandó higgadságot mutatott. Meglátszott rajta, hogy lelkiismerete nyugodt és bármiként forduljon a kocka, teljes bizalommal vállalja felelősséget három irányban: a nemzet, a király s a török előtt.

A csataterőről, mert ez volt ma a kiegyezés platformja — óránként kiadott bulletinek beszámolnak a mozgalmas nap minden drámai mozzanatáról. Széll Kálmán szobája valóságos főhadiszállás volt, amelyben ő egy-maga volt vezér, törzskar és kombattans

sereg egy személyben. És e döntő csatában a fordulatnak estefelé kellett beállania, mikor Széll Kálmán másodszor járt a királynál. Innentől fogva két órán belül érkekezett Böhm-Bawerkekkel, majd telefonon Lukács Lászlóval, aztán ismét az osztrák kabinet pénzügyminiszterével és elnökével, míg végre elröppenhetett ajkáról a megkönnyebbülés ama sohaja, mely a döntő ütközetben kivívott győzelmet jelentette. Mi idézte elő a fordulatot, hogyan hátrult el a hónapok óta makacszkodó s még a mai egész nap folyamán is leküzdhetetlennek látszó akadály, mikor folyt az elhatározás órájában az értekezés Széll Kálmán s az osztrák miniszterek közt, milyen természetű és tartalmu a megoldás, mely oly kínos nehezen volt megtalálható, azt még csak sejtetni sem lehet. De bizonyosan tudhatni egyet, azt, hogy tegnap délután óta csakis a magyar álláspont érvényrejutása útján jöhetett létre a békés kiegyenlítés. Jeleztük már tegnap e helyen, hogy immár alkudozásról szó sem lehet, hanem csak a magyar állásponthoz való elvi hozzájárulásról. Az alternatíva az volt, hogy vagy meghajol az osztrák kormány vagy kettőtörök a vámközfűzés. Ha tehát létrejött az egyezés, akkor Széll Kálmán férfias állásfoglalása után biztosra vehető, hogy a valahára megszületett kiegyezés fölött az osztrák érdekek is kiegyenlített magyar álláspont zászlója lobog.

A magyar kormányelnök e küzdelmes és fádalmas nap után nyugodt lélekkel hajthatja fejét pihenőre a Budapest felé robogó vonaton. Derekasan rászolgált e néhány órai nyugalomra. Egy álló esztendő óta

T Á R C A

Újévi gratuláció.

— Egy volt főherceghez. —

Dolgozni jössz mihozzánk?
Akkor pártodra állok.
Ha nem azért szállasz le,
Hogy súlyodj — : gratulálok!

Nagyobb díszit kell szerezned,
Ha rangnak, címnek vége.
Ez a nagyobb, külön dísz;
A munka tisztessége!

Ha már fenséges úrnak
Többé nem hívnak téged:
Kajj vissza jellemedben
Még ragyogóbb fenséget!

Kemény tusára készülj,
Ha közzénk keveredél!...
Eddig főherceg voltál,
De most — emberré lettél!

Abonyi Emil.

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Írta: JÓKAI MÓR

(14)

A Capitano elárulta klasszikus neveltetését ez iskolai idézettel:

„Coelum, non animum mutant, qui trans mare currunt.”

(Mennyet, nem lelket vált csak, ki a tengeren átfut.)

— A fáradságos szigetfelfedezésben megszomjaztunk. Mikor a hajóról leszállni készültünk, én meghagytam a Padronénak, hogy a kulacsot ásványvízzel megtöltve, hozza magával. A palmaerdőt elérve, tárgyalat gyűjtöttünk össze és tüzet raktunk. Gyufánk még volt. Azután egy darab szalonnát és kétszersültet megpirítottunk s ezuttal mi vendégeltük meg fenséges princünket és princesszünket. No hát bizony ők csak éppen olyan főhercegek, mint a többi. Ha a negrito a nagykorúságát eléri, aspirállok nála a földvarmesteri dignitásra. Tetszett nekik a szalonna, pirított kenyérről. Én utasítást adtam a Padronénak, hogy akassza le az övéről a kulacsot s kínálja meg az itálával illusztris vendégünket, ahogy illik: ő kezdje meg az áldomást. Soha olyan grimaszt nem láttam életemben, mint amilyent a negrito firtorított az első mohón lenyelt korty után. Elkezdett prüszkólni, kráknogni, ökredezni, azzal keresztlül ugrott a parázsra s

elfutott a közellevő karámba, folyvást köpködve, cikálva. Én el nem tudtam gondolni, mi lelte? Felkaptam a kulacsot, amit a fiú eldobott s megkóstoltam a tartalmát; az mindent megmagyarázott. „Padrone! hisz ez budai keserűvíz!” — „Mit tudom én? Én soha sem ittam ásványvizet”. János van ráírva a palackra. Azt hittem, hogy aki János, az mind becsületes ember. — „Hiszen becsületes víz ez annak, aki rá van szorulva, de nem szomjúságról való”. Kiöntöttem az egészet a kulacsból a földre. Ez alatt visszajött a karámból a fiú; hozott magával egy kobakot, meg azt a vitatott furót és egy kecskeszarvat. Azok ugyan drága klenódiák voltak. A furót a „turris babylonika” csigahéjából alkotta mesterműnek a természet. A leány előre elkészítette a fiú számára a kapaszkodó, guzt láncszalagból, megértve a fiú szándékát. Az erdő szélét azok az agavefajta növényóriások szegélyezték, amiket a spanyolok aguamielnek hínak, a vadak szándinac. Ezek adják az indiánoknak a szüretet. Mikor a szándi virágfűrtjei a kipattanáshoz közelednek, akkor van ideje a szüretelésnek. A fiú felmászott a karesu fatörzsön a kapaszkodó-gúzs segítségével s ahol a lombkorona alól kilógott a bimbós virágfűrt, ott lyukat furt a csigájával, melyet a természet e célra alkotott, s aztán a furt lyukba dugta a kecskeszarvat s azon keresztül csorgatta a kobakba a növény kitóduló nedvét; mikor az megtelt, bedugaszolta facövekkel elébb a kobakot, azután a növény koronája alatt furt lyukakat. A kobakot

folyik e kiegyezési hadjárat. Herkulesi munkát végzett és achillesi harcokat vívott Széll Kálmán ez év során, kezében a paizsszal tér vissza. Munkája eredményes, küzdelme sikeres volt. Újévi ajándéku magával viszi a magyar nemzet számára ama vámszövetséget, mely állandó és biztos alappal kínálja meg nemzetünk gazdasági fejlődését s melynek hazánkra nézve előnyös voltáért zálogul szolgál az a hőies szívósság, amelyet Széll Kálmán e szövevényes alku minden egyes tételénél érdekeink védelmezésére kifejtett.

Az új kiegyezés, melynek az újév a születésnapja, kedvező ómen gyanánt köszönt be. Fűzzük hozzá a magyar nemzet ama reményét, hogy boldogabb idők fogják felváltani a bizonytalanság jegyében lepergett utolsó esztendő keserűségeit és színlődéseit. Széll Kálmán kiegyezése bemutatja a királynak és a külföldnek a magyar nemzet politikai érettségének, bölcs mértéktudásának és az érzelmi momentumok visszafojtásának is érvényesülő józan előrelátásának világgrszóló bizonyosságát. Most Ausztrián a sor, hogy ezt az alkut törvénybe iktassa. Koerber ur híres erélyének itt kínálkozik az igazi talaja diadalmas érvényesülésre. Ha ő lesz a győztes ezen a harctéren, mi nyújtjuk át neki az első babérlevelet. Ám ha kudarcot vall, egyedül ő lesz felelős azért a következményért, amely az ő esztendő utolsóelőtti órájában a kiegyezés létrejöttével elhárult, de amely, ha az osztrák törvényhozás nem deferál a monárkia legfőbb érdekeinek, föltétlenül és irgalmatlanul fog bekövetkezni.

BELFÖLD

A képviselőház ülése. Törvény kötelezi a kormányt, hogy az esztendő végéig elő kell terjesztenie a főrendek összeférhetetlenségéről szóló törvényjavaslatot. E tartozás lerovására kellett ma délelőtt még egy formális ülést tartani, melyen a hivatalos elfoglaltságban távollevő miniszterelnök megbízásából Lukács pénzügyminiszter terjesztette be a jelzett törvényjavaslatot. Arra nézve, hogy a javaslatnál előzetesen milyen bizottság foglalt

lehajította a leányt, ki azt két kezével felfogta s odahozta, megkínált bennünket vele. A Padrone kóstolta meg előbb. Cuppantott utána a szájjával: „Biz ez bevehető itóka. Ahol ilyen terem, ott nem halnak meg az emberek szomjan. Ebből készül a poulque, ha megerjed.“ En is megkóstoltam. Van benne valami a mustból, a vajiróbból meg a nyírvizből. A maradékot átengedték a vadgyerekeknek, akik sokáig elveszekedtek rajta.

A honfoglalás műve tehát végre lett hajtva, az őslakók szimbolumaikkal kifejezték meghódolását. Adtak földet, füvet és vizet.

Hátra van a honalkotás. Hol kezdjük hozzá? Természetes dolog, hogy ahol két ember tanácskozik együtt, ott nem lehet egyetértés. Az abszolutizmus korszakában, amikor a hajónk a tengeren habuokolt, én parancsoltam, a kapitány, (nekom meg az asszony) de most megrögzöttünk az alkotmányban, (az az, hogy a lábában) mind ketten szuverének vagyunk.

— Mit, ketten? — mondam én. — Négyen, én az asszonyoknak is szavazati jogot adok.

Erre aztán a Padrone tullicitált rajtam.

Ó az általános szavazati jog mellett agítált.

— Legyen szavazati jog a negritóknak is: akkor leszünk batan. A többség fog dönteni, hogy melyik a sürgősebb indítvány.

En tudniillik azt proponáltam, hogy mindekeleltt megoldandó az új hazánkban a nyelv-

kérdés. En a spanyol nyelvet ajánlom. A nélkül nem lehet kormányozni.

A Padrone programja ellenben az volt, hogy első a nemzetgazdasági kérdés megoldása. Allattenyésztő birodalom akarunk lenni: azzal a

közzék, a kormány csak később fog indítványt tenni. A mai ülésben bejelentette az elnök gróf Apponyi Albert, hogy a Beck Marcell össze-férhetetlenségi ügyében ítélező bizottságot január 19-én fogja kisorsolni.

Bisalom Széll Kálmánnak. Szolnok-Dobokavármegye tegnap tartott közgyűléséből a következő újvi üdvözlést küldte Bécsbe Széll Kálmán miniszterelnöknek:

Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottságának mai napon tartott közgyűlése, amidőn a beálló új év alkalmából üdvözli nagyméltóságodat, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a nemzet életérdekeinek biztosítása, megvédelése érdekében kifejtett eddigi munkásságáért hálás köszönetet tejezzon ki; a jövőre pedig leten áldását kérje arra a munkára, melyvel nagyméltóságod a trón és a nemzet közös célját biztosítani igyekszik. Fogadja nagyméltóságod a törvényhatósági bizottság mély tiszteletének és őszinte ragaszkodásának kijelentését. Déry Zoltán, főispán.

Megvan a kiegyezés.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, december 31.

Az utolsó pillanatban, mikor már mindenki azt hitte, hogy a tizenkettedik óra is eredmény nélkül fog elmúlni, megjött a várva-várt eredmény: a kormányok megegyeztek. Mikor a kód olyan sürű volt, hogy a legtűzeesebb optimizmus sem volt képes egy árva fénysugarat keresztülboocsítani rajta, egyszerre kitisztult, a fonyegető éjszakai sötétséget hirtelen nappali világosság váltotta fel.

Hogy micsoda kétségbeesett erőfeszítés előzte meg ezt az eredményt, arról némi halvány képet ad a mai nap külső története, amelyet kronologiai rendben adunk elő a következőkben:

Az előzmény az, hogy még tegnap késő este is együtt ült Széll Kálmán és dr. Koerber Ernő a magyar miniszterelnöknek szállodai szobájában. De még ezzel sem elégedtek meg. Jólal tíz óra után Széll Kálmán elkísérte vendégét és a két államférfi sétálva folytatta tanácskozását, de eredménytelenül.

Délelőtt 9 órakor.

Széll Kálmán miniszterelnök a Burgba hajtattott. A király a magyar kormányelnököt egy-órát magánkihallgatáson fogadta és meghallgatta jelentését a legutóbbi kihallgatás óta folytatott tárgyalásokról és azok eredménytelenségéről.

Tizenegy órakor.

A felség dr. Koerber Ernő osztrák miniszterelnök hasonló jelentését vette tudomásul.

A kihallgatásról visszatérve, Széll Kálmán miniszterelnök déli egy óráig az időt lakásán töltötte, ahol belső kormányzati ügyeket intézett el

feladattal kell megküzdenünk, hogy hét birkát, egy kóst, hét emsét, két ártányt, egy pár lámát hogy szállítunk le ide a karámba, mivel tartjuk el őket, amíg az élelmüket maguk meg tudják keresni? Meg a tyukot, libát, pulykát, ami gazdaságunk alapját fogja képezni? Első a hasznos beruházások kérdése. Mind a kettőneknek igazra volt, annál fogva nem tudtuk kiegyezni... Mit tehetünk egyebet, mint hogy appellálunk a koronára. — Ez az asszony. — A két vad gyereket felbízattuk, hogy jöjjenek velünk fel a vashajóhoz. Eleinte nagy örömmel fogadták. Ki ne kívánna a rezidenzába feljutni?

A Padrone az ő pápua nyelvükön tudatta velük, hogy odafenn, abban a csodaépületben fognak találni két asszonyt, emilyen az ő anyjuk volt. Ez hatott. A fiu még egyszer felmászott a Szándi fára s megöltötte a mi kulacsunkat a kicsörgő pulque-kal. A hajó felé mutatott vele.

— Lám, hogy vannak még született gavalérrok a világon! — mondam én.

A sziget partmentében haladtunk egész a lávaomlásig, ahol a hőcipőnkét hátra hagytuk. Ott volt a horgony a megfeszült láncsal. Mi a cipőnk léctalpán keresztül nem éreztünk semmit a megszilárdult láva forróságából, hanem a két gyerek, amint a meztelen talpával a lávára lépett, sikongatva kapkodta fel a lábait, ez nem nekik való sétavolt. Hanem aztán rögtön feltalálták magukat, felugrottak a horgony kifeszült láncára s kézzel és lábbal felkapaszkodva rá, ugy yongilrozták fel magukat a légben függve egész a hajó lépcsőzetéig, mint két majom. A tenyerük türe a lánc forróságát.

(Folytatása következik.)

és gróf Szechenyi Gyula 6 felsége személye körülí miniszter rövid látogatását fogadta.

Déli egy órakor.

Széll Kálmán miniszterelnök a külügyi hivatalba hajtattott, ahol résztvett a Lamsdorff orosz külügyminiszter tiszteletére adott dejeuner, melyen Koerber is jelen volt. A reggeliről Széll és Koerber miniszterelnökök együttesen érkeztek délután félhárom órakor a Sacher-szállóba.

Délután 1/3 órakor.

Gróf Goluchowski külügyminiszternek gróf Lamsdorff tiszteletére rendezett reggelije épp most ért véget. Az ebéd után Széll Kálmán miniszterelnök egy kocsin jött Koerberrel a Sacher-szállóba, hogy még egy utolsó kísérletet tegyenek a kiegyezési válság megoldására vagy megszüntetésére.

Délután 1/4 órakor.

Széll Kálmán magyar miniszterelnök és Koerber osztrák miniszterelnök tanácskozása éppen most ért véget, még pedig teljesen eredménytelenül.

(Osztrák minisztertanács.)

Az osztrák miniszterek, dr. Koerber sürgős meghívására, ma délután 16 órakor minisztertanácsra gyűlekeznek egy üdv, kétségkívül azért, hogy az osztrák miniszterelnök megbeszélje minisztertanácsaival az eddigi tárgyalások lefolyását.

Tekintettel arra, hogy ez a minisztertanács esetleg valamilyen fordulatot idéz elő, Széll Kálmán miniszterelnök elhatározta, hogy nem utazik Budapestre, mint eredetileg tervezte, délután 5 órakor, hanem csak az éjei vonattal. Reggelre azonban föltétlenül Budapestben lesz.

(Új audienca.)

Délután 5 órakor.

Széll Kálmán miniszterelnök esti 6 órakor újból kihallgatásra megy a királyhoz.

(Félhivatalos jelentések.)

Bécsből táviratozzák a Budapesti Tudósítónak: Dr. Koerber osztrák miniszterelnök tegnap este 9 órakor Széll Kálmán miniszterelnöknel, ennek Sacher-szállóbeli lakásán egy óráig tartó látogatást tett.

Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel 9 órakor 6 felsége előtt kihallgatáson megjelent, 10 órakor 6 felsége dr. Koerber osztrák miniszterelnököt fogadta.

Valószínű, hogy ezek a kihallgatások dr. Koerbernek Széll Kálmán miniszterelnöknel tett tegnap esti látogatásával összefüggésben állanak.

A helyzetben eddig változás nem állott be.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: Koerber osztrák miniszterelnök tegnap este 9 órakor Széll Kálmán miniszterelnököt felkereste a Sacher-szállóban, de az a hosszabb beszélgetés, amely a két államférfi között folyt, semmit sem változtatott a helyzeten. Ma reggel 9 órakor Széll Kálmán miniszterelnök hosszabb kihallgatáson volt 6 felségénél. A hely-

Kivándorlók.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Zöldi Márton.

Az idomlaton, nagy hajótest orra diadalmasan szelte a tenger habjait. Lombán, szabályosan ringott, mint valami gigászi bölcső. A fedélzet tele volt matrókkal és utasokkal. Az utasok nagyrésze kivándorló volt.

Ott ültek a csillaggyömbes űsi éjszakában kabátokba, szűrőbe, kendőbe burkolódzva. A legtöbbje hallgatva, némán meredt maga elé. Az asszonyok szemében ideges nyugtalanság csillogott. Már négy napja, hogy a tengeren voltak, hogy elhagyták az európai partokat, a földet.

Minden idegen volt körülöttük. A legidegebb maga a tenger sötéte, gonoszul villogó fekete habjaival. Hallottak, olvastak veszedelméről, s ezt a veszedelmet megriadt fantáziájuk most közel látta. Nehány lépésnyire. Pedig a szellő alig mozdult, az a ocsénnak, a nagy kényurnak méltóztatott nyugodtan hőmpölygni.

A fedélközi utasok egy része magyar kivándorló volt. Különböző vidékekről valók, s különböző nemzetiségűek. A legtöbb tót volt a felső megyékből. Ezek hamar ösmerkedtek, s naiv böbeszűdéséggel magyarázták kivándorlásuk okait. Szavukból kitetszett, hogy valaki mesébe való dolgokat hazudott nekik az amerikai állapotokról.

Mert a hajó, melyről szó van, Amerikába szállított kivándorlókat. A hajószabályok szerint a fedélközi utasok esti kilenc óráig a fedélzeten tartózkodhatnak. Olyankor tudniillik, mikor nines vihar. Elkülönített helyük van a fedélzeten, hol összehajtható vászonülésű székek állnak rendelkezésükre.

Pozitív panaszt nem hallottunk, bár az utazás s főleg a tengeri betegség teljesen lesereli energiájukat. Az emberek ilyenkor nagyon huz-

zet egészen bizonytalan, de remélhető, hogy legközelebb döntő fordulat fog beállni. Széll Kálmán miniszterelnök még ma szándékozik visszatérni Budapestre, hogy a szabadelvűpárt újsí gratulációját fogadja. Érthető, hogy a miniszterelnök válasza a szabadelvűpárt üdvözlő beszédére ezuttal rövidebb lesz, mint máskor és csak általános vonásokban fogja vázolni a helyzetet.

A Magyar Távirati Iroda este a következőket jelenti: Ma délután három órakor a Sacher-szállóban Széll Kálmán és Koerber miniszterelnökök között félórás tartó tanácskozás folyt, de a helyzet a régi maradt és egyelőre nem változott. Széll Kálmán miniszterelnök az eddigi dispoziciók szerint este tíz órakor utazik vissza Budapestre.

(Koronatanács.)

Este tíz órakor a következő félhivatalos tudósítás érkezett: A mai napon azt is valamennyi faktor részéről lankadatlan buzgalommal folynak a fázadozások, hogy a két kormány közt a kiegyezés kérdésében a meg egyezés létrejött. Ma esti hat órakor ő felsége elnöke alatt a Burgban ismét miniszteri tanácskozás volt, melyben magyar részről Széll Kálmán miniszterelnök, osztrák részről Koerber Ernő miniszterelnök vettek részt. A tanácskozás közel háromnegyed órát vett igénybe.

(A megoldás.)

Bécs, december 31., esti 10 óra.

A kiegyezés problémájának várvárt megoldása végre sikerült. Az osztrák és a magyar kormány közt folyt hosszadalmas tárgyalások befejezésre jutottak. A kiegyezés létrejött és a késő esti órákban a váms- és kereskedelmi politikai viszonyok minden pontjára kiterjedő meg egyezést értek el.

A király elnökle alatt megtartott tanácskozások befejeztével Széll Kálmán miniszterelnök 1 órányi látogatást tett Böhm-Bawerk lovag osztrák pénzügyminiszternél. Esti 9 órakor megjelent a Sacher-szállóban gróf Széchenyi Gyula ő felsége személye körüli miniszter, majd Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter, Spitzmüller osztrák főkonzul társaságában. A kormányfőfiak Széll Kálmán miniszterelnökkel haladéktalanul tanácskozára ültek össze. Valamivel később megérkezett dr. Koerber Ernő osztrák miniszterelnök is és a tanácskozás az ő részvételével folytatták. A kormányfőfiak tanácskozása mintegy 1/4 órát vett igénybe és a minisztereknek ez a tanácskozása eredményes volt, amennyiben az egyezség akadályait elhárítani sikerült.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Budapest és Bécsben a kiegyezési tárgyalások befejeztével a következő hivatalos kommunikát adták ki: Ismételve

nak egymáshoz. Még fizikailag is a közelséget keresik. Osszebugnak. Néha akad egy vidám fickó, aki ötleteivel pillanatnyi derűt ébreszt. Az asszonyok halás tekintettel honorálják az ötletet, még akkor is, ha durva, ha pirulni kell érte. A léleknek épp oly szüksége van a derűre, mint a fizikai szervezetnek a napfényre. Anélkül szterilizálódik.

A villamos ívlámpák tejszínű fényt hintenek a fedélzetre. Ez emberi arcok élesen válnak ki a megvilágított területen.

Az árbócerud mögött az alacsony széken egy fiatal asszony ül. Mintha senkihez sem tartoznék, egész egyedül van. Vonásai szabályosak, rokon-szenvesek. Valami elrontott Madonna-arera emlékeztet, kinek vonásai a kontárkéz nem tudott lelket vinni. A szemek kissé alattomosak, az ajkak bántóan duzzadtak, érzékiek. A tarka felselyemkendő menyecsken van a fejére kötve.

Ebben a pillanatban nagyon el van merülve egy férfiar szemlélésébe. Ez az arc megérdemli a figyelmet. Egy délvideki szerb legényé. Olajszínű, cigánybarna, tele egészséges pirossággal. A keskeny, fekete bajusz hosszasan omlik le. A nagy barna szemek mélyázásra mutatnak hajlandóságot.

Ugy látszik, észrevette, hogy az asszony nézi. Már Hamburgban észrevette, mikor holmijait segítette bevinni. Mert az utasok díjtalanul vihetnek magukkal holmit, amennyit akarnak. Azóta mindennap látta, váltottak is néhány szót és néhány mosolygást. Az utóbbi könnyebben ment, mert a szerb legény alig tudott valamit magyarul.

Noha nyolc óra már elmúlt, a szeptemberi est meleg, füledt volt. A tót atyafiak hangosan

folyt tárgyalások után ma sikerült a kivezető utat megtalálni, amelylyel az egyezés útjából a még fennálló akadályokat elhárították. Széll Kálmán miniszterelnök ma 11 órakor visszatért Budapestre.

Bécsből táviratozzák a Bud. Tud.-nak: A kiegyezés megvan. Széll Kálmán miniszterelnök, akit ma délután dr. Koerber osztrák miniszterelnökkel együtt ő felsége kihallgatáson fogadott, ezután többrendbeli tanácskozásban vett részt. Végül dr. Koerber osztrák miniszterelnök és lovag Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter megjelentek a Sacher-szállóban, ahol Széll Kálmán miniszterelnökkel gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter is jelen volt. Félórás tanácskozás után esti tíztíz órakor az urak el távoztak és akkor Széll Kálmán miniszterelnöktől a következő közlemény kiadására nyertünk felhatalmazást:

Ma ismételt tanácskozások után sikerült kivezető utat találni, amely a két kormánynak a kiegyezési kérdésben való meg egyezésére nézve még fennállott akadályokat megszüntette.

Széll Kálmán miniszterelnök, aki éjjeli 10 órakor elutazott Bécsből, holnap újsí beszédében is meg fog emlékezni a mai örömdéne eredményről.

Bécsi munkatársunk a döntő tanácskozás külsőségeiről a következő részleteket telefonozza:

Bécs, december 31.

Este 9 óra van. Böhm-Bawerk pénzügyminiszter éppen most érkezett a Sacher-fogadóba dr. Spitzmüller minisztertanácsos jegyzővel. Alig telt bele egy negyedóra és megjött Koerber miniszterelnök is. Az osztrák miniszterek egyenesen Széll Kálmán miniszterelnök szalonjába mentek. Ott volt gróf Széchenyi Gyula miniszter is.

(Az utolsó konferencia.)

A szcenéria a miniszterek tanácskozó-szobájában körülrendelt drámai volt.

A szalon tőszomszédságát teljesen megszállották a budapesti hírlapírók, akikhez estefelől a bécsi zsurnaliszták is csatlakoztak. Természetes, hogy az izgatottan várakozó csoport csak éppen a külsőségeknél lehetett tanuja; arról, ami odabenn folyt, semmi áron nem tudtak meg semmit. Valahányszor Széll Kálmán megjelent a szalonban, a magyar hírlapírók körülfozták és kérdésekkel árasztották el. Hasztalan. Széll mindig csak azt felelte:

— Nem mondhatok semmit és később sem fogok semmit mondhatni!

Mikor a magyar miniszterelnök a kihallgatásról visszatért, megint csak így szólt a sürgető hírlapíróknak:

beszéltek egymással, a szerb legény elővette citeráját s pöngetni kezdte. Ugysen kezelte a primitív hangszert, a selymekedős menyecske mosolyogva hallgatta. Tudta, érezte, hogy a nóta neki szól. Általában hozzá volt szokva, hogy a férfiak kitüntessék. Még az urak is, ha találkoztak velük.

Az asszony nyugodt, csöndes arcából, vágó tekintetéből senki sem sejtette volna, hogy nemrégiben, alig nyolc hónappal előbb egy véres dráma szereplője, vagyis oka volt. Megölték az urát. Az az ember ölte meg, akivel megosalta.

Ugy történt, hogy a buszosokkal elindult, de elmaradt tőlük az erdőben, hogy szeretőjével, Szabó Imrével találkozzék. Egy ájtatos lelki szomszédságon elurulta a találkozást a férjnek, ki aztán rájuk lesett.

A megosalt férj halálos dühvel rontott rájuk. Szabó Imrének módja lett volna ép börrrel menekülni, mert erősebb, izmosabb volt, mint ellenfele. Nem tette. Mohón kapott a dulakodáson, melynek emberhalál lett a vége. Ő is kapott két szurást, de a férj átszurt szívvel maradt az erdő fűvén.

Az asszony nem segített se az egyiknek, se a másiknak. Némán, szólanul nézte a halálos párbajt, mintha az egész dolog nem is tartozott volna rá. Mintha így szólott volna magában: ha bajuk van, igazítsák el egymás között...

A vizsgálat során Szabó Imre úgy vallott, hogy kénytelenségből cselekedett, hogy az életét védelmezte. Tudta, hogy nem igaz, de olesón akart menekülni a bajból. Ugy is történt. Néhány hónapi vizsgálati fogság után felmentették.

Akkor elhatározta, hogy kivándorol Amerikába, hol feleségül veszi a szép asszonyt, akit

— Nincs mit mondanom!

Majd hozzátette:

— Talán egy óra múlva közölhetek valamit!

Egy óra telt el a legfeszültebb várakozás közepette. Végre jött Széll Kálmán. Ismét az előbbi kép: a magyar hírlapírók körülfozták és visszafojtott lélekzettel lesték ajkáról a szót. A miniszterelnök csak ennyit mondott:

— Nincs mit közölnöm önökkel.

Halavány sejtelve sines senkinek arról, hogy mi van a kiegyezéssel. Amikor Széll eltűnt az ajtóban, megeredt a találgatás: mi lesz a következménye a kiegyezés meghiusulásának, egyszerű kormányválság, vagy kettős?

Amint így vitatkozik a csoport, egyszerre új hír érkezik: az egybegyűlt miniszterek Koerberet várják.

Az izgatottság elérte tetőpontját.

Fél tíz órakor megjelent gróf Goluchowski, ami nem csekély mozgalmat kellett. De hamar kint, hogy gróf Goluchowski gróf Lamsdorff után tudakozódott.

Nem sok idő múlva megjött Koerber. Az ajtók bezárultak s a szalonban megindult a találgatás.

(Az úgy rendben van.)

Egyszerre csak megjelenik ismét Széll Kálmán s indul lefelé a lépcsőn. Mint futótűz terjed el a hír, hogy a kiegyezés megvan.

A magyar miniszterelnök csak ennyit szólt a hírlapírókhoz magyar nyelven:

— Az úgy rendben van!

Gróf Széchenyi Gyula siet a kabinetirodába, hogy ha a király újv reggelén felébred, nyomban jelentsék az örömdétes hírt. A hírlapírók betódulnak a szalonba, ahol a magyar miniszterelnök éppen bucsut vesz az osztrák miniszterektől. Kölesőnösen gratulálnak egymásnak. Széll Kálmán a félhivatalos könyvnyomtatás lapudósító szerkesztőjéhez fordul és diktálja a kiegyezés létrejöttéről szóló közleményt.

(Ovációk Széll Kálmánnak.)

A magyar hírlapírók meleg ovációt rendeztek Széll Kálmánnak s amin távozni készült, lelkesen megéljeneztek.

A magyar kormányelnök arca felderült; bozzeg esti 9 óráig le lehetett olvasni róla a nagy gondokat.

(Hogy történt a kibontakozás?)

A pénzügyminisztériumban tartott konferencia után Széll Kálmán nem remélt semmit. A fordulat akkor következett be, amikor Koerber és

özvegygyé tett. Itthon, ezt a védője megmagyarázta neki, nem tehetta. A törvény tiltja, hogy a házasságtörők törvényesen egybekeljenek. Ő pedig ezután nem akart céda életet élni. Elég volt eddig. Az anyja miatt se tenné ezután.

Az asszony első szóra ráállt. Így jutottak a hajóra. A néhány hónapi készülődés alatt meg lehetőségek elhidegülték egymástól. De ennek egyik sem akart kifejezést adni. Maguknak is csak restelkedve vallották meg.

De érezték. Mindennap jobban. Szabó Imre elkoseredett lélekkel ült a korlát mellett egy kis fapadon. Félve nézte a vizet, mely a hajó alatt zúgott, morajlott. Gondolatai otthon, a faluban időztek, hol magára hagyta özvegy édesanyját, azt a törődött öregasszonyt, ki úgy sirt, jajgatott, mikor a vasutnál elváltak, mintha fiát Szent Mihály lovára fektették volna.

Hiszen olyasféle az egész. Nekiindult a rettenetes idegnek, honnan aligha tér vissza valaha. Érezte, hogy mint facsarodik össze a szíve.

Aztán megjelent emlékében a véres tett ott az erdőben. Szegény Lőrinc gazda, meddig élhetett volna, ha 5 nem vet szemet a feleségére. Maró szemrehányások rohanták meg. Most először. Minek is van 5 ezen a világon? Csak bajnak. Magának is, másnak is. Őszintén bevalotta magának, hogy sokkal embersejesebb lebonyolítás lett volna, ha a férj öt öl meg. Őt, a hibást. Ez lett volna az igazság. Az ő élete ugye élet ezután...

Undor fogta el. Összerázkódott s aztán meredten nézte a tengert. Mi lenne, ha átvetné magát a korlátot? Egy-kettőre meg lenne az egész. Nem merte megtenni. A falusi földművesnek na-

MOLL SEIDLITZ POR
felülmulhatatlan háziszor mindama gyomorba jognál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-LELE FRANCIA BORSZESZ ES SO
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, esz, közhvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban díommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillért kapható. MOLL készítmény kérendő.

Böhm-Bawerk megjelentek a Sacherben. És ezt a fordulatot a négy miniszter meleg kézszorítás-sal pecsételte meg.

A politikai újv örvendelés eseményt hozott. Izgalmas jelenet volt, amikor Széll Kálmán visszatért az osztrák pénzügyminisztériumból s nyomban összekötötte magát telefonon Lukács László pénzügyminiszterrel, akivel több mint fél-óra hosszat tanácskozott a kiegyezés véglegesítésének részletei felől.

Hir szerint a legutolsó ellentétek pénzügyi kérdések körül forogtak s a magyar kormány a messzemenő garanciák fejében az osztrák kormánytól megfelelő rekompenciákat követelt. Végre is létrejött a teljes egyensúly s a kiegyezés tető alá került.

Mikor Koerber miniszterelnök Böhm-Bawerkkel elhagyta a fogadót, a lépcsőcsarnokban Koerber mosolyogva fordult Böhm-Bawerkhez s így szólt hozzá:

— Így ni, most mehetünk vacsoránál!

(Az első jelentés.)

Bécs, december 31.

A *Neues Wiener Tagblatt* éjszaka fél 11 óra-kor a következő rendkívüli kiadásban közölte a kiegyezés létrejöttét: Az osztrák-magyar kiegyezés ma este 10 órakor a két kormány között megkötött.

(A trónörökös Koerbernél.)

Bécs, december 31.

Nagy feltűnést kelt, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg ma délután háromnegyed 4 órakor látogatást tett a miniszterelnöki palotában. A főherceg 4 órakor hagyta el a palotát. Közvetlenül a főherceg után távozott el dr. Sigárd miniszteri tanácsos és Schiesl lovag, a kabinetiroda főnöke is.

Ferenc Ferdinánd főherceg látogatásának célját a *legszűbb titok fedi*. E pillanatban azt sem tudják, hogy egyáltalán összefügg-e a főherceg látogatása a nagy állami ügyekkel. Mértékadó helyen a főherceg látogatását tisztán udvariassági ténynek mondják.

A főrendek összeférhetetlensége.

Budapest, december 31.

A képviselők összeférhetetlenségéről szóló törvény tudvaleg kimondta, hogy a főrendház tagjaira nézve az összeférhetetlenség külön törvénnyel szabályozandó. A kormány kötelezettséget vállalt, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot még az 1902. év folyamán a képviselőház elé terjeszti. Ezt a kötelezettségét ma bevétele.

gyon ösmeretlen szörnyeteg a tenger... Egy kutba, egy folyóba talán beleugrott volna...

Keserű sóhajts fakadt a lelkéből. Elgondolta, hogy mennyivel nyugodtabban érezte magát a börtönben. Mért nem tartották ott, holtig, örökre... Rászolgált...

A fődélután a citeraszóra nagy csöndesség támadt. Szabó Imrét bántotta a vidám hang, a muzsikaszó.

Odafordította a fejét s látta, hogy a selyemkendős asszony, a bűntárs, milyen vágyó, biztató mosolygással nézi a citerást. Valamikor őrá is úgy nézett egy falusi lakodalom alkalmával. Akkor táncolt vele először... Bár ne látta volna, bár ne táncolt volna vele soha...

Kietlennek látta mindazt, ami ezután következni fog. Jóra már nem fordulhat. A part, mely a távolban várja, nem bízhatja semmi jóval. Akár ne is érkeznek meg soha... És fásultan nézte a mosolygó asszonyt s a szerb legényt, kiknek szeme egymáson nyugodott.

A vére nem forrt fel. Csak leste bután, egykedvűen, hogy mi lesz ebből. Ha az a szerb legény elszerezte tőle... Hát azután?... bánja is ő... lelke rajta.

Csöngöttek. Az utasok felkeltek, hogy levonuljanak a fedélközbe aludni. A lépcsőkön párosával haladtak. A selyemkendős menyecske a szerb legény mellé jutott. Könyökük egymáshoz ért. Szabó Imre látta, hogy sugdosnak. Ha előre hajította volna a fejét, meg is hallhatta volna, hogy mit beszélnek. Mi az istennyalán, bánja is ő!

Lehajította a fejét, mintha valami rejtett végzet kényszerítette volna, hogy mindent, mi ezután következik, némán, megadással tűnjön.

Mikor néhány perc múlva leheveredett a szűk hintaágyon, csak annyit morgott a fogai között:

— Kutyból nem lesz szalonba...

Lukács László pénzügyminiszter a távollévő miniszterelnök helyett a képviselőház mai rövid, formális ülésén letette a Ház asztalára a *főrendház tagjainak összeférhetetlenségéről* szóló törvényjavaslatot.

A javaslat sok részben megegyező a képviselői összeférhetlenségről szóló törvénnyel, de lényeges eltérések is vannak benne, nevezetesen az állásbeli összeférhetlenség szabályozásánál, amelyre nézve a főrendek egészen más szempontok alá esnek, mint a képviselőház tagjai. Vannak azonban eltérések az érdekek összeférhetlenségénél is, bár erre nézve sok intézkedést egyszerűen átvesz a javaslat a képviselőkre vonatkozó törvényből.

Főbb intézkedései a következők:

1. §. A főrendház tagjai nem lehetnek, illetve tagsági jogukat nem gyakorolhatják: a) a közös miniszterek; b) a külföldi államok diplomáciai vagy konzuli testületének tagjai; c) országgyűlési képviselők; d) a korona kegydíjasai.

2. §. A főrendház tagsági jogát elveszti: a) az, aki az általa viselt méltóság vagy hivatal alapján tagja, azon esetben, ha akár önkéntes lemondás, akár törvényszerű fegyelmi vagy bírói eljárással alapján megszűnik az illető méltóság vagy hivatal viselése; b) az életfogytiglan kinevezett tag, ha lemondása a minisztertanács felterjesztésére őt felség a király által elfogadtatik; c) a Horvát-Szlavonorságok gyűlése által választott tagok akkor, midőn megbízatásuk lejárt; d) a jogalpra való tekintet nélkül bármelyik tag; e) ha a rendes bíróságok által fegyházra, illetőleg súlyos börtönre vagy nyereségvágyból eredő büntetést vagy vétést miatt elítéltetett, vagy e) ha állampolgári jogát elveszti (l. 1885. évi VII. t.c. 10. §.).

3. §. A főrendház tagsági jogát (jogát) nem gyakorolhatja: a) azon idő alatt, amelynek tartamára az 1885. évi VII. t.c. 10. §-ának d) pontja alá nem eső büntetést vagy vétést miatt rendes bíróság által politikai jogainak felfüggesztésére ítéltetett; b) aki ellen jogerősen esdő nyilatott, a esdő tartama alatt; c) aki gondnokság alá jutott (a távozás vagy távollét alapján elrendelt gondnokság esetét kivéve) a gondnokság tartama alatt; d) az örökös tag pedig azon állásnak lejártaival, amelyben az 1885. évi VII. t.c. 19 §-a értelmezése kimondotta, hogy vagyoni képességet elvesztette (l. 1885. évi VII. t.c. 11. §.).

4. §. A bíróságok kötelesek a főrendház tagság megszűnésére vagy felfüggesztésére vonatkozó határozataikat a főrendház elnökének azonnal megküldeni.

Az 5., 6., 7., 8., 9., 10. és következő §-ok az érdekek összeférhetlenségét szabályozzák. Itt az általános szabály az, hogy a főrendház tag vállalkozó, közvetítő, bizományos sohasem lehet, szállító, vevő, haszonbérletet nyilvános versenytárgyalás után szerző.

Az egyéni összeférhetlenség egyéb esetei meg egyeznek a képviselőkre érvényes törvényes szabályokkal.

A társulati (közvetített érdekeltség) inkompatibilitása pedig nagyjában átvétetik a képviselői inkompatibilitás megfelelő szabályaiból.

A főrendek nincsenek kizárva az állammal köntendő üzletekből, de ahol ilyen üzleteket kötni akarnak, azokat csak nyilvános versenytárgyalás után szerzehtetik.

A 10. §. szerint tilos a főrendház tagnak pénzért vagy bármi anyagi előnyökért, vagy ellenszolgáltatásért bárkinek érdekében, bármely ügyben, ideértve címek, kitüntetések, rendjelek adományozása is, a kormánytól közbenjárni.

11. §. A főrendház tag a kormánytól közben nem járhat oly ügyekben, melyek a) érnek, kitüntetések és rendjelek adományozására, b) vasutak, csatornák és közlekedési vállalatok engedélyezésére, c) állami és egyéb közpénzügyek megszerzésére, d) jóvelmező jogok adományozására, vagy átrunasztására, e) kincstári, vagy alapítványi birtokok eladására és bérletére, f) ingó, vagy ingatlan javaknak az állam által való megvételére, vagy bérbevételére, g) államrészi engedélyek kiosztására, h) állami jövedelmeknek hasznosítására, i) állami megrendelésekre és szállításokra, k) tarifikálményekre, végül l) állami segélyezést igénybevevő ipari, kereskedelmi vagy közlekedési vállalatokra vonatkoznak. — Azonban a fennebb felsorolt ügyekben is a főrendház tag saját törvényhatósága s azok városai, nem nyereségre alakult szövetkezetek, kereskedelmi és iparkamarák, kereskedelmi és ipartestületek, vagy gazdasági egyesületek érdekében ezek felhívására, továbbá egyházi, iskolai vagy egyéb kulturális testületek érdekében díjtalanul eljárhat.

Kinevezések, vagy előléptetésekre vonatkozó közbenjárást a miniszterek senkitől sem fogadhatnak el. E tilalom azonban öket nem gátolja, hogy tájékoztató végett ily ügyekben a főrendház taghoz vagy máschoz fordulhassanak.

12. §. Bíróságok előtti eljárás ezen törvény értelmében közbenjárásnak nem tekintendő.

Főrendház tag, ha egyszerűen ügyvéd, jogszólván van oly ügyekben, melyek sem az 6., sem a 11. szakaszok rendelkezései alá nem esnek, ügyeleit a kormánynál is, az ügyvédi rendtartás értelmében képviselheti.

A minisztereknél való közbenjárás azonban csak beadványoknak ügyvédi ellenjegyzésére szorítkozhatik. 13. §. A "kormány" alatt értendő egy a magyar, mint a közös miniszterek, valamint minden szerződéses kötésére jogosított állami hatóság vagy hivatal, állami üzem, állami kezelt és alatt álló alap, alapítványi intézet vezetősége.

14. §. Összeférhetlenségi ügyekben a bírósokdást a főrendháznak az 1885. VII. t.c. 19. §-a szerint alakult bíróság gyakorolja.

A bíróság szervezetét s eljárását a házszabályok állapítják meg.

A 15–18. szakaszok az eljárás szabályait és ezeknek szankcióját tartalmazzák.

19. §. A főrendház tagja, ki az 1., 2., 3., 5., 6. és 7. §-ok bármelyikének hatálya alá esik, köteles azt az országgyűlést megnyitása után a főrendház elnökének azonnal (házszabály 7. §.) bejelenteni és a főrendház igazoló határozatának meghozatalától számított 30 nap alatt (Főrendház szab. 4. §.) az összeférhetlenségi helyzetét megszüntetni és erről a főrendház elnökét értesíteni.

Az a főrendház tag, ki a bejelentést tette, mindaddig, míg az összeférhetlenségi helyzetét meg nem szüntette, a főrendház, valamint a bizottságok tárgyalásaiban részt nem vehet és szavazattal nem bír.

20. §. Ha a már igazolt főrendház tag időközben oly helyzetre jut, mely a főrendház tagsággal össze nem fér, tartozik a tagságról, illetve annak gyakorláról a főrendház elnökéhez intézett nyilatkozatban 3 nap alatt lemondani.

Amennyiben össze nem férő helyzetbe örökösödés után jutott volna a főrendház tag, köteles azt a Ház elnökének 8 nap alatt bejelenteni és a bejelentéstől számított 6 hónap alatt vagy ezen helyzetet megszüntetni, vagy a főrendház tagságról lemondani. Az ilyen főrendház tag mindaddig, míg az összeférhetlenségi helyzetét meg nem szüntette, a főrendház, valamint a bizottságok tárgyalásaiban részt nem vehet és szavazattal nem bír.

21. §. Ha a főrendház tagja a 19. és 20. §-okban megszabott kötelességeknek eleget nem tesz, ez esetben szabályszerű eljárásnak előrebocsátása és az összeférhetlenségi esetnek megállapítása után főrendház tag, amennyiben a mulasztása miatt nyilvánvaló rosszhiszeműség nem terheli, az igazoló bíróság által elhívandó, hogy az illető bejelentését követő 8 nap alatt vagy az összeférhetlenségi helyzetét magára nézve megszüntesse, vagy a főrendház tagságról, illetve a tagsági jog gyakorláról mondjon le.

Amennyiben pedig a fent hivatkozott szakaszokban megszabott kötelességet a főrendház tag nyilvánvaló rosszhiszeműséggel mulasztotta el, a bíróság az illető főrendház tagságát illetéleg megszüntetve nyilváníti, illetve felfüggeszti.

Ha pedig 4 fent jelzett 8 napi határidő alatt a felhívásnak eleget nem tett, a bíróság megállapítja, hogy a főrendház tagság a törvény értelmében megszűnt, illetve a tagsági jog felfüggesztetik.

Mindkét esetben a főrendháznak jelentést tesz.

22. §. Ha a főrendházra tagra nézve a 2., 3. vagy 10. §-nak esete felfüggesztés, az illetőben a főrendház tag tagsági jogának megszűnését, illetve felfüggesztését mondandó ki.

A javaslat megközléséből közöljük a következő érdekes passzusokat, amelyek a javaslatnak a képviselői összeférhetlenségtől eltérő alapelveit világítják meg:

A képviselőház választott népképviselőiből áll, kiknek megbízása öt évre terjed; a főrendház tagjai részben örökös jogon, részben a viselt állás és méltóság, részben királyi kinevezés alapján, de életfogytiglan, — egyedül Horvát- és Szlavonorságok részéről választás után — kerülnek a Házba s gyakorolják jogaikat.

Ott az inkompatibilitás vált tagokat új választás után pótolni lehet, itt az ekként megürlt helyek rendszerint nem pótolhatók.

A képviselőházban a nemzet választott képviselői, ennek függetlenségét biztosítani kell a kormányhatalommal szemben: a főrendház tagjainak oly mérvű függetlenség a kinevezés után abba bejutott tagok nagy száma miatt sem képzelhető.

Már maga ez a körülmény is igazolja, hogy mindenekelőtt az állásbeli inkompatibilitást ugyanazon elvek szerint szabályozni nem lehet; mert míg a képviselőházba királyi, illetve kormánykinevezéssel függő egyének csak kivételeken juthatnak: addig a főrendház jó része (zászlós urak, püspökök életfogytiglan kinevezettek) éppen kinevezésük alapján tagjai a főrendháznak. A képviselőházba megalkotott törvényt tehát egyszerűen átvenni és a főrendházra alkalmazni már ez okból sem lehetett.

Az érdekek inkompatibilitására vonatkozó szabályokat (egyéni és társulati, közvetlen és közvetett érdekek inkompatibilitását) sem lehetett egyszerűen a meglevő törvényből a jelen javaslatba fűtvenni. A főrendek nagy része örökös jogon, bizonyos census alapján vagy állás, hivatala, méltósága (zászlós ur, püspök, érsek) alapján ül a főrendházban.

Azt hiszem, nem volna helyes azokat a kategóriákat, amelyek a nagy vagyon (latifundumok, ipari nagyvállalatok) révén örökjogon, vagy életfogytiglan kinevezettek tagjai a főrendháznak, az állammal köntendő mindennemű üzletől kizárni, mert már maga a census is bizonyos korlátozás, mely a születési aristokrácia jó részét kizárja a törvényhozásból és így egy második korlátozással nagyon lecsapathatók éppen a született főrendek számát és megbotyogatók a főrendház szervezetéről szóló 1885. VII. t.c. alapvető rendelkezéseit.

De az eladottaktól eltekintve, mintán Magyarországon az állam a legnagyobb termelő, a legnagyobb iparos, a legnagyobb üzemekkel bíró vállalkozó és kereskedő, a főrendház tagjait abból kizárni, hogy az állammal semminemű üzleti összeköttetésbe ne lépjenek, nem szükséges, sőt nem lenne célszerű, mert alig lehetne a gazdasági életől — annak nagy kára nélkül — elvonni azokat az elemeket, amelyek az ország gazdasági életében még nagy jelentőségű szerepet játszanak a gazdasági érdekek fejletésére körül.

A képviselő, ha érdeke úgy kívánja, lemondhat mandátumáról és helyébe a kerület más képviselőt

választ. A főrendiház tagja egészen más helyzetben van; akár örökön, akár kinevezés útján jutott a Házba, az ő helye nem pótolható.

Ha a képviselőháza érvényes összeférhetetlenségi szabályokat a főrendiházra is alkalmaznák, könnyen beállhat az, hogy az egyes esetekben abból az államban hátramaradnak káros következtések.

A képviselőháza megalkotott szabályokat a maguk teljes szigorában, a főrendiházra nemzetgazdasági okokból, de a főrendiház összeállítás és szervezete miatt sem lehet alkalmazni, s ennél fogva, különösen az érdek-inkompatibilitásra vonatkozó szabályokat egészen más alapokra kell helyezni.

KÜLFÖLD

Az orosz külügyminiszter Bécsben. Emellettük már, hogy a király *Lamsdorff* grófot a Szent István-rend nagykeresztjével tüntette ki tegnapi, ami azt mutatja, hogy a király és külpolitikánk intézői mekkora súlyt helyeznek az orosz külügyminiszter missziójára, s hogy mily kitűnő a viszony jelenleg monarchiánk s Oroszország között. A tegnapi nap részleteit nem ismételjük, csak azt emeljük ki újra, hogy *Lamsdorff* gróf idejének legnagyobb részét a *Goluchowski*-val és *Kapnist* nagykövettel való tárgyalásokkal töltötte.

Ma az orosz külügyminiszter, mielőtt gróf *Goluchowski* reggelijére ment, különféle látogatásokat tett. Tíz óráig a *Sacher*-szállóban maradt, ahol senkit sem fogadott. Ezután egyedül távozott, míg tíz óra a szállóban maradt és dolgozott. Míg *Lamsdorff* gróf távol volt, *Böhm* *Bauer* és *Rezek* osztrák miniszterek, valamint gróf *Bellegarde* és gróf *Thun-Hohenstein* Miksa, *Ferenc Ferdinánd* főherceg főudvarmestere a szállóban leadták névjegyüket. Tizenegy órakor az orosz külügyminiszter *Ferenc Ferdinánd* főhercegnél tette tiszteletét, aki hosszabb kihallgatáson fogadta. Onnan az orosz nagykövetségre ment, ahol gróf *Kapnist* nagykövettel a házi kápolnában is időzött. Tizenkét óra után visszatért a *Sacher*-szállóba, egy órakor pedig a külügyminiszterium palotájába hajtatott, ahol gróf *Goluchowski* reggelit adott tiszteletére. Délután ebéd volt *Ferenc Ferdinánd* főhercegnél.

A bécsi politikai körökben, mint a *N. Fr. Presse* értesül, nagyon meg vannak elégedve ama megbeszélés eredményével, melyet az orosz külügyminiszter és gróf *Goluchowski* folytattak. Most azt várják, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország közöttös eréllyel fognak törekedni a macedóniai reformok keresztülvételére. Gróf *Lamsdorff* Szófiában is mind a bolgár kormánynak, mind a macedón bizottságnak energikusan figyelmeztetéseket adott a tartózkodó viselkedést.

Bécs, december 31.

A gróf *Goluchowski* külügyminiszter által adott reggeli után gróf *Lamsdorff* látogatást tett az orosz és francia nagykövetséknél és leadta névjegyét a belegen levő török nagykövethöz. Gróf *Lamsdorff* nál ma délután *Jenő* és *Rainer* főhercegek, a francia nagykövet, *Call* kereskedelmi miniszter, *Mérey* osztályfőnök és más méltóságok adták le névjegyüket. A török nagykövet névjegyet a nagykövetség egyik tagja által adta le. Este *Ferenc Ferdinánd* főhercegnél gróf *Lamsdorff* tiszteletére ebéd volt, melyen jelen gróf *Lamsdorff*, *Savinski*, gróf *Kapnist* nagykövet a nagykövetség személyzetével, gróf *Goluchowski* külügyminiszter, az udvari méltóságok és más személyiségek. Az egy óráig tartó ebéd után *Ferenc Ferdinánd* főherceg hosszabb cserélet tartott. Mialatt gróf *Lamsdorff* ott időzött, *Wedel* német nagykövet a szállóban leadta névjegyét. Holnap este 9 órakor gróf *Lamsdorff* Pétervárra utazik.

Este 8 óra után gróf *Lamsdorff* a Hofburg-hoz hajtatott és *Liechtenstein* herceg főudvarmestere előtt kifejezte ő felségének újvi szerencsekívánatait. Később gróf *Lamsdorff* a szállóban gróf *Goluchowski*-val és gróf *Kapnist*-tal érkezett.

Akóló Venezuela ellen. A venezuelai nagy konfliktusból apróbb konfliktusok sarjadtak ki. *Castronak* a délkelővel gyűlt meg a baja, a maracaibói postamester pedig visszatartotta a német kereskedő leveleit. E miatt a *Falko* bombázással fenyegeti a várost.

A délkelő — mint ezt már említettük — visszafoglalták Barquisimeto városát. Ez alkalommal 112 halottat és 324 sebesültet veszítettek. *San Carlos* és *Tinaquillo* megint a kormány kezében van. Az Egyesült Államok követi azt a hírt kapta, hogy a *Charrydis* angol hadihajó a *Prins Maurits* németalföldi gőzösnek külön megengedte, hogy beússon az angolok által elzárt a guayrai kikötőbe és kirejká rakományát. A *Bausan* orosz hadihajó kapitánya felszólította a németalföldi gőzöst, hogy hagyja el a kikötőt, de a brit hadihajó kapitánya megengedte, hogy a németalföldi hajó folykassa szállítmányának kirakását. Az idevaló ameri-

kaik azt látják ebből, hogy az angolok az amerikai hajók rovására különbséget tesznek a hajók között.

Hír szerint a caracasi francia konzul a venezuelai kormánytól azt az ítéletet kapta, hogy azokat a reklamációkat, amelyeket nem vettek fel az ez év elején Párisban költött francia-venezuelai szerződésbe, ugyanúgy fogják figyelembe venni, mint Németország, Anglia és Olaszország reklamációit. Ugyanúgy fogják elbírálni Belgium, Spanyolország és Németalföld reklamációit is, mert ezeket a venezuelai bíróságok elé vitték.

Caracas, december 31.

A kormány csapatai három napi harc után újra bevették Barquisimeto városát, amely e szerint csak pár napig volt a felkelők birtokában.

Venezuela, december 31.

Hay államtitkár megkapta Castro választát arra a javaslatra, hogy a vitás kérdést a hágai békebírószék elé terjeszszék. *Castro* elfogadja a javaslat általános elveit. A választ ma közlik Londonban, Berlinben és Rómában.

A marokkói lázadás. Figyelemreméltóbb hírek nem érkeztek Afrika északnyugati csücskéből, hol immár a kabilok is kezdenek mozgolódni, kik a franciáknak valamikor annyit bajt okoztak. Ha a lázadó *Bu-Hamarát* a szultán csapatai elverik Fez alól, akkor a rend még helyreállhat, de ha Fezbe bevonul, akkor elérkezett az ideje az európai érdekelt hatalmak intézkedéseinek is.

Madrid, december 31.

A spanyol kormány fenn fogja tartani az elhatározott óvintézkedéseket. Azt jelentik, hogy Ceuta környékén a kabilok mozgolódnak.

Barcelona, december 31.

A Rio Plata cirkálójához azt az utasítást kapta, hogy Tanger felé menjen.

Páris, december 31.

A Havas-ügyönkség jelenti Fezből: Az a helység, amely mellett a 24-iki csata folyt, *Bahamma*. Másnap *Bu-Hamara* Kuadín — El Hadsira mellett — ütötte fel táborát. Az általános drágaság miatt itt nagy az elégedetlenség a szultán ellen.

HIREK

Budapest, december 31.

— **BUDAPESTI NAPLO.** December 31-én új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— **Újvi üdvözlés a királyi palotában.** Gróf *Apponyi* Lajos udvarnagy és neje *Scherr-Thoss* grófnő ma este 8 órakor fogadták a királynak szánt újvi üdvözléseket. A külföldi államok képviselői és az arisztokrácia tagjai nagy számban jelentek meg és beírták nevüket a keltet ívre.

— **Horánszky Nándor emléke.** Dr. *Schwarz* Ottó udvari tanácsos krisztinavárosi palotájának parkjában díszes emléket állított Horánszky Nándornak. Az emlékművet *Hausmann* Alajos tanár tervezte; talapzatába belevészték a képviselőháznak Horánszkyt búcsúztató beszédeit, az előtte álló márvány-asztalába pedig a királynak a gyászoló családhoz küldött telegramját. A görög-stílus emléke harmonikusan illeszkedik bele Horánszky domborművi aromásá, amelyet *Zala* György készített.

— **Bécs kibékölt Budapesttel.** Bécs magisztrátusa elővette a jobbik esztét és kibékölt Budapesttel. Valószínűleg belátták a bécsi urak annak az egyoldalú torzsalkodásnak a nevetségességét, amit Bécs elkövetett Budapesttel szemben, konzekvensen Ofen-Pestnek címezve Magyarországot fővárosát, holott az a leghatározottabban kijelentette, hogy Budapest a becsületes neve. Ma már Budapest tanácsához fordult Bécs városa azzal az ajánlattal, hogy küldje meg a két szék-város egymással hivatalos újságait és egyéb kiadványait. Budapest tanácsa készséggel hajlandó a cseréviszonyra s már intézkedett is, hogy a kiadványainkat ezután megkapja Bécs is.

— **Beteg képviselők.** Dr. *Major* Ferenc országgyűlési képviselő állapota — mint részvétellel értesülünk — tegnap óta súlyosabb lett. *Kéti* s *Bartha* Gábor egyetemi tanárok s *Zirkelbach* tanársegéd kezelik s megállították az influenza kívül a vérmérgőzés tüneteit is. A beteg 40 fokos lázban fekszik a II-ik belgyógyászati klinikán, de remélhetőleg megmentetik az életnek. — Dr. *Hortványi* József országgyűlési képviselő is nagy beteg, de állapota, mint értesülünk, már javulásnak indult.

— **BUÉK.** Nem volna csoda, ha holnap hajnalban pesti emberekkel telne meg a sok messzerohanó vonat. Ha kimenekülne Budapest a maga házából a jó vidékre, ahol megkímélik az újesztendei gratulációitól — az idegent. Ez az a nap, amelyen törvényre vált a sarcolás. Akik egész éven át a mi révünkön jutnak kenyérhez, azok ezen a napon még külön is belenyulnak a zsebünkbe. Rendszer lett a koldulásból, annyira rendszer, hogy még az állam nagy üzlete, a posta is akeptálja. Szó se fér ahhoz, hogy a derék, pontos és nem minden intelligencia nélkül dolgozó levélhordók bőségesen rászolgálnak arra, hogy a munkájukért egy kis külön jövedelemben részesüljenek a nagyon is szerény gázi mellé. Meg is adná azt mindenki, mert olyan ember nem igen akad Budapesten, akinek a postára vagy a kézbesítésre panasza lenne. Csak a forma nem szép. Az, hogy ilyen rendszer, egyöntetű a borralval-gyűjtés, az elismerése annak, hogy abból, amit az állam mint kenyér-adót fizet — egy ital borra már nem telik a szegény portásnak. No de ez legalább olyan megadottság, amit szívesen vállallunk. Van azonban kellemetlen is. A házimester urak például — tisztelet a kevés kivételnek — egész évben a segéd-házíur szerepét játsszák a lakókkal szemben, a négy fertályban négyszer borralvalban részesülnek ezért, minden kapunyitáskor szintén és minden lehetőséget kihasználva alkalommal szintén. De ez nem elég. Újévkor is jönnek a jókívánságokkal s tartják a markukat. — Némely kályhák egész évben füstölnek, némely kúrtok állandóan kormosak, de a kéményseprők pontosan megjelennének újév első napján — a honoráriumon felül kidukáló borralvalért. S nincs az a cím, amelyen külön meg ne pumpolnák azt a bizonyos rosszmodú középosztályt, amelynek igazán nincs pénze. Annyira nincs, hogy valószínűleg sok számla marad holnap kifizetetlenül — a borralvalok miatt. Visszatérítők és kellemetlen látrány az a sok ép, egészséges munkabíró, — borralvalért kinyújtott kéz. Szeretnék valami olyan áramlatot tapasztalni már, amely az újvi alizmaznaggyűjtés ellen indul meg az önért szent nevében. Kérdést azért az igazságtér, hogy a tisztas munkával megszerzett forintot nem kell a mellényzsebben olyan másinak a szomszédságával lealacsonyítani, amit alizmaznaképpen kapott a munkás ember. Erről azonban szó sincs. Sőt hovatovább új címeiken jutnak újvi borralvalhoz az emberek.

— **A Jermak.** *Makarow* orosz tengerész nemrégiben felolvasást tartott a pétervári földrajzi társaságban, ahol ismét a sarkvidék felkutatása érdekében jágtörő segélyével történendő mozgalom érdekében szálalt síkra. Első feltétellel azonban, ugymond *Makarow*, hogy a jágtörők vasból és ne fából készítsenek. Az 1897-ben épített *Jermak* is, bár másfél millió rubelbe került, busásan kifizette magát, amikor azt a tizenkét járművet, amelyek Oroszország keleti partvidékén befagytak, megszabadította. A *Jermak* 1899-ben indult először utnak, hogy a Spitzbergánál az orosz fokmérő expedíciójának segítségére legyen. Minthogy ekkor a hajó eleje győngének mutatkozott, alaposan javították a jágtörőt, mely 1901-ben ismét utra kelt. Ekkor ugyancsak négy méter vastagságú jágtáblákon át tudott magának utat törni s az erős jágtörődás következtében *Novaja-Zemlja*nál három hétig befagyva mozdulatlanul vesztegelt, ami annak tulajdonítható, hogy az erős viharok sok helyütt 18 méter magasságú jágtorlaszokat is képeztek. Mindenesetre figyelemreméltó, hogy a *Jermak* egész a *Ferenc József*-től halott előre s nagyban előmozdította az itt végzett tudományos kutatásokat. Olyan szerkezetű jágtörővel, mint a *Jermak*, előre lehet hatolni egész az északi sarkig és a tudományos kutatóknak is kényelmesebb lenne, hogy egy ilyen hajóról végezhetnének vizsgálódásaikat.

— **Vége** — így fejezte be *Makarow* — minden könnyen menne, ha a tudósok agyos közönyét, amelyet eddig a *Jermak*-kal szemben észrevettem, meg tudnám szüntetni. *Makarow* admirális, úgy látszik, egy fontosságot tulajdonít a jágtörőknek a sarkvidékek felkutatásánál. Eddig ilyen célokra csak fából készült járműveket bizonyultak alkalmasnak. A *Fram* is fából készült, pedig olyan viszontagságokon ment keresztül, amilyeneken eddig egy hajónak se volt része. A sarkvidéki nagyobb viharoknak oszakis tiszta vasból készült jágtörők állhatnak ellen. Ki fedezi azonban a sok millió rubelt, amibe egy ilyen vasból készülő jágtörő kerülne?

— **Akiket az éhség tesz emberévővé.** Új-Guineából jelentik, hogy két európai aranykeresőt kegyetlenül meggyilkoltak a bennszülöttek. Attól tartanak, hogy a bennszülöttek még több gyilkosságot is elkövettek. A bennszülöttek között a nagy szárazság miatt éhínség van. A bennszülöttek ezrei csak gyökérről táplálkoznak. Emiatt kezd terjedni az emberévés. A törzsek között folyó harcokban állítólag 25 bennszülöttet ölt meg.

— **Xerxes kinosai.** Kétezerháromezrész esztendő óta fekszik a tenger fenekén egy hatalmas kinos, amely nem hoz kamatot, csak hever gyümölcsöztelenül és egyelőre még mindig — menthetetlenül. Xerxes hadihajói rejtek magukban a nagy gazdaságot, amelyeket ókori híres háborus-kodások idején ellenséges kezek juttattak a tenger mélyére. Nyilván kevés a kinos a földön s teljes lett a gazdasági válságokkal terhes világban a pénztelenség, mert most újra fölmerült az elsüllyedt hadiflotta felkutatásának és kiemelésének a terve. Athénből érkezik ennek a híre s a sikerre való nagyobb reményre az ad jogot, hogy egy új készülék találta fel, amely nagyon jó szolgálót tesz a tengeralatti kincsek felkutatására és megmentésére. A neve a készüléknek — *Hydroskop*. Két évvel ezelőtt már kipróbálták ősi kincseknek felszínrehozásánál a hasznavehetőségét. Xerxes flottájának a kutatásával kapcsolatban azoknak a hajóknak a folkeresésére is fel akarják a hydroskopot használni, amelyeken Pompejus vitte el magát Athénből az elrablott műkincsekért. Ezek a kincsek nem fekszenek még olyan nagy ideje a tengervizek mélyén, mint Xerxes hajói. Csak 1950 év óta uszálják körül őket a tengeri halak és azalagok, majdnem kétezer évvel ezelőtt szenvedtek hajótörést Pompejus hajói a görög szigetek mentén.

— **1902. Mi minden történt a múlt évben? Mivel szaporodott a világ eseményeinek lomtára? A régi vas kőre mi minden került? Így, az újév hajnalán, olyan rövidnek tetszik egy év, az amelyik elmúlt, s milyen hosszúnak az, amelyik következik. Amelyik elmúlt, csakugyan nagy eseményekben volt gazdag, s ha ma dióhéjban egymás mellé foglaljuk csak a legnagyobbakat, hosszú lista áll előnk. Az 1902-ik év legnagyobb eseménye a boer háború volt, melynek véres részleteit igaztalan leltük, rokonszenvenvel kísérve a szabadságáért küzdő boer nép harcát. Ebből a háborúból miránk is jutott két dolog. Egy kis pénz, a lovainkért, és egy izléstelen divat: a boer-kalap divatja. Végre megkötötték a békét is s azóta lovaink vigan legelik a magyar fűvet, a boer-kalapokat pedig a többi világhistoriai lim-lom közé dobtuk. A második kimagasló esemény volt a martiniquei katasztrófa, Május kilencedikének borzalmas katasztrófája, mikor megrendült a föld, sírás és jajgatás töltötte be a levegőt egy darabig, rög-tön után pedig egész Európán végig fölhangoztak a jótékony hangversenyzők hegedűi és zongorái. Így kísérté gyöngye muzsikaszóval az ember a természet hatalmas dördölését. A többi szenzációk apróbbak, bár közelebb esnek hozzánk. Akit az udvari házasságtörések dátumai érdekelnek, annak január 25-ike az emlékeztető nap, mikor Erzsébet főhercegnőt vezette oltárhoz Windischgrätz hercege; aki a halálálosokban látja a históriát, annak március 8-ika lesz emlékeztető, mikor Tisza Kálmán, 26-ika, mikor Rhodes Cecil, április 19-ike, mikor Horváth Nándor, július 10-ike, mikor Schlauch Lőrinc, november 26-ika, mikor Krupp Alfréd halt meg. A gyászmadár sokszor suhogta meg szárnyát Európa felett, le-lecsapva az apró emberek milliói közé s elragadva magával sokat a nagyok közül is. Repülése irányát akkor nézte Európa a legbánságban, mikor szeptember 29-dikén Zola Emil ragadta magát. Pedig nem volt ok a bánatra, a halál hatalma csodát mondott ezuttal. Zola Emil nem tudta magát elvinni igazán. A fejedelmi utazások alatt mindig nagy eseményeket sejt a világ, holott szegény királyoknak is szabad egyszer-egyszer csupa szórakozásból utazniok. A nevezetes nagyuri utazások sorából említjük a Ferenc Ferdinánd trónörökösét, aki Pétervárt jött február 8-án, a Bülow március 28-iki találkozását Zanardellivel és Prinettivel Velencében, Bülow április tizediki utazását Bécsbe. Május 17-én vitte Loubet elnök a szabad Franciaország hódolatát a cárr elé, s hogy a dolog minél kedvesebb legyen, a kis bolgár Ferdinánd is megjelent júniusban kézesőkre a fehér óráról. III. Viktor Emánuel a júliusi hőségben ment Pétervárra, mikor a praktikus Vilmos megvárta az enyhe őszt, hogy Angliát beutazza. Jelentőségben legnagyobb volt Henrik porosz herceg februári utazása Amerikába, mikor állítólag a herceg egész Amerikát meghódította bátyjá-**

nak, Vilmosnak. A nagyobb politikai események sorában említjük az angol-japán és orosz-kinai szerződés megkötését, Szipjagin orosz kultuszminiszter meggyilkolását, XIII. Alfonz nagykorúsítását, a Combes-minisztérium megalakulását, II. Vilmos harsogó beszédeit, a hármasszövetség megújítását, Salisbury lemondását, a francia kulturharc kiűrését, Edvárd király koronázását, Henriette királyasszony halálát s Lamedorff utazásait.

A mi fővárosunkban is nagy változások álltak be. A villanyos kocsikat szép sárgára festették, míg a posta zöldre mázolt automobiloikat küldött utcáinkra. Innen van, hogy olyan gyorsan haladunk, s innen van, hogy az ügyvédek felszólító leveleit automobil-gyorsasággal kapjuk meg, míg a pénzes-levélhordó olyan lassan jár hozzánk, mint ahogy egy írárt postaló. Nem érdektelen, hogy minden második házban egy kis cukrosbolt nyílt meg a lefolyt évben. Elvégre kell lenni valaminek, amivel megédesíthetjük életünket. Végre állandó derűtséget is szerzett egy kis béka-képtű idegen, aki az izléstelenség szárnyán jött közénk s akin mégis nevünkünk kellett, mert mindenki kacagott rajta. Ez az a kis emberke volt, akit mindenütt kerestek, mert mindenütt járt, de sehol sem találta, mert seholsem tudták végleg lelogni. Talán a tavalyi újév első napján született remény volt, vagy talán a kis Kohn?...

— **Az első gratuláló.** Voltaképpen a törvényszéki rovatban volna helye, néhány hét múlva ott is lesz róla szó, de akárhol és akármiképpen tárgyaljuk, az eset mulatott. Egyik előkelő bérházunk első emeletének lépcsőházában, ott is egy előszoba küszöbén egy polcra csattant el, egy ember gurult le a lépcsőn, aztán lármá kerekedett és végül jött a rendőr.

— Ki és miért kapta a pofot? — kérdezte a tömeg.

— En adtam a pofot, — harsogott egy ur kipirult arccal. — És jól tettem! — folytatta nyomtákkal.

— Adj a pofát az álladéknak! — szólította fel a rendőr.

— Kérem, beiratkoztam a minap egy jótékony egyesületbe. Néhány koronát kellett fizetnem s ez a pénz jótékony célra megváltást jelent az egyesület szabályai szerint minden újvi gratulálással ellen. A cél nemes és engem senki sem fog újévkor háborgatni s a pénzem is megmarad, — gondoltam. Ma, december 31-ikén kilépek az előszobából s kopzok, ki gratulált, kezét pénzért nyujtva, legelőször nekem... A jótékony-egyesület szolgálja! — Ugy-e, most már értik a pofot? ... — Ammá más, — szólott a rendőr és eltávozott.

— **Nagy és kis ördögök a pusztaban.** Az egyiptomi kormány nagy gondot fordít arra, hogy megoldja végre a sivatag hajózásának kérdését. A teve tudniillik csak olyan hajó a homokon, mint amilyen primitív a vén rozoga vitorlái s a mai gőzhajómekek mellett. Legújabbban próbákat tettek arra nézve, hogy vajjon az automobil alkalmas lesz-e a sivatagban való közlekedésre. Egy motorkocsit — 40 katonával terhelten — a suez uton indítottak el, amely minden akadály nélkül futotta be a hosszú utat. Ahol a homok tömörebb volt, ott könnyen szaladt a kocsi, ahol lazább, ott biz helyely-közzel a rajtalióknak kellett azt tovább segíteni. Ezt a hianyt is pótolják a szakközégek és pedig szélesebb keréktalpak alkalmazása által. Általában azt tartják, hogy a motorkocsit alkalmas lesz az állam és a hadsereg céljaira. Egy nagyobb alaku sivatagi szállítókoszival is tettek kísérletet. Ez is bevált. Az arabok nagy álmétkodással nézik a nagy és kis ördögöket, amelyek a pusztát szántják. Nem valami nagy örömmük telik benne, részben azért, mert nagyon ördögös masina lehet az, amely ilyen veszttel szalad. részben pedig üzleti érdekeiket látják veszélyeztetve a gépkocsik által. Ez ideig az ő kezükben van a közlekedés, ha pedig beválnak az automobil, nagy csomó baksistól esnek el.

— **Robbantások a Dunán.** A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint az enyhe időjárás következtében a jégtorlaszok megolvadtak. A torlaszok robbantását ma kezdték meg *Hajós* műszaki tanácsos és *Schöffer* főmérnök vezetésével a kirendelt műszaki ezred legényei. A robbantás sikerrel járt, amennyiben a Mohács alatti jégtorlasz, amely több millió köbméter jeget tartalmazott, megmozdult. Veszedelem sehol sincsen. Budapestén tegnap óta 29 centiméternyi áradás mellett a mai vízmagasság 281 centiméter.

— **Két rab halála.** Debrecenből táviratozik: *Davidovics* Izrael és *Mályás* Imre a katonai fogház rabjai fahordás közben az ordinán szobájából manlichert kerítettek és ott egymás ölébe ülve *Davidovics* magát és társát egyszerre keresztöltötte. Mindketten szökésért kétévi szolgálat meghosszabbításra voltak ítélve. Azonnal meghaltak.

— **A jó szívekhez.** Az emberbaráti szeretet magasatos ereje szólal meg az alábbi felhívásban: Akik komolyan veszik a vallás, az emberszeretet és a hazafiaság parancsait: hallják meg munkára hívó szavunkat s támogassák kezdésünket, amelynek célja megátolni, hogy a gyönyörű városban, — s idővel drágázzanak egész területén — akadjon ember, aki nyomorúságában segítség hijján pusztul el. Ehhez képest első, közvetlen célul azt tűztük ki magunk elé, hogy Budapest több területén *nagyardany meledőhelyiségeket létesítsünk*. Aki e törekvésünkben minket támogatni akar, annak bármely csekély hozzájárulását is hálásan fogadjuk. Minthogy pedig a kintz hidegek veszedelme éppenséggel nem mult meg el: mindnyájan érezzük, hogy munkánk halasztást nem tűr. Ennélfogva a nyilvánosság elé lépünk e felhívásunkkal, még mielőtt egyesületté, testületté tömörültünk volna. Bizalommal fordulunk első sorban a sajtó organumaihoz s támogatásukat kérjük munkánkhöz. Reméljük, hogy törekvésünket a hozzájuk jutó segítség átvételével s nyilvános nyugtázásával készségesen elősegítik. Bizunk benne, hogy ez a segítség eléggé hathatós lesz arra, hogy szervezkedésünkkel egyidőben több meledőhelyiséget is felszerelbessünk és megnyithassunk.

Báró Aczél Elemérné gróf Vass Márta, özv. gróf Almásy Györgyné, gróf Andrássy Aladárné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Lajosné, özv. gróf Bathányi Gézané, gróf Bathányi Istvánné, Beck Ilona, Benczur Gyuláné, Beniczkyné Bajza Lenke, Berzevich Albertné, gróf Csáky Albiné, báró Dániel Ernőné, Pak Miksáné, özv. gróf Festetics Leoné, Festetics-Leontine grófnő, Festzy Árpádné, gróf Haller Györgyné, Bethlen Ilona grófnő, Halmos Jánosné, Hampel-Pulsky Polixena, Hatvani-Deutschn Karolyné, cselei Hercegnő Morné, özv. Herich Károlyné, Hertka E. a, Hubay Jenőné gróf Cebrányi Róza, Huszár Ilona báróné, János Ferencné, gróf Jankovich Béláné, báró Kemény Kálmánné báró Banffy Polixena, Korányi Sándorné, Lánosy Edith, Lukács Lászlóné, Márkus Józsefné, Medveczky Frigyesné, Zichy Mária grófnő, gróf Pejacevich Márkné Pejacevich Joán grófnő, Pekár Imréné, Rákosi Jenőné, báró Radvánszky Geróné, Valdeck Emilia grófnő, Rudnay Béláné, Sulyok Ida, Sróbi Alajosné, gróf Szapáry Pálné, gróf Teleky Sándorné Kende Istka, Tormay Cecile, Vas Ferencné, gróf Vég Jánosné, Wekerle Sándorné, Wieszich Gyuláné, gróf Zichy Leona, gróf Zichy Nep. Jánosné Kray Irma báróné.

A *Budapesti Napló* kiadóhivatala szívesen vállalkozik arra, hogy a nemes célra készpénzadományokat vagy pedig természetbeni adományokról szóló bejelentéseket átvegyen. Az adományokat nyilvánosan nyugtázzuk és a költségbizottság meghatalmazottjainak átszolgáltatjuk.

— **Házasság.** Dr. Klein Antal szolnoki ügyvéd eljegyezte Fränkl Henrik szentesi kereskedő leányát, *Mariška* kisasszonyt.

Virányi Béla kir. segédmérnök eljegyezte *Schönberger* Aranka kisasszonyt Beregszászon.

Tyroler Márton abauj-szepsi gyógyszerész eljegyezte *Pollacek* Olga kisasszonyt Kassaról.

Perényi Leó eljegyezte *Diamantenstein* Stef kisasszonyt Újvidéken.

— **Tolvaj leány.** A napokban egy külföldi kereskedő jött Budapestre és sétája közben a Király utcában megismerkedett egy csinos fiatal leánnyal és csakhamar megállapodtak egy pártorácában. A leány egy barátjának Petőfi-utcai lakására vezette a kereskedőt aki a pártoráca után észrevette, hogy a pénztárcája, amelyben 2000 korona volt, elveszett. Feljelentést tett a rendőrségen, amely beidézte a leányt, akinek *Winter* Cili a neve. Természetesen tagadta, hogy a lopást ő követte volna el, azonban 125 forintot találtak nála, amelyre nézve azt vallotta, hogy a pénzt kitarótól kapta. A rendőrség kihallgatja ezt az urat is, aki kijelentette, hogy augusztus óta nem adott pénzt a leánynak. A rendőrség erre házkutatást tartott *Winter* Cili Jósika-né 1/b. számú lakásán, ahol a félreeső helyen megtalálták a külföldi kereskedő pénztárcáját darabokra tépve, a lakásban pedig 1850 koronát. Mitűn ezzel a lopás bebizonyosodott, a rendőrség *Winter* Cili ellen megindította az eljárást. A leányt nem tartóztatták le, mert a házkutatás izgalmai beleggő tették, azonkívül pedig kleptomániában szenved.

— **Somosy sorsa.** Egy hetilap értesítése révén híre terjedt, hogy *Somosy* Károly, a róla nevezett orseum volt igazgatója, a szegényházban van. Most azt azt jelentik, hogy ez a hír alaptalan; *Somosy*ról a családja gondoskodik s nincs a szegényházban.

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a

„Halifax Fagybalzsam“

ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

— **Az újév.** Az 1843—49-es honvedek központi bizottságának tagjai ma délután tisztelegtek az újév alkalmából elnöküknél, báró Podmaniczky Frigyesnél a szabadlövőpárt helyiségében. A küldöttségben részt vettek Balogh Sándor vezetése alatt Meygraber Ferenc, Darbay György, Szgyártó Zsigmond, báró Fischer Kálmán, Steinbach István, Gömörý Károly, Barsy József, Szinai István, Borszék Soma, Blaskovich Lajos, Süster Ferenc és Mikár Zsigmond. A 48-as honvedek jókívánatait; az újév alkalmából Balogh Sándor tolmácsolta, aki egyuttal megköszönte az elnöknek, hogy a múlt évben a honvédkérdés kedvező megoldása körül tevékeny részt vett, a történelem báró Podmaniczky nevéhez kell hogy fűzze a honvédség elismerését. Báró Podmaniczky elnök meghatottan köszönte meg az öreg honvédbajtársainak jókívánatait s kijelentette, hogy a honvédség önzetlen hazafias áldozatkészsége, mely az önvédelmi harcot lehetővé tette, megérdemelte a most valahára bekövetkezett erkölcsi elismerést. Végül meleg kézzorítással búcsúzott el bajtársaitól.

— **Az orsz. Pálmány-egyesület** választmánya ma délután 3 órakor üdvözölte az újév alkalmából, dr. Margalits Edét. Jelen voltak Czizlay Lajos, dr. Kiss János, dr. Sziklay János, Áner István, dr. Kereszty István, Pelikán Krizsó, Ságó József. Czizlay Lajos tolmácsolta az egyesület halálját, mert Margalits sokkal többet tett, mint amennyit ígért. Margalits melegen köszönte meg a jókívánatokat. Választott munkára szólítván föl az egyesület intéző tagjait, hogy elérjék a még mossoze levő feladatot. Hivatkozott arra, hogy az egyesület egyre emelkedik tekintélyben s a szűkös viszonyok közt is a leloyt évben vagyona több mint 10.000 koronával gyarapodott, tagjainak száma pedig közel jár az 500-hoz.

— **Mintapincórnók.** A japán Sannki-vasutársaság pincórnókat szerződött ékezőkocsijai számára. A pincórnóknak a következő feltételeket kell teljesíteniük: 1. Csinos külse. 2. Jó nevelés. 3. Jó egészségg. 4. Jó viselkedés és 5. Kifogástalan múlt. Hanem a viselkedésre nézve még részletesebb utasítások is vannak. A pincórnóknak bizonyos meghatározott hajdizst kell viselniük, amely görög sisakhoz hasonló, azonkívül megállapított egyenruhában valósggal katonai fegyelemmel kell viselkedniük. Borralát nem szabad elfogadniuk.

— **Tábornok mint városbíró.** Körmenden tegnap folyt le a községi előjáróság ujjaalakítása. Babos Kálmán nyugalmazott tábornokot helyettes- városbíróvá választották meg.

— **Magyar Irók Segélyegylete.** Az egylet igazgató-bizottságának folyó hó 10-én tartott ülésében megállapított, hogy az egyleti vagyon, az 1902. december 6-án kelt kimutatás szerint, 678.600 korona, mely a Magyar Földhitelintézetnél van 4% kamatozású záloglevelekben elhelyezve. Az 1902. esztendő folyamán az egylet ötvenegy tételben, összesen 18.120 korona rendes évi segélyt folyósított, kisebb részben állandóan munkaképtelen beteg írónak, nagyobb részben pedig elhunyt érdemes írók özvegyeinek és árvaiknak. Ezenfelül rendkívüli segélyt önmén 1902-ben december 6-ig összesen 2590 koronát adott ki időlegesen nyomorúságba jutott beteg írók, vagy családjaik gyógyítására. Ez utóbbi összeg a folyó december hóban még újabb rendkívüli sürgős segélyekkel tetemesen növekedett. Az 1903 esztendőre a rendes évi segélyezések tétele száma ötvenöt szaporodván, összege 20.000 koronára emelve irányoztatott elő. Uj alapítványokat vagy régi alapítványokhoz új adományokat fizettek be az 1902. esztendőben az egyletnél a következők: néhai Frey József hagyatéka: 200 korona, néhai Nagy Ferenc hagyatéka: 103 korona 71 fillér (régibbi nagyobb alapítványhoz pótlásul), Pesti Hazai Első Takarékpénztár-egyesület 800 korona, (évenként ugyanezen összegben ismételt alapítói adakozás), néhai Gorove Jánosné hagyatéka: 2000 korona, néhai Dobos Lajos örökösei: 1600 korona, (régí 200 forintot alapítvány felmérése 2000 koronára), özvegy Dobos Lajosné és leánya Margit. férjezett Bernát Zsigmondné együttesen: 1000 korona, dr. Szilasi Adóll, az egylet jogtanácsosa: 200 korona, (régibbi nagyobb alapítványhoz) és özvegy Pulszky Ágostoné férje emlékeztetőre 400 korona; az egyleti alapítványtöke gyarapodása tehát e révén összesen 6808 K. 71 fillér. Ezenkívül Fehér Ipoly pannonhalmi főapát egy tud. akadémiái tiszteletdíj, 100 koronát, az egyletnek engedte át. A magyar írók segélyegylete nemcsak előjáról fogva megérdemelné, hogy a művelt társadalom tehető és irodalombarát elemei minél sürűbben keressék fel alapítványokkal. Az alapítvány legkisebb összege 400 korona, az ennél kisebb összegek adományokul vétetnek. Az alapítványok és adományok az egylet javára a Magyar Földhitelintézethez küldendők. A Magyar Irók segélyegyletének élén mint elnök: báró Eötvös Loránt áll, másodelnökei gróf Dessewffy Aurél és Gyulai Pál; titkára Kozma Andor.

— **A tolvaj lelkiismerete.** Egy augsburgi vendéglőtől egy tolvaj öt márkát lopott. A vendéglős nemrégiben Nürnbergből öt márkát kapott a postán. A tolvaj küldte azzal a megjegyzéssel, hogy azaz márkát lopott egy másik korosmárostól, aki könnyebben nélkülözheti a száz márkát, mint ő az ötöt. Eppen azért köszönettel visszaküldi neki.

— **A tolvaj furfangja.** New-Yorkból jelentik, hogy ott a múlt vasárnap érdekes és izgalmas hajtóvadászatot tartottak egy ékszerlovajra. Egy fiatal ember, aki már majdnem éhenhalt, befőrtte egy ékszeresbolt kirakatát s tízezer dollár értékű ékszeret vitt el. Az arajró emberek üldözbe vették, de a tolvaj revolverével fenyegetőzött. Végre nagynehezen sikerült fegyverét elvenni s a tolvaj már most, hogy üldözött váltortatása magától, az ellopott gyűrűket egyenként a hóba hullatta. Vagy száz gyűrűt dobott így el s úgy látszik, hogy üldözői valamennyit fölcsodított, de az ékszerkereskedő mindössze csak kettőt kapott vissza. Amikor a fiatal embert letartóztatták, egyetlen gyűrűt sem találtak nála.

— **Kérelem.** Egy nyomorgó kereskedőség, Kramer Lajos (Szerecsen-utca 9., 1. 17.) kéri a jó embereket, mentse meg az éhségtől. A segítséget, akár néhány fillért, legjobban, ha hozzá juttatják fenti címre.

— **Egy örült férj rémteste.** Tegnap este az István-ut 19. számú ház lakói rémes sikoltozást hallottak Gazda János 42 éves fémcsiszoló lakásából. Minthogy az ajtó zárva volt, rendőrt hívtak, aki feltörte az ajtót. A szoba közepén Gazda János — kezében véres kést tartva — tombolt. Amint a rendőrt megajlta, egy székelt dobott fejéje. A rendőrt félreugrott és lelopta a dühöngő embert. A szoba padlóján összezsúrkálva, nagy vértócsában feküdt Gazda felesége, Gravonics Mária, a férfi pedig egyre ordította: — Megöltem, mert nem szerettem!

A dühöngő embert bevitték a lökapitányságra, ahol a rendőrovrvos konstatálta, hogy Gazda örült, a szerencsétlen ember örülséi rohamában életveszedelemesen összezsúrkálta a feleségét. Az örültet bevitték a lipótmezei tébolydába, a szerencsétlen asszonyt pedig a Rókus-kórházban ápolják.

— **Az ellenőrzés gondossága.** Az egészséges táplálkozás legbiztosabb alapja: az egészséges tej, amely úgy jut a fogyasztóhoz, ha szakszerű gondallal ellenőrzik a termelés során a tejelő állat táplálkozási rendjét, a tej összetételét, a fővárosba való szállítást s a közönség ellátását. Ez a sokirányú ellenőrzés csak úgy lehetséges, ha nagyobb uradalnak termékei vonatnak egy központi szervezethez, amely így nem kénytelen a falusi kis tejtermelők primitív berendezkedésének hátrányaitól bajlódni. A falusi kisgazda ezért, ha a tejt otthon nem értékesíti, legjobban, ha feldolgozza, de kész veszedelem ilyen ellenőrzhetetlen termékeknek a fővárosba hozatala. A Budapesti Központi Tejcsarnok-Szövetkezetnek éppen az az utóéletlen erőssége, hogy nagy mintagazdaságokból szerzi be a tejet, ott és a Rottenbiller-utca 31. számú központi telepen messzeemenő gondallal ellenőrzéssel felületlenül egészséges tejet látja el a közönséget. Erődesen ezt konstatálni, mert a Budapesti Központi Tejcsarnokra éppenséggel nem vonatkozik a tejmezírási szólio híresztelés.

— **Vonat a hó alatt.** Münchenből jelentik: A verona-müncheni gyorsvonatra, amelynek 6 óra 40 perokor reggel kellett volna ideérkeznie, Gössensass mellett rázuhant egy lava, úgy hogy a vonat nem mebeitt tovább. Veszedelemtől azonban nem kell tartani. Hogy mikor érkezhetik ide megint egy vonat a Brenneren át, bizonytalan. Egyelőre a Brenneren át szünetel a forgalom.

— **Tartalékos tisztek rendeleti közlönye** megjelent s Blum Sándor egyenruházati intézetében, Váci-utca 15., betekinthető.

— **Fővárosi Orfeum.** Waldmann igazgató az új évet tökéletesen új programmal nyitja meg, amelyben Budapest számára többnyire egészen új számok vannak: *Belloni és Marietta* egész sereg pompás kakadót tanított ki és amit ezek a különben makrancos állatok produkálnak, valóban csodálatos a szép *Lorison* testvérek hosszabb szünetelés után ujra föllepnek és nagy gyönyörűsége vannak a szemnek. *A Tarka Szinpad* végre megtalálta a csattanóját *Egy kellemetlen ember* című pompás bohóságban, amelyben Baumann Adolf egy dagdog ember szerepében valddi kabinetlakitást nyújt. Egész sereg jól kiválogatott különlegességen kívül mulattat még a pompás zenéj *Luna asszony* operett, amely már nem sokáig marad műsoron. Mert helyet kell adnia *az Indra birodalmának* című Lincke-tele híres operettnak. Csütörtökön délután az egészen új program a maga teljességében kerül színrre, mi különösen a főváros környékén lakóknak igen alkalmassá teszi az új program megtekintését. A kávéház télikertjében délután *Vörös Elek* cigányzenekara hangversenyez.

(x) **Egyenruhát tisztek és hivatalnokok részére** legolcsóbban készít *Zulzer Mór* és Társa Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Meneküljünk!** Igen, meneküljünk az özönvíz elől, mely elnyelésel fenyegeti az országot és a nemzetet. Micsoda özönvíz fenyeget minket? Az a rettenet eladósodás, melynek hullámai az ország és a nemzet feje felé csapkodnak már. Már ott vagyunk ma is, hogy lassanként az egész ország dobra kerül. Évenként 19.000—20.000 birtokot árvereznek el hazánkban 47 millió korona kényszerarón. Ilyen veszedelmes helyzetben meneküljünk minden ember a rövid lejáratu váltó- és egyéb terhes adósságai-

tól, igyekezzék hosszú idő folyamán 50—60 év alatt lassanként törleszthető kölcsönre átváltoztatni terhes adósságait. Erre most kínálva kínálkoznak a pénzüntézetekben heverő pénzek, melyekhez azonban csak úgy juthat gyorsan és biztosan a hitelügylekben járatan ember, hogyha olyan megbízható segítőtőhöz fordul, mint *Gurré Ferenc* ur kinek *Ingatlan- és Jeldelő-Forgalmi-Intézet* Budapest, VI., Váci-körút 39. szám alatt már 200 millió koronánál több kölcsönt szerzett vagy változtatott át terhes kölcsönökből olcsó törlesztési kölcsönökre, rövid idő alatt, a legelőnyösebb feltételek mellett. Ne várjunk be a végső veszedelem utolsó pillanatát, forduljunk bizalommal *Gurré Ferenc* urhoz.

Bartók Lajos

(1851—1902.)

Budapest, december 31.

Munkáját be sem fejezhette és mennie kellett. A Nemzeti Színházban előadásra vár utolsó drámája, melynek kinyomtatott előjátéka, *Mohács után* az ő költői munkásságának legjava — de a bemutatott előadásban Bartók Lajos már nem lehet jelen. Ha fájhatna neki még valami, azon a napon keserves könnyeket sírna; nem azért, mert a saját darabjától kell távolmaradnia, hanem azért, mert egy hazafias magyar darab előadásán nem lehet jelen. Nagyon rajongott a nemzeti irányú darabokért. Ma elég sűrűn akad már hazafias tárgyú magyar darab, sőt mintha már olyanok is vetnék magukat a hazafias színművek írására, akik üzleti szellemből művelik a hazafiságot, de Bartók Lajos akkor apostolkodott a hazafias irányért, mikor a francia dráma egyeduralmának megtörésére senki sem mert és akart válnakozni. Az ő *Kendi Marqija* és *Thurán Annája* az utóbbi darabok közül való s a Bartók Lajos első színpadi sikerei a magyar irodalomnak voltak mértfoldjelző sikerei.

Pedig nem a dráma volt az ő igazi terrénuma. Lírikus volt a legjavából. Ha valamivel könnyebb a nyelvezete és több az érzéke a vers zenéje iránt: a legelső lírikus lehet. Erős magyar érzése lírai verseiben is eluralkodik. Tüzes, fön-séges és rapszodikus, mikor elbolyongván a magyar földön, mindenütt és mindenben megérzi azt, ami a régi magyar erőnyekre, a szabadságra, a büszkeségre emlékeztet. Maga is kemény magyar lévén, ott érzé magát otthon, ahol a hegyek a felhőkbe vesznek s a földi összeér az égivel. *Kárpáti emlékek* című kötetében a büszke magyar érzés valósággal tobzódik. De tudott aztán Bartók Lajos gyöngéd lenni egy-egy kis verse gyöngye lehetne a trubadurok költészetének. Aki zord tájakat járva zordon és fön-séges volt, a szerelem ígétében ellágyult és csalógan lett. S ez a két hang volt igazán az övé: a viharé és a csaló-gányé. Az a harmadik hang, melyről leghamarább ismerték: a humoros hang nem sem adatott meg neki valójában. A kor és a saját viszonyai rákapaták a humoros költészetre, de nem ez fogja emlékeztet megőrizni.

Volt valami tragikus egész életében. Szerelemre vágyva egyedül kellett élnie; lírai költőnek születve, a színpadon kellett a dicsőség édes itálába kóstolnia; nagy nemzeti ideálokat kergetve, egy élelapon kellett évdőnie és marakodnia. Igazi helyét alig tudta megtalálni s ambíciója és munkássága talán csak akkor fődte egészen egymást, mikor mint a Petőfi-Társaság másodelnöke megkezdhetette országos akcióját a nemzeti irodalom érdekében. Tüzes elnöki megnyitókban, vidéki apostolkodás közben, sajtóban és élőszóval mindig azt hirdette, hogy az irodalom csak nemzeti alapon fejlődhetik, virágozhatik. A Petőfi-Társaságtól és a Petőfi-Társasággal hadat üzent mindennek, ami nem nemzeti. Mikor a Petőfi-ház érdekében mozgalmat indított, ezzel is nemzeti ideálját akarta szolgálalni. Mikor most legutóbb a vidék bevonásával országos irodalmi szövetség alapításán fáradozott, ez is legfőbb ideáljának szolgálataiban történt. Ez a munkásság agitátorrá hevitette s megvolt benne az agitátorok rajongása, munkabírása, dus akaratereje. De munkája csonka maradt — ő, aki munkás és hadsereg volt egy személyben, alig ötvenkét esztendő korában kidőlt.

Ma reggel hét órakor meghalt. Mondják, hogy amikor a pap megjelent nála, szegény Bartók Lajos sírva fakadt. Szeretett volna még élni. Érezte, hogy nem végozte el munkáját s a legnagyobb mértéig még adós. Mert nagyobb volt, mint munkája és több teltett volna tőle, mint amennyi emléket őrizni fogja. Azért fáj neki a kora távo-zás. De fáj az irodalomnak is, mely igazi költőt, rajongó magyar lelket és akaraterejű agitátort vesztett benne.

Archív és kezek ápolására **Fortuna-crémet!** Egy tégely 1 kor. Hozzávaló szappan 80 fillér. Teljesen ártalmatlan! ne használjon mást, mint a Kapható: Schubert Arnold "Fortuna" győz- Budapest, VII. Csengery- és Dob-u.sarok. szeretőn

(Betegsége és halála.)

Bartók Lajos, a Petőfi-társaság másodelnöke s a Kisfaludy-társaság tagja ma reggel 7 órakor, hosszas szenvedés után a Vörös-Kereszt-kórházban meghalt. Bartók erős szervezete sokáig dacolt a kórral, hét nap óta feküdt eszméletlenül betegágyában. Tegnap is önkívületi állapotban volt egész nap. Gróf Szápáry Pál, Fadrusz János és felesége, Jakab Ödön, Kosma Andor, Prém József, Pámai Ilka, Bessenyei Ferenc, Ábrányi Emil, Tarnay Alajos és ifj. Ábrányi Kornél voltak utolsó látogatói. Tegnap meglátogatta a beteg költőt Csillag Teréz is, aki ibolyabokrétát vitt fel neki. Dél előtt néhány pillanatra visszanyerte eszméletét. Délután orvosai injekciókat alkalmaztak a beteg erre esendősebb, nyugodtabb lett. Este valamivel jobban érezte magát s felismerte ágya körül hozzátartozóit. Reggeli 3 órakor állapota válságosra fordult s ápolónkéje, Holenda Anna, látván a közeledő halált, lelkeséggel küldött. A katonakórházból áthívták Kemény római-katolikus lelkész adata fel a haldoklóknak az utolsó kenetet. A haldokló ekkor sírni kezdett, megtört tekintetű szemeiből könny fakadt. Csöndesen, mozdulatlanul, nyugodtan fekvő érte a halál.

A kórház igazgatósága a befallót katasztrófáról rögtön értesítette a Petőfi-Társaságot, Kisfaludy-Társaságot, a Nemzeti Színházat és az elhunyt rokonait.

A holttestet délelőtt 10 órakor a Vörös-Kereszt-kórház kápolnájába szállították s ott helyezték ideiglenesen ravatalra. A halál híre az egész fővárosban nagy részvétet keltett.

Bartók Lajos már évek óta kinozta gyomorbaja. Súlyosabb természetű volt azonban betegsége csak a tavasszal fejlődött, amikor a gyomorbetegséghez vesebaj is járult.

Ebben az időtájtban fogott bele Bartók nagy lelkesedéssel és teljes erővel *János király* drámájának megírásába, melyben betegsége éppenséggel megátolta. Sőt ezután még nagyobb erővel látott drámájához, mintha érezte volna, hogy nem rendelkezik már sok idővel.

Orvosa azt tanácsolta, hogy erős levegőtől, fenyves vidékre menjen pihenni. Bartók a tanácsot megfogadva, Szinyérvárájára ment és ezen a fenyves vidéken töltött el két hónapot. Pihenni azonban eszé ágában sem volt. Folytatta a *János királyt* és teljesen be is fejezte. Sőt lapjáról, a *Bolond Istokról* is gondoskodott, lapja számára minden héten küldött képfeliratát és cikkeket is.

Augusztus hó végén jött haza, a kifutó levegő hatása alatt látszólag megkönnyebbülve. Azonban a visszahatás csakhamar bekövetkezett. Az őszi hónapok alatt étvágya egyre fogyott, úgy, hogy december elején orvosa tanácsára ismét utra kelt, a hideg idő elől Dalmáciába és Raguzába utazott.

A 24 óráig tartó tengeri uton nagy vihar volt, mely egészen megtörte s teljesen elgyengülve érkezett Raguzába. Itt szeles, hideg idő fogadta, úgy, hogy a következő héten újra hajóra szállt, hogy haza utazzék. Teljesen betegesen érkezett haza. Ahelyett azonban, hogy ágyba fektüdt volna, most is dolgozott késő éjelig, íróasztalával, barátaiáért érkezett a Petőfi-Társaság tagválasztó közgyűléséről.

Visszatérésének második napján a költő már nem tudta elhagyni az ágyát. Súlyos betegesen fogadta orvosát, aki a gyomor- és vesebajon kívül a tüdőhurut is konstata. Kezelő orvosi rábeszélésének engedve, könnyebb gyógyszerrel véget a Vörös-Kereszt-kórházba vitette magát, hol mindössze tíz napig feküdt s ma reggel meghalt.

(Életrajza.)

Bartók Lajos született Erdődön (Szatmár vm.) 1881. május 21. Atyja ügyvéd volt. Gimnáziumi tanulmányait Nagy-Bányán, Szatmárott és Máramaros-Szigeten végezte. 1868-tól a pesti egyetemen jogot hallgatott. A lapokban elsősorban megjelent költeményeivel és az Üstökösbe írt humorisztikus verseivel és dolgozataival figyelmet keltné, 1899-ben Jókai az Üstökös belső munkatársává fogadta. Majd a lap önálló vezetését is rábízta. Bartók e mellett két évig 1874–5-ben a Tóth Kálmán „Bolond Miskáját” is szerkesztette, 1875 végén a *Bolond Istok* szerkesztését vette át s folytatta 1876 közepéig. Így az élelapirodalom mellett fejlődött Bartók írói tehetsége; mint politikai satirikus a Tisza-párt érdekében működött, ki-méltlenül ostromozta a Deák-pártot. A füzű után a szélsőbaloldaliakra ment át s megalapítva 1878 elejével a jelenlegi Bolond Istokot, melyet mai napig is szerkesztett. Támadásaival egykori pártjait ellen fordult. Verseinek első és második gyűjteménye „Ortűzek” és „Rogzott oszlopok” (Don Pedro álnevén) még a politikai költészet művelőjének mutatják. Későbbi verseivel a költészet komolyabb neméhez fordult s nemcsak mint szatíraíró, hanem mint lírai és drámai költő is folytatta pályáját. A *Legszébb* című háromfelvonásos vígjátékkal lépett a színművészet terére (először adták a Nemzeti Színházban 1879. december 21.), ezt követték általa sokkal több költői és színi sikerrel: *Kovács Margit* történeti dráma öt felvonásban és *Thurán Anna* történeti dráma négy felvonásban, mely az Akadémia pályázatán Péczely-díjat nyert s a Nemzeti Színházban

1887-ben került színre; A *méhek* (vigjáték három felvonásban), először adták 1889-ben és *Eresztet király* történeti dráma négy felvonásban, először előadták és megjelent 1892-ben. Irt egy bohózatot is: *Haluska Benedek* és egy operaszöveget: *Az Abendszeradás*. Lírai darabjait: *Költemények* (1881), *Újabb költemények* (1888), *Kárpáti emlékek* (1888, németre is lefordították) és *Erdődzug* cím alatt, az elbeszélő költeményeket pedig *Téli regék* cím alatt adta ki.

(A temetés.)

Bartók Lajos elhunyt alkalmából a Petőfi-Társaság ma délután Szana Tamás elnöke alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a nagy halottat pénteken, e hó 2-ikán délután temetik el a Kerepesi-utí temető halottasházából. A társaság külön gyászjelentést ad ki, koszorút helyez a koporsóra s Jókai Mór gyengékedése folytán Vértessy Arnold h. alelnök vezetés alatt testületileg vesz részt a végítészességen. A bucsuzató beszédet Ábrányi Emil tartja. Elhatározták, hogy a január 6-ikán tartandó közgyűlésen Bartók érdemeit Jókai Mór, akadályoztatása esetén Vértessy Arnold méltatja. — A *Nemzeti Színház* is külön jelentésben tudatja Bartók halálát mint a dráma-bíráló-bizottság tagjáét. Koporsójára koszorút helyez s a temetésen testületileg vesz részt. A haláleset alkalmából a színházra kitűzték a gyászlobogót.

A szász trónörökösne regénye.

Budapest, december 31.

A szász király súlyos betegsége most már nagy súlyllyal szól bele a szász trónörökösne szerelmi történetének megoldásába. Nincs kizárva, sőt a jelek valószínűvé tesszik, hogy Lujza trónörökösne a végzet királynővé lépteti elő, még mielőtt törvényesen elvált volna férjétől. A mai nap híreiből azt lehet következtetni, hogy a szász király állapotában beállott súlyos rosszabbodás folytán mindenképpen siettetik Drezdában a dolgok végleges rendezését. Erre vonatkozó tudósításaink a következők:

Berlin, december 31.

A *Dresdener Journal* azt írja, hogy a szász trónörökös a polgári törvénykönyv 1575. szakasza alapján fogja kérni a házassági közösség megszüntetését. Ennek a tervnek az a célja, hogy Lujza hercegnőnek lehetővé tegyék, hogy a házasság teljes megszüntetését kérhesse. Az 1575. szakasz szerint ugyanis az a hitvestárs, aki a válás indítványozására jogosítva van, a válás helyett a házassági közösség megszüntetését kérheti, de ha a másik hitvestárs a válást követeli, a bíróságnak ezt kell kimondania. Ha ezután Lujza hercegnő áttér a protestáns vallásra, újból férjhez mehet.

Drezda, december 31.

Általános vélemény az, hogy a trónörökös azért választja az elválásnak a polgári törvénykönyv 1575. szakasza szerinti módját, mert siettetni akarja a válást. A sietségnak az az oka, hogy a király súlyos betegsége miatt Lujza hercegnő már legközelebb királynővé léphetne elő. Az orvosok nagyon aggasztónak mondják György király állapotát. Influenzája, agy kora miatt, nagyon veszedelmes s a balt régi szivbaja is növeli.

Drezda, december 31.

Mint hogy a trónörökös azt a szándékát nyilvánította, hogy a trónörökösne házassági botlása bírósági uton intéződjék el, a király hét bíróból álló külön bíróságot rendelt ki e célra. A külön bíróság elnöke az országos törvényszéknek elnöke, tagjai pedig különösen házassági ügyekkel foglalkozó hat bírósági elnökei. A király a tárgyalásra külön szabályzatot adott ki.

Drezda, december 31.

A *Dresdener Journal* királyi rendeletet közöl a trónörökös pár házassági ügyének eldöntésére hivatott bíróság kirendelése tárgyában. A rendelet szerint a rendkívüli bíróság eljárására irányadók a polgári perrendtartásnak és a bírósági szervezeti törvénynek a házassági ügyekben való eljárására vonatkozó rendelkezései és azok az irányelvek, melyek az esetben alkalmazhatók, ha a házassági ügy első fokán valamely landgericht hatáskörébe tartoznék, de a következő eltérésekkel illetőleg kiegészítésekkel:

1. A nyilvánosság valamennyi tárgyaláson hivatalból kizárandó.
2. Az államügyész közreműködése mellőzendő.
3. Rendes tárgyalóhely a szász országos törvényszék. Mindegyik félnek ügyvéddel kell magát képviseltetnie. S emelvény megjelenésre a bíróság vagy valamely megkeresett vagy megbízott bíró előtt a felek nem kötelezettek.
4. Alkalmazandók vagy megfelelően alkalmazandók az 1879. augusztus 20-án kelt királyi házi tör-

vénnyel való pótlás 1. és 2. fejezetének 6. §-ában és 1. fejezetének 7. §-ában foglalt rendelkezések.

5. A polgári perrendtartás 608–611., 627. és 630. §-ában foglalt rendelkezések (előzetes békítetű tárgyalás kitűzéséről, ideiglenes rendelkezések kibocsátásáról és az ítéletnek a gáymhatósággal való közléséről) nem alkalmazandók.

6. A kereset tárgyalásának határideje legalább két, legfeljebb négy hét legyen.

7. Külöldön szűkséggé váló kézbesítésre, amennyiben a feleket még nem képviseli olyan ügyvéd, aki a szász országos törvényszéknél való képviselőre jogosítva van, az illető idegen államban székelő német bíróiadmái vagy szász királyi konzul vagy követ keresendő meg. A kereset kézbesítésével egyidejűleg a jelen rendelet is kézbesítendő.

8. Mindennemű jogorvoslat (felbevezés, felülvizsgálat, panasz) ki van zárva.

9. Az ezen bíróság által hozandó végleges ítélet kihirdetés előtt az igazságügyminiszter által megerősítés végett a király elé terjesztendő. A kihirdetéssel az ítélet jogerőre lép. Ha nyilvános kézbesítés válnék szükségessé, a királytól újabb utasítás kérendő. A király egyébként is fenntartja magának, hogy szükség esetén más rendelkezéseket bocsásson ki az eljárásra nézve.

München, december 31.

Az itteni nunciatura ma a Vatikánhoz felterjesztést intézett a szász trónörökös pár elválása érdekében. Az okmány 16 ívre terjed.

Drezda, december 31.

A drezdai hivatalos lap a legközelebbi napokban tudatni fogja a szász néppel, hogy a trónörökösne megfosztották címétől és rangjától.

Drezda, december 31.

Most már kétségtelen, hogy az uralkodónak nagyfokú influenzája van s a kezelőorvosok véleménye szerint komplikációktól is tartani lehet, mert a trónörökösne ügye miatt való izgalom rendkívül kedvezőtlen hatással van a király étvágyára és általános érzétele. *Az ereje is nagyon hanyatlik.* A szász király igen kevéssé kíméli magát, naponta többször tanácskozik a miniszterekkel. Orvosa tejkurát ajánlott neki.

Drezda, december 31.

A György király betegágya körül tegnap este tartott orvosi tanácskozás, amelyben a király orvosain kívül Curschmann tanár vett részt, az utóbbi is megerősítette az influenzára vonatkozó diagnózist és arra a felfévre jutott, hogy az összes még meglévő tünetek erre a betegségre vallanak. A hurutos jelek még nem szűntek meg. Tüdőgyulladás nincs. A királynak főleg rendes táplálkozásra és legteljesebb nyugalomra van szüksége.

Bécs, december 31.

A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma jelenti, hogy a király Lipót Ferdinánd főherceg kamaraelőjáróját, Tóplí századosát felmentette ettől az állástól és egyidejűleg a harmadosztályú vaszkorona-rendet adományozta neki.

Bécs, december 31.

Ő felsége dekrétumot adott ki, amelyben megtöltja Lipót Ferdinánd főhercegnek, hogy engedelm nélkül akár Ausztria, akár Magyarország területére lépjen, Szigorúan meghagyja Lipót Ferdinándnak, hogy álljon be valamely idegen állam kötelékébe.

Újévi jogcimek.

— Jelenet. —

(Történik újév reggelén.)

A férj: Jóreggelt, édesem.

A feleség: Jóreggelt. Én már egy óra óta fenn vagyok és osztogatom az újévi borraivalokat. Ez már igazán rettenetes...

A férj: Sokan jöttek?

A feleség: De még mennyien!

A férj: Kik voltak itt, halljuk!

A feleség: Itt volt a levélhordó, a kéményseprő, a...

A férj: Ez már mind régi. Csak az újakat mond. Akik tavaly még nem voltak itt.

A feleség: Itt volt az utcaöntöző. Ilyet még nem hallottam.

A férj: Tovább, tovább.

A feleség: Aztán itt volt az az ember, aki a ház előtt a villamos sít szokta javítani éjjel. Két hatost kapott. Aztán itt volt egy egészen idegen ember, aki azt kérdezte, hogy itt lakik-e dr. Toportyán. Mondtam neki, hogy az őlébb lakik egy emelettel, erre azt felelte: „Bocsánat, akkor tévedtem, hát boldog újévet kívánok.” És nyújtotta a markát. Három

hatost adtam neki, mert úgy volt öltözve, mint valami gróf.

A férj: Tovább!

Az asszony: Aztán itt volt egy ember, akit ugyan úgy hívnak, mint minket. Két hatos. Aztán jött egy ember, aki a múlt héten eluszoszt a házunk előtt és kifocamította a karját. Ot hatos. Aztán jött egy ember és borralalót kért azon a jogaimon, hogy ő az egyetlen, aki nem kíván boldog újvet. Három hatos. Aztán megjelent egy ember és azt mondta, hogy arról értesül, hogy ma este ő mellette fogunk ülni a színházban, tehát boldog újvet kíván. Négy hatos. Aztán...

A férj: Rettenetes! Hisz ez rettenetes!

Az asszony: Borzasztó. Hogy ez mivé fejlődik idővel!

A férj: Borzasztó.

Az asszony: Hm. Nos hát, öregem...

(Megcsókolja.)

A férj: Hogy érted ezt?

Az asszony: Boldog újé...!

A férj: Te is? Te is??

Az asszony (a tenyerét tartja): Kívánok neked minden jót és...

(Kiszarol tisztelettel.)

—o—

FŐVÁROS

(*) Pályázat. A főváros tanácsa pályázatot hirdet a hivatalnokai létszámhoz tartozó több megüresedett és újonnan szervezett állásra; ilyenek: három fogalmazói állás, az újonnan szervezett tizenkét segédfogalmazói és egy drasztikai segédfogalmazói állás és hat fogalmazó-gyakornoki állás. Mindezekre vonatkozólag, az 1903. évi január 24-ikéig kell a kérvényeket benyújtani.

(*) Új összekötötés a Margit-szigettel. A Dunagőzhajózási Társulatnak József főherceggel a margitszigeti hajóközlekedés fenntartására kötött szerződése most lejár s a társaság nem hajlandó a szerződést megújítani, mert újabb időben a szigeti hajóforgalom erősen megcsappant. A sziget megközelítése a hajóállomás megszüntetése mellett sem lenne kényelmesebb, mert a pesti oldalról új összekötötés van tervezés alatt. A városi villamos vasútársaság ugyanis az új parlamenttől a Viktória-malomig építendő vonaláról közvetlen kapcsolatot tervez a szigetre. Még pedig akképp, hogy az alsó-szigeti új kábelhálózat előtt levő part és a szemközti Rudolfrakodópart között drótkötéllé mozgatható gőzközpont akar járni, amely egyszerre száz utast tud szállítani. A vizitát a Rudolfrakodóparti vasutal egyidőben nyitná meg.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Újví előadások a Vigaszínházban. A Vigaszínházban holnap, újévi napján, az ideai műsor két nagy-sikerű darabját adják. Délután a *Lonté* kerül színpadra, este pedig a *Doktor urat* adják. — A *brezo-váci kő* díszletes és jelmezes házi előadását ma déli-előtt tartották meg, amelynek eredménye méltán biztat azal, hogy *Guthi* és *Rákosi* legújabb műve is gyarapítani fogja azokat a sikereket, amelyeket a kedvelt szerzők eddigi műveikkel elértek.

** Népszínház. Ujlesztendő első napján két előadást tart a Népszínház: délután mórsekkelt helyárok mellett *Csepreghy* Ferenc egyik legjobb népszínműve, a *Sárga eskő* kerül színpadra, *Küry* Klárával a 16 nő szerepben, este pedig *Huszka*, *Marios* és *Bakonyi* operettjeiben a *Bób herceget* adják *Fedák* Sárival a címszerepben. Vasárnap este *Küry* Klára lép fel újból *Faragó* Jenő és *Barna* Izsó operettjeiben, a *Csanóv*-ban, amelynek négyes szerepével oly méltó feltűnést kel-tett és amely iránt lankadatlan a közönség érdeklő-dése. Vasárnap délután a múlt szezon egyik legmu-ltatságosabb bohózatát hozza színpadra a Népszínház, Csicserei Bors és társa énekes bohózatát, az *Egy görbe nap*-ot.

** Hírek a Nemzeti Színházról. A Nemzeti Színházban holnap, újévi napján, *Kemény* Jenő és *Malonyay* Dezső társadalmi színműve *A föld kerül színpadra*, ezáltal 13-adszor, az eddigi előadások sze-replőivel. Délután a *Csongor és Tündé* kerül elő. Pénteken *Echegaray* drámája, a *Haldos eskő* 12-edszor kerül színpadra. — Szombaton lesz a *Monna Vanna* ne-gyedik és vasárnap ugyanez újdonságnak az ötödik előadása, melyek iránt rendkívüli érdeklődés mutatko-zik, úgy az elővetélt pénztárnál, mint a jegyirodák-ban. A vasárnapi bérletszünetes előadásra a bérlelt számúra helyeik szombaton déli 12 óráig tartanak fenn. Vasárnap délután az *Aglegények* kerül színpadra.

** A Magyar Színház új tagja. A Magyar Színház igazgatósága virágvasárnapról kezdődőleg tagjai sorába szerződtette *Rákai* Mártont, az Országos Színművészeti Akadémia növendékét.

** *Lindh* Marcella hangversenye. Az ideai hang-verseny-évad kimagasló eseménye az a hangverseny lesz, melyet e hónapban rendez *Lindh* Marcella. A kitűnő művész dalestéle szerdán, január 21-én lesz a Royal-szálló termében. A hangversenylátogatók kö-reben nagy érdeklődés van a koncert iránt. Jegyek a: esteire kizárólag a Harmónia senemű és zongora-kereskedésében (Váci-utca 10.) kaphatók.

** Az Uránia-színház közgyűlése. Az Uránia-színház részvénytársaság kedden délután tartotta har-madik évi rendes közgyűlését. A gyűlést *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos, a részvénytársaság elnöke vezette, aki megnyitó beszédében rámutatott az igaz-gatóság harmadik évi érdemteljesítésére.

E jelentés szerint a színház igazgatósága min-denkor a csiszoltabb ízlésű közönség számára dolgo-zott s azon volt, hogy előadásainak színvonalát mi-nél magasabbra emeljék. Az elmúlt színházi évben tizenhat új és hat régi darab 385 esti és dél-utáni előadásban fordult meg a közönség előtt, ezenkívül iskolai átdolgozásban 101 iskolai elő-adásban szerepeltek darabjai. Tiszteletdíjait a színház ebben az évben 18.954 koronát fizetett ki íróinak és két estélénél jövedelmét a Treort-szobor-alapra ajánlotta fel. A nyers kiadás volt az elmúlt évben 114.400 korona a nyers bevétel pedig 133.567 korona, ennek következtében a nyereség 19.166 ko-rona, amely az előbbi évek veszteségeinek és az egyes számlákban szükséges leírásokra fordított.

A közgyűlés az igazgatóság jelentését egyhan-gulag tudomásul vette és megadta a felmentést úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak, mely utóbbinak jelentését *Cseke* Győző felügyelő-bizottsági elnök ajánlata elfogadása.

A közgyűlés végén dr. *Erdő* Béla indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi közzétételét lejezte ki az alapító elnöknek és azóta is a színház járadhatatlan vezérének. *Molnár* Viktornak, aki nehéz időkben a színházat a virágzás mai fokára emelte. (Eljenzés.) *Molnár* Viktor elnök az igazgatóságra és a részvénye-sekre hárította az érdemeit. Tulajdonképpen lenne ugymond, ha nem fogadná el az elismerést, de igaztalan-ságot követne el, ha a mások érdemeit is ki ne emelné. Az Uránia-színház alapítása és őnzetlen fenntartása lényeges példa arra, hogy társadalmunkban meg-lehet egyeseket és köröket találni, melyek a közért áldozni készek idejüket, fáradságukat s még nehéz viszonyaik között is akad egy kevés pénz kultur-célra. Hala illeti meg a saját az őnzetlen támoga-tásért és a nagy közönséget a színház lelkarö-léséért. (Eljenzés.)

A közgyűlés újra megválasztotta a régi igazga-tóságot, kiegészítve azt *Méray Horváth* Károly rész-vessel. Végül a felügyelő-bizottság mandátumát is meghosszabbítván, a közgyűlést véget ért.

** *Maeterlinck* új darabja. Maurice *Maeterlinck*, a *Monna Vanna* szerzője, két új drámát fejezett be, amelyek a nyári évad folyamán fognak *Párisban* színpadra kerülni. Az egyik melynek *Pitid* a címe, a modern életből meríti tárgyát, a másik mesedráma.

** Kamara-est. A Hubay-Popper-Kanitz-Szerémi vonósnégyes-társulat negyedik kamara-estje hétfőn, január 12-én este 7 1/2 órakor lesz a Royal-szálló ter-mében igen érdekes és változatos műsorral, *Bartha* Richárdné (Imling Paula) dalénekesné és *Székelly* Arnold zongoraművész közreműködésével. Előadásra kerül Verdi vonósnégyese (E-moll), Goldmark zongora-füts (B-dur). Székely Arnold, Bartha Richárdné dalokát Brahms, Liszt, Schubert- és Wolf-tól fog énekelni. Jegyek a Harmónia zenemű és zongorakeres-kedésben kaphatók.

** Az új német intendáns. Vilmos német császár a berlini udvari színházak intendánsi állását, amely gróf *Hochberg* visszahagyásával megüresedett, ideiglenesen báró *Hülken* mezbádnál intendánssal tölt-tette be. Báró *Hülken* régi, kedvelt embere a német császárnak, akiről többiben a legnagyobb magasz-talással emlékezik meg.

** Gyermekszínház. Újévi napján negyedszer adják a rendkívüli nagy sikert aratott *Tündérvilág* vagy *Káposzta Jancsi* című tündérmesét. A kacsagatott varáz-srege eddig mindenkor zúfolt ház előtt került színpa-ra s a holnapi előadásra is sok jegyet váltottak már meg. Az előadás fél 6-kor kezdődik.

** *Sauer* hangversenye. *Sauer* Emil zongora-művész második zongoraestje iránt, mely pénteken, január 23-án lesz a fővárosi Vigadó nagytermében, sokatlan nagy érdeklődés van mert erre az estélyre a nagy művésze egy remek műsorra választott és többek között Beethoven-Waldstein-szonátát, Schumann Car-néval, Liszt Lidércelőny nagy koncerttűdjét és közki-vánatra Wagner-Liszt Tannhäuser-nyitányát fogja előadni. Jegyek erre a hangversenyre a *Harmónia* zenemű és zongorakereskedésben (Váci-utca 20.) kaphatók.

** Magyar Színpad. Az Operaház és a Nemzeti Színház látogató közönségének a Magyar Szín-pan című színházi lap, holnap újévtől kezdve ingyen áll rendelkezésére.

** *Harrach*-művész. A Zeneakadémiai Ol-vasókör *Harrach*-művészestélyének műsora érdekes számmal gyarapodott: *Broz* F. a londoni Covent-garden színház tagja, az Operaház vendégművésze megígérte a koncerten való közreműködését. Dohnányi Ernő Beethoven, Chopin és Liszt műveiből fog játszani. Diósy-Händel Berta hazai szerzők dalait fogja előadni. Közreműködnek még: Hubay Jenő, Moshammer Román, Popper Dávid és a jeles Hubay Popper vonósnégyese. Jegyek 6 és 4 koronáért a Harmóniában és az Olvasókör helyiségében kaphatók.

** Filharmóniai hangverseny. A január 7-én tartandó VI. filharmóniai hangversenyről nagyokú érdeklődés nyilvánul. Az est újdonsága *Dohnányi* Ernő legújabb szimfóniája, melyet a szerző személye-sen fog vezényelni, azonkívül *D'Albert* Jenő *Liszt* Es-dur zongoraversenyt ad a elő. Jegyek korlátozt számúban még kaphatók *Méry* Béla zenemű-kereske-désében (Andrássy-ut 12).

** Menuet. Invenziós zongorakompozíciója jelent meg ily címen *Redl* Pál zeneakadémiai növén-déknek a párisi Serpeille-cég kiadásában. A figye-lemreméltó zenemű Rózsavölgyinél 1 korona 50 fill-éért kapható.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Újév napján nyolcadik évfolyamába lép a *Budapesti Napló*. Nyolc év talán nem is hosszú idő, az ember meg sem éri nyolc év alatt, a tölgy alig nő észrevehetően ennyi idő alatt. De az újság életében nyolc esztendő egész emberöltőnek látszik, mert az újság nyolc esz-tendejében száz új világ támadt, száz másik sü-lyedt el, új eszmék nőttek és a régiéik számára egész temetőket bontogatott az idő. Nyolc év-tolyam hírlapjai, amint itt állanak előttünk sorba rakva, egész tárháza az eseményeknek, írott története és kritikája egy egész korszaknak.

S egyébről is tudjuk, hogy nyolc év nagy idő. Arról, hogy emlékezni kezdünk s hogy hátra is tekintünk már olykor arra az utra, amelyen idáig jöttünk. Üssük föl a *Budapesti Napló* hét éven át elkészült kötetét. Ebben a végtelen betű-tengerben, a hasábk és ívek rengeteg üveztő-jében mi el nem tévedünk, biztosan járunk köz-tük, mert ugyanavval a becsületes tárgyilagos-sággal nézzük nyolc évünk munkáját, mint amely-lyel bíráltuk benne a világ eseményeit, korunk erkölceit és korunk eszméit. Nem tévedhetünk el e milliónyi betű közt, melyet kezünk vetett papírra, mert e sorok közt megvannak azok a vilá-gítók eszmék, melyek bennünket is hevitenek: a nemzeti élet szeretete s a demokratikus tö-rekvések.

Es van még egy világosságunk, amely min-dig ébren tart bennünket s amely mindig meg-mutatja utjainkat: a *Budapesti Napló* közönsége-nek ragaszkodása. Ennél a világosságnál látjuk legjobban, hogy nyolcéves utunk alatt milyen könnyen tiportuk le a bogácsot s hogy milyen örömmel szedtünk föl minden virágot, amelyre utunkban akadunk. Ennél a világosságnál látjuk, hogy gyönyörű tájakon keresztül jutottunk idáig s hogy további utunkon milyen sok virág nyílik még.

Mi szeretettel gyűjtjük a világ országutjain nyíló virágokat, szeretettel gyűjtjük bokréta s szeretettel viszzük közönségünk asztalára. Boldo-gok vagyunk, hogy hét év után, a nyolcadik elején, ünneplés nélkül, becsületes meggyőződés-sel azt a megnyugvást merithetjük újságunk köte-teiből, hogy szolgáltunk ennek a nemzetnek, véd-tük és tiszteltük hagyományait, bízunk jövőjében, harcoltunk erkölcesen tisztaságáért, népünk föl-világosodásáért, művészetéért, igazáért, az em-berszeretet és humanizmus megszentelt köve-telményeért. Tudjuk, hogy mindez kevés bér azért a bizodalomért, melyben közönségünk részesített, de ha nyolc évet sok időnek mondunk arra, hogy dolgoztunk, kevés volt ez a nyolc év arra, hogy megháláljuk olvasóink ragaszkodását.

Igérjük, hogy a jövőben még az eddiginél is hálásabbak leszünk.

Január 1-jén új előfizetés nyílik a *Buda-pesti Naplóra*. Kérjük azokat az olvasóinkat, akik-nek az előfizetése december 31-én lejár, egyes-kedjenek megújításáról gondoskodni.

A *Budapesti Napló* új előfizetőinek tüstént megküldjük *Jókai* Mór hasábjainkon most folyó új regényének addig megjelenendő folytatásait.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Magyar Birodalom Története.

(Acadéy Ignác műve. Megjelenik két kötetben, 40 füzetben. Kiadja az Athenaeum.)

Budapest, december 31.

Acadéy Ignác kötetes történeti művéből, a Magyar Birodalom Történetéből az első hat füzet fejeződik el. Szokatlan, hogy irodalmi művekről, befejezésük előtt vagy akkor emlékezzünk meg, mikor a munkának csak első része jutott a nyilvánosság elé. A drámát csakugyan nem szokás az exhumálásból megítélni s ez a hat füzet, melyről e sorokban szó van, nem egyéb, mint alapköve annak a történeti monumentumnak, melyet Acadéy Ignác most szemünk láttára épít föl. Munkájának ez a hat füzet csak egyhatod része, de benne már látszanak egy érdekesen szép épület pompás alapjai, nagyszerű rendszeressége s látszik az építőmester biztos keze, mely öntetlen bizalmat kelt azírtán, hogy a teljesebb is látható lesz mindaz az architektonikus rend, szépség és okosság, amely az alapozási munkálatokban máris megnyilvánul.

Az, ami arra indít, hogy e befejezetlen épület első alapjaitól az egész épülethez következtessünk a nyilvánosság előtt, első sorban a munka teletérdekes vezérgondolata. Összeoglaló történeti műveink közt kétségkívül van sok jó, van sok jeles s talán éppen ez az a terület, melyen panaszra semmi okunk nincsen. Az egész magyar történeti területet pompásan föl van szántva. elég mélyen is, mindenki kibírná a történeti tala ből az elásót csontokat, régi korok jelvényeit, ősi maradványait hazánk történetének. A köveket is megszállatták kutatóink nem egyszer s történeti adatunknak szegénysége miatt panaszra nem lehet okunk. De a történet, melyet a népek tanító-mesterének már oly régen elismertünk, még a rendszerbe szedett adatok által sem igazi tanító-mesterünk. Mi régóta áldozatok vagyunk egy szűkebb történeti-irásai módszernek, amely nem látta meg, hogy hazánk életében nemcsak egy osztály vagy egy rend készült-e elő a jövődöt s hogy ezen a földön sem volt más a fejlődés törvénye, mint egyebütt a világon. A szűkebb történetírás, melyről szóltunk, sohasem irt egyetemes történeti, legalább is nem egyetemes abban az értelemben, hogy megírta volna az összes néprétegek nemzetépítő munkáját, kereste volna e munka hasznát, megállapította volna kárait. A szűkebb történeti rendszer, melynek védelmére egyébként egész legió ávet lehetne löközni, kizárta hazánk történetéből a munka hőseinek nemzetépítő érdemeit s történeti alatt csak a magyar nemesség történetét értette. E történeti tévedést nem nehéz megmagyarázni, bár védelemző bajos volna. De e tévedés fölismérését dicsérnünk kell, örömmel kell fogadnunk s érdeklődéssel kell várunk azt a művet, melynek vezérgondolatát, szerzője Acadéy Ignác maga így jelöli meg:

Könyvem a magyarság teljes története akar lenni, miert is helyet foglal benne nemzetünk minden eleme, az uralkodó és hadakozó rétegek mellett a munkás osztályok is, melyek nemkevésbé dicsőeségek munkát végeztek a maguk körében, mint am azok.

Ez az alapfoglatot másként a demokratikus történetírás programja, sőt ennél is több. Acadéy könyve nemcsak demokratikus, de ami a tudományos történeti rendszer közt a legmodernebb, a legújabb kutatásoknak legmegelőbb gazdasági, vagy ha úgy tetszik, természet-tudományos történetem. Hogy ebben a munka Acadéy hogy logia mindvégig kieléni munkáját, arra az utó szó tüzet megjelenésekor bizonyára fog megjegyezéseket tenni a tudományos kritika. A vállalkozás annira is, annyira érdekes, annyira nagyérdőű még politikai szempontból is, hogy minden tábornak, ha mással nem, legalább is feszült érdeklődéssel kell várnia a vállalkozás eredményeit. Egyelőre csak annyit lehet mondani, hogy az a bátor kezdet még azoknak sem érdekelten, akik a természet-tudomány vagy gazdasági szótól megijedtek s Acadéy könyvét már e tendenciájánál fogva nem tartják érdekes olvasmányoknak. Valóban a munka vezérgondolatánál csak Acadéy pompás előadási képessége érdekesebb, nemcsak az írói készséget bámuljuk benne, de a historikus objektivitásán kívül a magyar nemzet iránti szeretet nagy és izzó tüzet is. Ebben a tüzeben pedig föloldódnak mindazok az ellentétek, melyeket azok szoktak támasztani, akik megszokták, hogy Magyarországon a történet nem egyéb, mint a harcos vitézség történeti dicsőrete. Így válik Acadéy könyve igazán a magyar állam és az egész magyar nép történeti árává, vagyis az a Magyarországot, melynek büszke jövődőt jött sejteti már a könyv címe is, mikor nem Magyarországot történetét, hanem a magyar birodalom történetét írja.

Nem hagyhatjuk említés nélkül, a könyv technikai fönyét sem. Csak kötetes lesz: ez a munka. Nem lép föl tehát avval az igényével, hogy egy emberöltő kelljen az átolvasásához, de viszont nem is kompendium, melyből a művelt társalgás óráira való anyagot szokás sebbel-lyobbal összegyűjteni. Acadéy könyve a művelt nagyközönségnek és a művelt magyar ifjúságnak készült s talán nem tévedünk, ha benne nemcsak kiváló történet-tudományi művet, hanem kitűnő nevelő hatású művet is üdvözlünk.

Az első hat füzet a magyar királyság első századaival. Szent István uralkodásával foglalkozik. Szent István alakja és szervező munkája egészen új világritásban tűnik elénk s István királyt Acadéy ismertetése után nem a legendák hatása alatt hanem a nagy emberi erőnyek alapján fogjuk szemlenni tartani. Valóban csodálatos művészet, a hivatott historikus művésze. Eppen azáltal sző érdekesséző regényt a való anyagból, mert csak a valóságot, csak az igazán em-

beri igazságokat hordja elénk s ha nem tudnók, hogy a historiai faktumok terén biztos kéz vezet be bennünket István királyunk immár nem misztikus, de emberien nagy korának titkaiba, azt kellene gondolnunk, hogy ez nem is történetírás, hanem egy fantasztikus regényről munkája.

Még a könyv külső kiállításáról kell megemlékeznünk s ha azt mondjuk, hogy a külső teljes harmoniában van a munka kiemeit belső szépségeivel, mindent megmondottunk. Az Athenaeum régi hírnevét gazdagítja ezzel a kiadásával is, a munkát pompásan, a nyomda-technika minden kiválóságával állítja ki, s emellett olyan beszerzési föltételeket állapított meg, hogy mindenki nagyobb áldozat nélkül juthat a könyv birtokába.

G—A.

A fogyasztói haszonról. (Írta: Ambrozovics

Béla, miniszteri tanácsos. A londoni Economic Journal-ban Mr. Sanger észrevételét tett az ellen, hogy Ambrozovics nem veszi számba gazdasági műveiben az úgynevezett fogyasztói hasznot, a járadékot, (a meg-takarítást azzal az árral szemben, melyet, ha az eladó kéri, szintén megadtunk volna). A szerző most behatáró lejtégetéssel kimutatja a közfelfogással szemben, hogy a forgalmi haszon nem köz-, hanem csak magán-gazdasági haszon. Együttal megkorrigálva az e fogalom magyarázására közönségesen használt geometriai ábrát, ebből több közgazdasági igazságot von le, melyeket régebben más uton is levezetett. Különösen azt az ismereteket — a magyar zónadíjszabásában szám-szerűleg is pontos igazolást nyert — tételét, mely szerint a kelendőség négyzetes arányban nő az olcsó-bodással. Ezt a tételét most végleg bebizonyítottunk tartja és a Newton-féle gravitáció-törvénnyel (mely-hez formában is hasonló) helyezi párhuzamba. Mellé-kesen kimutatja, hogy Loria olasz tudós, (ki Ambro-zovicsnak ezt a tételét törvényül fogadja el) téved abban, hogy azt már Dupuit francia mérnök is „sejtette” — a mult század közepe táján. Dupuit saját szavai, geometriai ábrája és példái ellentmondanak e feltételnek. A kiváló jelentőségű munka nemcsak a szerzőnek, de a magyar tudománynak is dicsőséget jelent, mert arról a nexusról tesz tanúságot, amelyben a jeles magyar szaktudós és a külföldi tudományos korifeusok között e ponton támadt. Az alapos tudománys argumentumokkal támogatott gazdasági elvek, amelyeknek Ambrozovics Béla hivatott szűszólója, ez újabb munkájában meggyőző erővel dominálnak s nagy értéket adnak az ár és fogyasztás és önálló és eredeti elméletének. A jeles szakmunka az Eggenber-ger-féle könyvkereskedés kiadásában jelent meg.

Magyar kodifikáció. A dr. Barna Ignác budapesti ügyvédi által szerkesztett Magyar jogi Kodifikáció című szakkap. ujkötő a fenti cím alatt az eddig-igélt bővebb és a jogalkotás egész mezejére kiterjedő tartalmu jogi folyóirattá alakult át. Tövékenységét a jogalkotás egész területére öhajtja kiterjesztési, hogy minden igazságügyi törvénykészítő munkálat nyilvános megírására, a különböző érdekkörök részé-ről történő felszólalásokra megfogja a tér. A szer-kesztést dr. Barna Ignác és dr. Rósa Ferenc budapesti ügyvéd együttesen fogják végezni. A lapnak két rendes melléklete van, Judikatura, bírói határozatok könyvalaku gyűjteménye és Igazságügyi törvények és rendeletek gyűjteménye. A lap köthetnek jelenik meg; előfizetési ára egész évre 10 K., félévre 8 K., negyedévre 4 K. Az előfizetők a kiadónálvala (V. Lipót-kört 16. sz.) küldendők.

Dárday Közigazgatási Törvénytárának második kiadásához újabb pótkötet kiadását készíti elő az Athenaeum. E pótkötet első sorban a közigazga-tás egyszerűsítése tárgyában kiadott rendeletek anyagát fogja közölni, de ezenkívül tartalmazni fogja a Nagy Törvénytár utolsó két pótkötetének megjelenése óta életbelépést egyéb közigazgatási törvényeket és rendeleteket is. Az új pótkötet megjelenése január közepére várható.

Budapesti Utmutató címen hasznos könyv jelent meg a könyvpiacra. Rédey Miklós kerületi kapitány, lökapitányi titkár és Boeckberg Ede rendőr-őrfelügyelő szerkesztik. A könyv, amely egyttal rend-őrségi zsebkönyv is, föltölti az összes budapesti tudnivalókat. Kitűnő utcajegyzéke van és valóságos kis címár, amelyben megtalálja a közönség a kép-viselőket, főrendek ügyvédek, orvosok, középületek, hivatalok, gyárak, jegyzőseletek stb. címeit. A könyv-nem napári része is van. A könyv ára 2 korona és kapható Rédey Miklós kapitánynál (lökapitányság, I. emelet, titkári hivatal).

Vadász- és Versenyiar összerkesztését Ferdinandy Béla az eddigi felelős szerkesztő vette át. Felelős szerkesztő Lovik Károly jeles írósrunk lett. Sárkány János Ferencet, az eddigi főszerkesztőt, ki évtizedeken át ritka szakértelemmel szolgálta a hazai lötenyészés és a magyar sport ügyét, köztisztelőt kíséri nyugalmába.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Vasuti és Hőfőzési Klub) sikerült hangversenyyel nyitotta meg mulatságainak ezidei sorozatát. Takács Mihály magával ragadta a haligató-ságot. Sok tapsot aratnak Deiner-Neumanovics Janka hegedűművész és Korányi Frida operabékesző. Fligi József ügyes zongorajátékával keltett hatást.

Molndr László szavaltával, Kovács Sándor gondonka-művész mélyen átértett művészi játékával vitta ki a közönség meglepését. Végül Tollagi Adolf kifogy-tatlan humorával nagy derűltséget keltett a hallga-tóságban, mely számtalanszor hirta a jeles kómkust. A zongorakíséretet Niklós Albert és Fligi József végezték. Hangverseny után társasvacsora, majd tánc következett, mely reggelig eltartott. Az első né-gyest 80 pár táncolta.

Nyíltér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógyszer rendkívül sikeresen és alkalmas a vérkeringés, szív, tüdő, vesék, gyomor, bél- és hólyagrendszernek, melyek ideg-, vér- és bőségszűrés. Belső védelem szűrését és elmozdítását ellen 14 órá ki letti próbára és most érte az meg: azaz teljes gyógyulással számol be.

A gyógyszer megáztatásának és egyedüli képviselőjének

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelőhelye van

Budapest, V. ker., Váci-kört 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Dajkott hirtre válaszol.

Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógyszer.

Igen tisztelt vevőimnek, barátainak és vevőimnek

boldog újévet kívánok

Katzer József szűcsmester, Öt-utca 44. sz.

Üzletbarátainak és t. megbízóinak

boldog újévet

kiván

MEZEI ANTAL hirdetői iroda tulajd.

Budapest, Eskü-ut 9.

Nagyraecsi vendégeimnek és barátainak

boldog újévet kívánok.

LIPPERT LAJOS, vendéglős

Erzsébet-kört 18.

Ismerőseim, barátam, valamint m. t. rendelőknek az

UJÉV beállta alkalmával ez uton fejezem ki legőszintűbb

szerencsekívánataimat

Pick Géza

hirdetői irodája

Budapest, V., József-tér 10. szám.

Boldog újévet kívánunk

üzletfeleinknek, ismerőseinknek és barátainak.

Sternberg Ármin és Sternberg Dezső

(Sternberg Ármin és Testvére cs. és kir. udv. hangszer-gyár)

Igen tisztelt ügyfeleimnek, barátainak és ismerőseimnek ez uton kívánok

Boldog újévet.

BLAU JAKAB hirdetői ügynőse.

BOLDG ÚJÉVET KIVÁN

Seppold Gyula

ALÁLTALÁNOS TUDOMÁNYI ÉS MATHÉMATIKAI SZAKTUDÓSNAL

szűcsüzlet és kiadja

ALÁLTALÁNOS TUDOMÁNYI HIRDETÉSI SZAKTUDÓSNAL

tyulajdonosa

***Tételek 12-06

Összes ismerőseinknek és vendégeinknek

Boldog újévet kívánunk.

Özv. Schanzer Samu és fia

Keleti-kávéház.

Dr. Kovács kézipasztyája

csakis földölő alaku védőjéggyel való, 8 nap alatt minden kezét gyógyítja és föltérő varázsa. Egy tégely ára 1.20 korona.

International szűrvészti.

Néhányezzer használtat után az acrói és kőreli a szűrt szűrvészti. Egy tégely ára 6 korona.

Főrkattár Dr. Kovács Ernő gyógyszertára

Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám.

Megjelenik "Toilette-titkok" kívánatra ingyen és bérmentve.

Mélyen tisztelt jóakaróimnak és kedves barátainak

Boldog újévet kívánok.

SCHWARZ JÓZSEF

Hírlap-Adminisztrator 1866—1896-ig.

Hirdetői irodája az összes lapok részére: Budapest, Markhöl-utca 4. Telefon: 27—80.

Boldog újévet kívánok

igen tisztelt hirdetőimnek jóakaróim és barátainak

Sólyom J. hirdetői irodatulajdonos.

Kossuth Lajos-utca 1. (Telefon 346.)

„Vasárnapi Ujság”

50-ik évfolyam.

A „Vasárnapi Ujság”, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap díszes kiállítással évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, a „Regénytár” című állandó melléklettel jelenik meg. Szerkesztő nagy Miklós.

Legújabb **MIKSZÁTH KALMAN** kitűnő írónk rendes főmunkatársa lett a „Vasárnapi Ujság”-nak s kizárólag e lapba fogja írni nagyszámú szépirodalmi műveit: regényeit, elbeszéléseit, tárcáikat.

A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára: negyedévre 3 korona, félévre 3 korona. Mutatványszámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal.

Az előfizetése a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalába, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. alá küldendők.

A Hazai Leszámlító- és Takarékszövetkezet
Budapest, VI., Andrássy-ut 47. sz.

Olcsó kamatlábra ad kölcsönöket
heti, havi vagy negyedévi törlesztésre. A törlesztések leírásával.

Üzletfeleim, barátaim és ismerőseimnek az évforduló alkalmából

boldog újévet

kivánok

Elek-Eckstein Bernát
hirdetést írója
Budapest, V., Fűrdő-utca 4. sz.

Barátainknak és ismerőseimnek sok szerencsét
az új év alkalmából

Dick E. Arnold, fogorvos
Budapest, V., Marokkó-utca 2.

Igen tisztelt ügyfeleimnek, jóakaróim és barátainknak

boldog újévet kívánok

TENZER GYULA hirdetői iroda,
a „Bolond Istók” és „Uram Bátyám” hirdetési rovat bérleje
Budapest, Szervita-tér 8.

Az évforduló alkalmából kívánom üzletfeleimnek
és barátainknak, hogy számukra az 1903. esztendő a boldogság klapadhatatlan forrása legyen.

Goldberger A. V.

hirdetés-iroda

Budapest, Váci-utca 20. szám.

Alapítványt 1873-ban.

Kedves vevőimnek és ismerőseimnek

boldog újévet kíván

Zoltán Dezső búzárúháza tulajdonos.

Hirdető feleinknek és üzletbarátainknak

boldog üjszertendőt kívánok

Blockner J.

hirdető iroda tulajdonos. Budapest, IV., Sőtér-utca 6.

Vevőimnek, ismerőseimnek és jó barátainknak

boldog újévet kíván

Ungár Mór Andrányi Kálmán utódai, szállóbirtoke és
bomagykereskedő cég utazója.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-kürt 26.

TELJESEN PÓTOLJÁK

a francia cognacot

gróf KEGLEVICH ISTVÁN utódai

hírneves promontori cognac-gyár

(alapítva 1882.)

mindenütt kapható gyártmányai.

Központi iroda és gyártelep: Budafok.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Az ügyvédvizsgáló bizottság tagjai. A budapesti ügyvédi kamara választmánya tegnap tartott ülésében megválasztotta az 1903. évre a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság tagjait. A megválasztott tagok névsora a következő: Dr. Aró Alfréd, dr. Baug Arnold, dr. Perczel Antal, dr. Berger Miksa, dr. Lőrán Béla, dr. Bunczel Alfréd, dr. Darányi Gyula, dr. Edvi-Ilés Károly, dr. Enyiczky Gábor, dr. Fried Vilmos, dr. Glückh Emil, dr. Gold Simon, dr. Graber Károly (ui), dr. Graner Ernő, dr. Gyöngyösi József, dr. Kenedi Géza (ui), dr. Köber Ferenc (ui), dr. Köng Vilmos (ui), dr. Loschitz Lajos (ui), dr. id. Környey Ede, dr. Kemény Miklós, dr. Messinger Simon, dr. Nagy Dezső, dr. Okolicsányi Géza, dr. Oesterreicher Samu, dr. Pap Dávid (ui), dr. Pap József, dr. Rakousky Géza (ui), dr. Reiner János, dr. Sgalitzer Gyula, dr. Salágyi Arthur Károly, dr. Székely Kornél (ui), dr. Székely Lajos (ui), dr. Várady Gábor, dr. Wittmann Mór, dr. Vásonyi Vilmos (ui).

§§ A polgári perrendtartás külföldön. Pósz Sándor igazságügyminiszter gondoskodott arról, hogy a polgári perrendtartás törvényjavaslata német nyelvre lefordíttassék, hogy így a nyugati államok jogászainak is legyen alkalmuk a nagyszabású törvénytervezethez hozzájárulni s azt bíráló tárgyává tenni. A fordítást dr. Sgalitzer Gyula budapesti és Pollák bécsi ügyvédek nagy szakértelmével készítették. A Zeitschrift für deutschen Zivilprozess című, Berlinben megjelenő folyóirat utolsó füzetében dr. Pap József budapesti egyetemi magántanár hosszabb tanulmányt tett közzé a magyar polgári perrendtartás törvényjavaslatáról. Összehasonlító kritikai fejtegetéseiben szerző kimutatja, hogy a mi törvényjavaslatunkban sok eredeti olyan új gondolat és intézmény van, amit a külföldi törvényekben nem találunk.

§§ Báró Wallburg Ernő ügye. A báró Wallburg Ernő ellen okirathamisítás miatt indított bünpörben tudvalevőleg a laibachi törvényszék megkeresése folytán a budapesti büntetőtörvényszék a lefoglalt okiratok közül azokat, melyek Ernő főherceg Skubliits Laurával kötött házasságának bizonyítására szolgálnak, a megkereső törvényszékhez beküldte, hogy ott a Wallburg Ernő büntérszáj ellen folytatott büntetőpörben bizonyítékként használják; ellenben a Wallburg kiadására vonatkozó megkeresést az igazságügyminiszter visszautasította, dacára annak, hogy kimutatták, hogy a magyar honpolgári kötelekhez tartozó Wallburg Ernő egyáltalán osztrák állampolgár is. Időközben Wallburg ellen Budapesten a bünvizsgálatot befejezték, de a törvényszék a további eljárásra nézve még nem határozott, mert a laibachi törvényszék az átküldött házassági anyakönyvi lapokat még mindig nem küldötte vissza. Minthogy azonban ezen okiratokra a vizsgálatnak nélkülözhetetlen szüksége van, továbbá mert azokat Wallburg is feltétlenül a maga részére reklamálja, hogy azokkal jogait igazolhassa, Wallburg védője, dr. dombovári Schulhof Géza ügyvéd kérvénye alapján, a budapesti büntetőtörvényszék megkeresése a laibachi országos törvényszéket, hogy az okmányokat haladéktalanul küldje vissza.

§§ A két Auspitz. Báró Schlossberger Nándor a múlt év nyarán üzleti összeköttetésbe akart lépni Auspitz Ferenc asztalosossal, aki elmás zárokészüléket talált föl. Valahol meghallotta, hogy Auspitz nem becsületes ember és hogy bizonyosságot szerezzen erről; a rendőrségtől kért felvilágosítást. A betörőnek a rendőrségen levő arképei között ráakadt egy emberre, aki feltűnően hasonlított Auspitzra. A rendőrség még alaposabb információt akart adni és két detektív kiverie Auspitzot az ágyából, aki igazolta magát és ekkor kiderült, hogy ez az Auspitz egy másik Auspitz. A meghorcolásért, miután a rendőrség írást adott neki róla, hogy feddhetetlen előéletű ember, hatóság előtt való rágalmazás vétsége miatt bepanaszolta az óvatos bárót, akit azonban a büntetőbíróóság fímenített. Főlebbzés következtében ma fogja kezni a panaszszal a törvényszék főlebbzési bírósága és jóváhagyja az elsőbíróás ítéletét.

TÁVIRATOK

Pál nagyherceg ügye.

Pétervár, december 31. A hivatalos lap jelentése szerint a cár rendeletére feloszlatták Pál nagyherceg udvarát és a nagyherceg számára ügyvivőt rendeltek ki.

A német vámtarifa-törvény.

Berlin, december 31. A hivatalos lap ma közli a vámtarifa-törvényt. A törvény december 25-éről van keltező.

Bécsi kereskedők akciója.

Bécs, december 31. A bécsi kereskedők grémiumának képviselőtestülete tegnap tartott gyűlésén olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben annak a reményének ad kifejezést, hogy a gazdasági pangást legalább részben meg fogják szüntetni a közmunkák gyors megkezdésével, hogy a Magyarországgal való kiegyezést az ipar és a kereskedelem szükségleteinek kellő figyelembevételével mielőbb véglegesítik és hogy a kereskedelmi szerződések megkötésénél ügyes tartapolítással meg fogják védeni az osztrák ipar és kereskedelem előnyeit és különös szükségleteit. A gyűlés elvárja, hogy a képviselők pártállásra és nemzetségre való tekintet nélkül végre békésen összefognak és ezáltal visszaadják a parlamentnek munkaképességét, hogy a kormány ne legyen kénytelen az alkotmányéültség útjára lépni.

Uj hadnagycok.

Bécs, december 31. A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma 610 gyalogsági, 43 lovassági, 84 tábortörzsi, 37 vartüzérségi, 25 egységügyi és 243 műszaki tartalékos hadnagykinevezést közli.

Boerok a szomáli háborúban.

London, december 31. A Reuter-ügynökség értesülése szerint az a száz boer, aki a szomáliöldi hadjáratban való részvételre ajánkozott, körülbelül egy hét múlva indul el Pokvárosból.

Az új svájci vámtarifa.

Bern, december 31. Az új svájci vámtarifa népszavazás alá fog kerülni, mert 30.000-nél több aláírást hoztak össze ellene.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, december 31. (A Budapesti Napló telefon-előlése.) Dacára az enyhe, esős időjárásnak és a lanya külföldi árjegyzéseknek csekély eladási kedv mutatkozott s az irányzat a határidőpiacon általában szűk volt.

Buza tavaszra 7.74-7.75-7.73, rozs tavaszra

6.90, zab tavaszra 5.44-5.41-5.42 K.

Záratkor buza tavaszra 7.72-7.74, zab tavaszra 6.43-6.44 K.

New-York, december 31. (Terménytársaság.) (Záratk.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8.90 (8.90). Decemberre — (8.62). Márciusra 8.61 (8.52). New-Orleansban helyben 8.1/2 (8.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.30 (8.20). Stand white Philadelphiában 8.25 (8.15). Refined in Cases 9.60 (9.50). Credit Balances at Oil City 1.54 (1.51). — Zsír: Western steam 10.70 (10.75). Rohe és Brothers 10.90 (10.90). — Tengeri irányzata engedő. Decemberre — (59.—). Január 54.1/2 (54.1/2). — Májusra 48.1/2 (48.1/2). Buza irányzata engedő. — Píros ószi helyben 79 1/2 (79.1/2). Decemberre 84.— (84.—). Január — (—). — Májusra 80.1/2 (80.1/2). Jul-ra 78.1/2 (78.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6.1/2 (6.1/2). — Dec-re 4.55 (4.55). Márc-ra 4.55 (4.55). — Liszt: Spring Wheat clears 3 05-3.10 (2.05-3.10). Cukor: 3.1/2 (3.1/2). On: 26.45-26.55 (26.1/2-26.1/2). — Rész: 15.95-12.05 (11.1/2-11.1/2). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 31. (Terménytársaság.) (Záratk.) Buza irányzata engedő. — Dec-re 72.1/2 (73.1/2). — Jan-ra — (—). — Tengeri irányzata engedő. — Dec-re 44.— (44.1/2). — Zsír: Jan-ra 10.37 (10.30). Máj-ra 9.97 (9.92). — Szalonna short clear 9.05 (8.93-0.—). — Sertéshús: Jan-ra 16.47 (16.27). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Há olvasó. Az ügyvédtől kérdezzé meg. — D. Ö. Szalonta. Ami a megbízhatóságukat illeti, információ-iroda adhat erre csak felvilágosítást. Az üzletre-szek árá dobáiban szíveskedjék az intézethez fordulni. — Takarékpénztár. Nagyvárad. Ossak annyit tudunk róla hogy mikor lesz. — Kolozsvári. Márkus József az (M.-e.) jelzésű kritikákat írja. — R. — jelölt. Kézelges kísérlet. — F. M. A Magyar Könyvtárban jelent meg.

KÜLÖNFÉLEK

Halál.

Nagy dolgot a halálból nem csinálj,
Mert így is, úgy is meghal pór s király.
En nem busulok távozásom,
Mit itt kell hagyni, csak azt fájalom.
Ah, mert hat láb föld az ember szemén
A láthatárt elzárja feketén!
S áztassa bár könny sírom rögit,
Le nem szívóg porló szivemig,
Es a virágnak, mely rajtam fakadt,
Nem érzem illatát a hant alatt;
Sem gondolat egekbe nem tör onnan,
Sötétén ül a pusztulás agyamban.
Ott éji csendben, puszta szempóddal,
Természet! arcod nem től el gyönyörrel.
Zúgó erdőn, mezők szépségein
Nem andalogok dült érzéseim.
Ott csillagot szemem ragyogni nem lát,
Dalolni nem hallom a kis pacistát,
Sem kedvesem mosolygó ajkait, —
Hajh! sírba az ő mosolygása vitt.
Csak várom némán, türelmetlenül,
Hogy vissza hozzám ő mikor kerül?

Bertók Lajos.

Versek.

Fáradtan várlak. . .

Fáradtan várlak fíatal Halál!
Nebéz pillákkal suhanásod leve.
Köröttem zsong, szerelmes lesz az este,
Míg csillag gyúl ki csillag oldalán.

Vagy szárgulva száll szilaj paripákon
Felém az élet s forrón elragd!
... S ha gyilkos csókkal lecsap rám a mámor
Zsibbasztó élet . . . Halál! vagy magad.

Aranyhajjal játszom.

Aranyhajjal játszom;
Kék szemekbe nézek;
Csengő kacagással
Száll reám ígézet. . .

Pici gyermekkacsók,
Selyemszínűk, lágyak,
Elismítnak minden
Beteg, fojtó vágat.

S míg a rózsaszínű,
Hervózik, pirolnak,
Visszatérte mosolyát
Érezem a multnak.

Becéző kis karok
Reámborulása . . .
Kicsordul a könnyem —
... Csak ő meg ne lássa.

Ébren. . .

Gondolat úzi a gondolatot.
Valami orvul megragadt
Valami visz, — valami von
Nyíltsebes röptű szárnyakon . . .
A csendnek, a nyugalomnak vége.
Ébredni kezdék és szenvedni végre.
Élek, oh élek és érzem a lelkem
Gyönyörbe fultan, fájdalomteltlen!

Lys Noir.

+ **Amerikai válóperek.** Igazán érdemes New-Yorkban egy válóper-lárgyalást végighallgatni. A nagy törvényszéki terem zsúfolva van jobbról asszonyokkal, balról férfakkal. De ez nem a közönség. A megjelentek mind a válási okiratra várnak és a bíróságot illeti éppoly gyorsan osztja ki, mint a croupier a játéktárlang. „Trente et Quatre”-asztalán a kártyák. Átlag ötven párt hallgat ki és választ el ő napont. Egy kiválóan ügyes jogász nemrégiben kilencven párra vitte föl. Az amerikai sajtó ujjongott: a legnagyobb eredmény, utóérhetlen rekord! Senki ebben aggasztót nem látott, mert a legtermészetesebb dolog a világon: a válás, e végre csak úgy járul el a bírósághoz, mint ahogy a cipészhez megy lábballal rendelni. A „felek” ünnepélyesen hozzák magukkal a gyermekeket. Egyáltalában nem szükséges már, hogy a nők ott piruljanak és társaságban, mint valami mindennapi semmiséget említek az „érdekeltek”, hogy elváltak. Cseremóniának, alakíságnak tekintik ezt az eljárás és semmi többnek. Hogy ezt az erkölcsi képet kellő világításba helyezzük, meg kell említenünk, hogy a newyorki törvények — ötven, sőt kilencven válással egy napon — csak egy bírósági elválasztó okot ismernek, a házasságtörést. Továbbá hangsúlyozni kell azt is, hogy minde a válások a „első tizezerre” és a középosztályra esnek. A proletárlétszám a hiteltársak egyszerűen laképnél hagyják egymást, mert úgy vélekednek: minék még egy ügyvédet is fizetni?

+ **Egy tudós a női kalapokról.** A francia tudományos akadémián sok olyan dologról esik szó, amely alkalmas arra, hogy a tudományos körökön kívül is érdeklődést keltsen. Így Berthelot, a híres vegyész, a minap az ő nem kevésbé híres, százharom éves korában elhunyt kollégájáról, Chevreulról tartott előadást s e tudósnak a női kalapokra mondott következő megjegyzéseit reprodukálta: „A fehér, piros vagy rózsaszínű tollal, virággal díszített fekete kalap a szőke nőknek áll jól; barna hölgyeknek ilyen kalap kevésbé áll, nekik sárga vagy narancsszínű tollat vagy virágot kell viselniük. A sima fehér kalap csak fehér vagy rózsás arcbőrű nőknek illik. A barna nő, ha kék kalapot tesz a fejére, föltétlenül narancsszínű vagy sárga díszrel lássa el a kalapját. A zöldszínű kalapban a fehér s a némileg piros, arcbőr érvényesül különösen. A rózsaszín kalap ne érintse közvetlenül az arcot, hanem válasza el attól a haj, vagy pedig fehér, avagy még inkább zöldszínű kalapdisz. Lilaszínű kalap nem illik barna főre, hacsak a haj vagy sárga kalapdisz nem tartja kissé távolabb az arcot. Érdekes hogy Chevreulné, e női kapokolorista felesége annyira megunta a kémikus örökös tanácsadásait, hogy végre csak szürkében járt s egészen lemondott a színes toa ettől. Mindenesetre jellemző kritikája a tudós kalapszakértőnek.

+ **Tolsztoj és az amerikaiak.** A Kreutzer-szonáta megjelenése után egy amerikai könyvkiadó a következőket írta Tolsztoznak:

— New-Yorkban sohasem keltett irodalmi mű olyan feltűnést s különböző hatást, mint az ön Kreutzer-szonáta. A regényt sok elvált házaspár is elvasta s nyomban újból egybekezt, más házaspárok elváltak egymástól, vagy testvérek módjára éltek együtt. — Az amerikai könyvkiadó ezt a jelenséget úgy magyarázza, hogy Amerikában sokkal több férfi van, mint asszony. Az Újvilágban öt férfire egy asszony esik s ennél fogva a női nemnek sokkal nagyobb a hatalma, következképpen a kicsapongás, az erkölcsi romlás sokkal gyakoribb, mint Európában. A yankee könyvkiadó így fejezi be levelét:

— Irjon hamarosan új regényt, uram s kötelezesse magát hogy egy féltő letelejt nem adja el más kiadónak. En két dolgot ítélek minden betűt.

Tolsztoj válaszában csodákozva veszi tudomásul az ajánlatot:

— A pénz — ugymond — mint már *A pénz* című művemben is megírtam, csak eszköz arra, hogy felebarátunkra még súlyosabb nyomást gyakoroljunk, mint a rabzoltság által. A pénz valóságos gát az ur és szolgál között és megakadályozza, hogy a rabzoltság következményeit lássuk. Nagyon kérem tehát, hogy könyvem árát lehetőleg olcsóra szabja, főleg azért, mert leveléből kitűnik, hogy a közérköcsiség szempontjából kedvező hatással volt kortársainkra.

+ **Kannibál ebéd.** A londoni Savage Club ünnepi banketjén Sir Harry Johnston, Brit-Kelet-Afrika volt kormányzója, a következő mulatságos históriával szórakoztatta a klub jókedvű tagjait:

Harry Johnston egy ízben résztvevett a leghírhedtebb kannibál-törzs banketjén s a törzslőnök mellett levő diszhejen foglalt helyet. Nagy csodálkozására pompás ezüsttálakban szervíroztak a vadak s a menü első pontja vörösszínű, kocsonyaszerű étel volt, melyet mindnyájan jó étvágygyal fogyasztottak el. Ebéd után Johnston megkérdezte a törzslőnököt, hogy mit éle exotikus ételt ettek az imént. A törzslőnök ragyogó fehér fogorát mutatta, így szólt:

— Az unokabátyám husát ettük meg. A huszt apróra vagdostuk, pámaolaját és veres bortot öntöttünk rá s ime: pompás peccsenye vált belőle.

— Utóbb ismét részt vettem egy kannibál-banketten. — végzé Johnston — de akkor már a hatóságok közbejárása folytán beszűnteték az emberhúsevést s közönséges vadpecsenyével kellett jóllaknunk.

+ **Anekdoták egy zeneszerzőről.** Spontini olasz zeneszerző nevéhez sok éle és tréfa fűződik. Különösen Berlinben volt állandó céltáblája a tréáknak, ahol *Hohenstaufen* Agnes című dalművét játszották. Ennek az operának olyan zajos volt a hangszereleése, hogy senki sem üthetett a zenekar közelében. Egy reggel a járókelők azt vették észre, hogy Bülicher tábornoknak a berlini dalszínház előtti téren levő szobrán egy kérvény volt elhelyezve, amelyen a következők álltak:

— Felség. Ön azzal tisztelt meg, hogy a palotája és a dalszínház közötti téren szobrot állított nekem, hogy békében nyugodhassak, az ön arcát láthatam és szép zenét hallhattam. De egy idő óta megsiketülök attól a zajtól, amely még a csata zaját is felülmúlja. Kérem tehát, szüntesse be Spontini dalművének az előadásait. Örökké lekötölez vele.

A sikerült tréfa híre csakhamar elterjedt a városban. Néhány nap múlva azonban ismét akad neveim valók. Azt beszélték ugyanis, hogy egy orvos, aki egy nagy láma következtében teljesen megsejtült beteget gyógykezelt, megkísérelte, hogy beteget a tüzéségi lögyakorlathoz, de hasztalan, mert a siket nem hallott az ágyuk dörgéséből semmit. Erre egy este elvitte a beteget Spontini dalművének az előadására és beült vele a zenekarba a kürtök és a cintányérok közé. A második levonásban a siket örömteliesen kiáltással ugrott fel a helyéről:

— Hallok, hallok, meggyógyultam!
— Mi jut eszébe — szólt szárazon az orvos — hiszen nem is játszik a zene? . . .

Most már az orvos siketül meg . . .

+ **Angol cselédek.** Hogy mi minden eshetik meg az emberen, ha Angliában cselédet fogad, azt az alábbi törvényszéki tárgyalás mutatja meg. A londoni rendőrbíró előtt Harris asszony így adta elő cselédmizériáit:

— Egy napon beállt hozzám Bessie Freemann s cselédnek ajánlkozott. Arra a kérdésemre, hogy szolgált-e már nagyobb házakban, természetesen igennel felel s megmutatja ajánló-levelét. Az ajánló-level egy bor- és szeszkereskedő adta neki s az állt benne, hogy Bessie Freemann igazi kincs. Föltö-gadlam.

A kisasszony másnap megérkezett. Sok podgyaszt hozott magával s mikor kinyitottam az ajtót, — egyszerűen beesett a szobába. Kocsisom megmagyarázta hogy Bessie nem részeg s hogy csak nagy örömben esett be az ajtón. Később mégis jónak láttam, hogy örömteljes fölindulásának okkapitására egy kis fekete kávét főzzek. Bessie azonban nem omlapodott, egész éjtel nyugtalanzkodott s reggelre kelve, Bessie az ágyon ült s az ölében egy üveg gint szorongatott. Elvettem az üveget, de Bessie felugrott s visszahódította az üveget. Végre kocsiba ültetjük a kisasszonyt, aki ekkor is még olyan vidám volt, hogy egyik szolgám állítása szerint két kalapot viselt. Az egyik a fején volt, a másik a nyakáról lógott le. Aznap még egyszer visszatért Bessie s azt állította, hogy holmijából egyes tárgyak hiányzanak. Nem eresztettem be lakásomba s követeléseit az ablakon át halgattam meg. Ez visszatetszett Bessienek s nem teltszének avval adott kifejezést, hogy esernyőjével beverte az ablakot. Ekkor rendőrt hívtam s most kérem, ítéljék el Bessiet.

Bessiet két hónapi kényszermunkára ítéljék.

+ **Megvámolt házilialatok.** A genfi vámbívatalt nagy zavarba ejtette egy nemrég oda érkezett csomag, melynek tartalma kitanított bolhák volt. Hiába jorgatták a tarifákat, nem tudtak boldogulni, végre emlékezett a látomás hasonl „súlyos” esetre. Akkor egy doboz sáskáról volt szó, melyeket hosszas tanácskozás után élelmiszer gyanánt bosáítottak át; ezt a megoldást azonban bolhára nem igen lehetett alkalmazni, mivel azok az embernek nem szolgálnak tápláléknál seholsem, inkább megfordítva. Minthogy azonban az új árucikket nem merték vámentesnek elismerni, magasabb fórumhoz fordultak Bernbe, ahol aztán a bolhákat szerencsén a „menagéria” rovatba helyezték a ragadozó állatok sorába, alighanem a bolhának ismeretes vérengző természetére hivatkozva.

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket

= Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.

Adler Leona, Lipót-kört.

Pesch József, Váci-kört 80.

Özv. Véber Vilmóné, Váci-kört 15.

Feldmann Mór, Marokkói-utca 1.

Mesch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.

Kürthy Kálmán, Harmadik-utca 1.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.

Deutsch Miksa, Andrássy-ut 58.

Schneller Mór, Dob-utca és Károly-kört sarok.

Sopronyi V., dohány-nagyterezde, Kereszt-ut 1.

Özv. Hallada Anna, Múzeum-kört 10.

Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-tér sarok.

Deutsch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

KÖZGAZDASÁG

1902.

A budapesti nagyobb pénzintézetek az 1902. évi üzleti működésükről a következő adatokat bocsátották rendelkezésünkre:

Magyar Általános Hitelbank. Ennek a pénzintézetnek 1902. évi üzleti tevékenységében elsősorban az a vezető szerep említhető fel, amelyet az év tavaszán kezdeményezett és még ugyanebben az évben lebonyolított magyar konverzió-ügynél vitt. Ennek a műveletnek fázisai még élénk emlékezelben vannak és csak azt említhetjük fel, hogy az 1902. évi május havában történt bejelentéseknél a kicserélendő régi kötvények közül tényleg mintegy 92% konvertálva lett, és hogy a konszorcium által átvett 1.087.470.000—korona n. é. 4% magyar koronajáradék értékesítése a múlt év november végén befejezett nyert. A bank a konverzió kivül a lefolyt évben több osztrák és külföldi társaságban vett részt, így többek közt: a 4%-os osztrák koronajáradék, az 1902. évi kibocsátású 4%-os orosz állami kölcsön, a 3%-os német birodalmi kölcsön, a 8%-os porosz konzolok átvételét illetően, továbbá a Károly Lajos-vasút elsőbbségi kötvényeinek konverziójában; mindezen üzletek még az elmúlt évben teljesen lebonyolítottak.

A Magyar Földhitelintézet a kamatláb hanyatló irányzata folytán a közelmúltban 3½%-os záloglevelek kibocsátására tért át és egyáltalán a Magyar Általános Hitelbankkal e zálogleveleinek bizományszerű eladásra tárgyában új egyezményt kötött, amely eladás igen kielégítőnek mondható.

A fatermelő részvénytársaság székhelyének Fiuméből Budapestre történt áttétele alkalmából részvénytőkéjét 200.000—koronáról 800.000—koronára emelte, amely tökéleménél a Magyar Általános Hitelbank megfelelő mértékben részesedett.

A Magyar Általános Hitelbank folyó üzlete az elmúlt évre is tetemesen emelkedett forgalmat fog felmutatni és ehhez képest kielégítő eredményeket szolgáltatni. A beérkezett váltók összege mintegy 522 millió koronát, a váltók összforgalma 978 millió koronát, a pénztár összes forgalma mintegy 2754 millió koronát a váltótárcsák állomány az év végén körülbelül 70 millió koronát, a leidezett folyószámla-követelések összege körülbelül 38 millió koronát és a betétek, meg a hitelezők összege mintegy 168 millió koronát tett.

A „Hermes” Magyar Általános Váltótőzset Részvénytársaság üzletkörébe a részletileg átvett felvette. Az intézet mérlege csak 1903. évi június 30-án záródik.

A Fiumei Hitelbank Részvénytársaság a lefolyt évre előreláthatólag 4—5%-ot fog osztalékul fizetni.

A Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság valószínűleg 6% osztalékot fog fizetni.

A Brassói Cellulosegyár Részvénytársaság a lefolyt évre szóló osztalékot 10%-ban állapította meg. Hungária Egyesült Gőzmalmok Részvénytársaság előreláthatólag megfelelő leírások után 6% osztalékot fog fizetni.

A Országos Raktárházak Részvénytársaság, bár kedvezőtlen üzletére volt abban a helyzetben lesz, hogy a tavalyival egyenlő, 5%-os osztalékot fizessen. Részvénytársaság villamos- és közlekedési vállalatok számára. Az ezen társaság tulajdonában levő villamos világítási és helyi érdekű vasúti értékek további fejlődést mutatnak. Ennek dacára a társaság ezúttal nem lesz még azon helyzetben, hogy a lefolyt évre osztalékot fizessen.

Az Urikány-Zelvényi Magyar Köszömbánya Részvénytársaság az ipar terén mutatókozó általános pangás dacára, fenntartotta eddigi szénáladási mennyiségét, habár ez csak hanyatló árak mellett történhetett. A coaks-vállalat is igen kielégítően fejlődik.

Kőolajipari Részvénytársaság. Az egész monárchiában egy a nyersolajtermelés, mint a finomított-ipar nehéz válságba jutott amelyet a belső termelés csökkentése iránt több hónapok óta folytatott tárgyalások meghehlyesztésére idézett elő. Jelenleg alig van kilátás arra, hogy ez az iparág rendezett üzleti viszonyok közé jusson. Az osztalékra ma következtetések vonni még korai volna, mint hogy az üzleti év csak 1903. április 30-án záródik.

A Magyar Fém- és Lámpagyár Részvénytársaság a lefolyt évre körülbelül 7% osztalékot fog fizetni.

A Fiumei Első Magyar Részvénytársaság és Részvénytársaság Részvénytársaságának a tavalyinál jobb éve volt, aminek következtében az idei osztalék valamivel magasabb lesz, mint a múlté.

A Magyar Jelzálog Hitelbank a múlt üzleti évben is sikerrel szentelte tevékenységét alapszabályszerű üzletágainak, a jelzálogos és közszégi kölcsön-üzletnek. Állandón élénk üzleti forgalom mellett egy a kölcsönök folyósítása, mint a kölcsönök alapján kibocsátott cimeletek elhelyezése szókatlanul nagy mérvet öltött. Az elmúlt 1902. évben az intézet 50 millió koronánál nagyobb összegű mindkétrendűli kölcsönt váltósított és a különböző kibocsátásainak elhelyezési viszonyai is oly kedvezően alakultak, hogy az intézet cimeleteiből több mint 60 millió koronát hozott állandó elhelyezésre főleg külföldön. Mint e számbeli adatokból kitetszik, a Magyar Jelzálog-Hitelbank egy igen kedvező üzleti évre tekinthet vissza.

Magyar Agrár- és Járadekbank Részvénytársaság. A lefolyt év egész folyamán tartott gazdasági pangás dacára az Agrár-bank az általa folytatott összes üzletágak jelentékeny fejlődésére utalt. Ez a fejlődés annak tulajdonítható, hogy az oleo pénzviszonyok következtében beállott nagymérvű és tartós kereslet a tökélelhelyezésre alkalmas papírok iránt lehetővé tette, hogy a bank az év folyamán 26 millió korona különböző cimelet helyezett el. A bank mint-

egy 8 millió korona új jelzálogkölcsönt folyósított, amelyvel a kölcsönök összege az év folyamán teljesített visszafizetések levonásával 33.000.000 koronára emelkedett. Állami törvényhatósági, közszégi kölcsönökben 4.800.000 korona került folyósításra. Széleskörű juttatási kölcsönt 1.500.000 korona értékben folyósított a bank, a kölcsönállag az év végével az év folyamán történt visszafizetések levonásával 22½ millió koronát tett ki. A bank 1902. december végéig 23.500.000 K. 4½%-os záloglevelet, 26.750.000 K. 4½%-os járadékjegyet, 22.800.000 K. 4%-os szőlőkötvényt, összesen tehát 73.050.000 K. n. é. cimelet bocsátott ki, szemben a megelőző év 60.000.000 korona összegével. A váltólezárszámítás üzlet forgalma 65 millió koronára volt a repórüzlet 47 millió koronára emelkedett. A pénzületi forgalom a tavalyihoz képest 150.000.000 koronára emelkedést tüntet fel, az összforgalom pedig 510 millió koronával gyarapodott. A bank a múlt évinél nagyobb nyereséget ért el, de előreláthatólag még sem fog a tavalyinál nagyobb osztalékot fizetni.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület fő-üzletágainak álladéka. Betétek könyveszkére, pénztárjegyekre és folyószámlán 1901. december végén 283.200.000 K., 1902. december végén 289.200.000 K., +6.000.000 K. Váltólezárszámítás üzlet forgalom 1901. dec. végén 245.500.000 K., 1902. dec. végén 251.500.000 K., +6.000.000 K. Váltótárcsák álladéka 1901. dec. végén 90.800.000 K., 1902. dec. végén 89.800.000 K., -1.000.000 K. Kölcsön folyósítások 1901. dec. végén 19.200.000 K., 1902. dec. végén 29.000.000 K., +10.700.000 K. Kölcsönök álladéka 1901. dec. végén 285.300.000 K., 1902. dec. végén 247.900.000 K., -12.600.000 K. Záloglevél és kötvény eladás 1901. dec. végén 13.700.000 K., 1902. dec. végén 27.600.000 K., +8.900.000 K. Összforgalom 1901. dec. végén 4.800 millió K., 1902. dec. végén 5.800 millió K., +1.100 millió K.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár. Az általános ismert kedvezőtlen közgazdasági viszonyok dacára ez intézetnek általános üzletmenete az elmúlt évben is kielégítő volt, sőt egyes üzletágában nagyobb forgalmat ért el, mint a megelőző évben. Ami a pénzügyi eredményt illeti, a lefolyt 1902-ik évre a részvényeseknek kifizetendő osztalék körülbelül az előző évnél 120 koronás osztalékát fogja megközelíteni.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár. A lefolyt évben az intézet betétei élénk forgalom mellett 5½ millió koronával emelkedtek s a 40 millió koronát meghaladja. Váltót 245 millió K. értékben számított le s váltótárcsáinak állománya a 27 milliót megközelíti. Értékpapírokra közel 10 millió korona előleget adott. A jelzálogkölcsönüzletben 8 millió koronát felül folyósított kölcsönt, úgy hogy a tiszta nyereségy megközelíti a múlt évi s minden valószínűség szerint az osztalék sem marad az előző 77 korona mögött.

A Budapesti Takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság a lefolyt évben működését kizárólag a folyó üzlet ápolásának és terjesztésének szentelte és az összes üzletágakban nagyobb forgalmat ért el. A lezártított váltók összege több mint 63 millió koronára rugott; a váltótárcsák állománya az év végével körülbelül 6 millió koronát tesz ki. Lombard-kölcsönökben körülbelül 8 millió koronára emelkedett. A betétállomány körülbelül 1 millióval emelkedett és a 13 millió koronát meghaladja. A kézi zálogüzlet kielégítő módon fejlődött. A forgalomban lévő kézi zálogpénztári utalványok összege 5½ millió korona. Az osztalék valószínűleg a múlt évi (24 K.) lesz.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság a lefolyt üzletében is teljesen kielégítő eredményt dolgozott. 7 (hét) millió koronáról 10 (tíz) millió koronára emelkedtek.

A lezártított üzlet forgalma az 40 millió koronát. A jelzálog-üzletben mintegy 6—7 millió korona új kölcsönt adott ki és ugyanannyi záloglevelet helyezett el a legjobb kezébe. Az osztalék 6 (hat) % lesz, úgy mint az előző években.

Az Adria m. kir. tengerhajózás részvénytársaság a kormány által a szerződésben előírt kötelezettségeinek egy hájórának kibővítése, mint járati tekintetben a lefolyt évben mindenben eleget tett. Az angliai, közutdomas szerint nagyon válságos munkaszívszonyok mellett is sikerült a társulatnak nyolc új gőzösöt a szerződés szerinti időpontig teljesen elkészítenie és szolgáltatni. Az új hajók által az Adriának most már 33 hajóra nőtt flottája hordképességben 34.200 tonnával és tényleg 61.040 köbméterrel gyarapodott. Az egész hajóraj összes hordképessége ezútször 101.000 tonna, rakodási térfogata pedig 153.164 m³. Az Adria 1902. évi összforgalma 871.000 tonna volt (1901. évben 700.045 tonna. Kivétel volt Fiuméből 286.000 tonna, (1901. évben 251.672) behozatal Fiumbe 48.000 tonna, (1901. évben 52.345 tonna). A közbeeső kikötők közötti forgalom pedig 537.000 tonna, (1901. évben 396.065 tonna).

Pénzügyi szempontból a lefolyt év az Adriára nézve kielégítő eredménnyel járt. Igaz ugyan, hogy különösen a behozatalban és a közbeeső kikötők közti forgalomban a közszévtelidíjak csökkentek de ezt kárpótolta a brazilai kávéforgalom kiváló élénksége. S mintán a lefolyt évben lényeges megtakarítások is történtek, bizonyosra vehető, hogy a részvényesek osztaléka ugyanaz marad, ami volt 1901. évben: 30 korona.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság a biztosítási üzletnek működési körébe felvett összes ágaiban kedvező eredményt ért el. Az elemi üzletágak hasonló nyereséget fogtak felmutatni mint az 1901. évben. Az életbiztosítási üzletágra az utóbbi években maga elé tűzött programjához híven, e társaság kiváló sulyt fektetett és az e téren kifejlett tevékenység eredménye az üzletállomány jelentékeny szaporodásában jelentkezik. Az új szerződések, tekintve a hovatovább mind erősebbé váló versenyt, jelentékeny költségtöbblettel jártak és mivel ezek az intézet üzleti eivéhez képest mind a folyó év terhére számoltatnak el, ez üzletág valószí-

nűleg a múlt évhez hasonló nyereséggel fog járni. A nagymennyiségű értékpapír állomány kizárólag állampapírokból és feltétlen biztonságos első rendű jelzáloglevelekből áll, melyek árfolyamának jelentékeny emelkedése a meglévő és máris tekintélyes árkülömbözési tartalék nagymértékű gyarapítására fog szolgálni. Az elért nyereségből az árfolyamkülömbözi tartalék további jelentékeny részesítése és az elemi ágazat eddig is gazdagon dotált díjtartalékának emelése után, a részvényesek közötti osztalék gyantát előreláthatólag legalább is annyi fog kiosztásra kerülni, mint az 1901-iki évben.

Az Első magyar csoportjához tartozó társaságokra rátérve a Pannónia Magyar Viszontbiztosító Intézet minden tekintetben kielégítő üzletére tekinthet vissza és 100 korona osztalékot fog részvényesének juttatni. A Magyar Francia Részvénytársaság szintén kedvező üzleteredményt mutathat fel és az utóbbi években immár állandó jellegűvé vált 50%-os kamatoztatást részvényesének az idén is meg fogja adni. Hasonló jó eredménnyel zárja üzletét a Bécsi Biztosító Társaság és a Bécsi Élet és Járadekbiztosító Intézet is, melyeknél az osztalék a tartalékok megfelelő emelése mellett, a tavalyival lesz egyenlő. A Nemzeti Bal-ésbiztosító részvénytársaság, mely szervezet tekintetében legnagyobb részben az Első Magyar képviselő-ségeire támaszkodik, üzletének ürvendete fejlődéséről számolhat be és részvényesének 4½—5% kamatoztatást fog nyújtani. A Hazai Általános Biztosító részvénytársaságnak kisebb mezőgazdasági kockázatokból álló üzlete kielégítő eredménnyel járt és az elsőbbségi részvények tulajdonosainak az idén is meghozza bejelentett tőkéik normális kamatozását.

Salgó-tarjáni köszömbánya-részvénytársulat. A hazai ipar 1902-ben is pangott, a jó gabonaterméshez üdvözlettel nem valószínűk meg. Csökkent a magyar államvasutak forgalma és szénfelhasználása. E kedvezőtlen körülmények hatása következtében a salgó-tarjáni köszömbánya r-t. salgó-tarjáni bányái is kevesebbet termeltek, mint az előző évben. A jó gabonatermés azonban emelte a darabos és kockászen utáni keresletet s ugyanezen eredménnyel járt a november havában beállott rendkívüli hideg is. Minthogy a mérleget csak február hóban állapítják meg, az évi nyereségről bizonyosat nem mondhatunk. Ugyanez áll az osztaléka nézve is melylyel az igazgatóság természetesen még nem foglalkozhatott. Úgy véljük azonban, hogy az osztalék a múlt évi 32 koronánál valamivel csekélyebb lesz.

A Magyar Általános Köszömbánya Részvénytársulat a lefolyt 1902-ik évben összesen 11,7 millió métermáza szén termelt. Ezen mennyiségből a tatabányákra 8,2 millió a borsodalmeyei bányákra 2,2 millió és az esztergomiyekre 1,3 millió métermáza esik. Nagy gondot fordított a társulat a tatabányák továbbfejlesztésére s örömmel konstatalható, hogy az összes munkálatok minden akadály nélkül a legjobb eredménnyel voltak fogantatottak. Az eddigi feltárásokon kívül egy újabb gazdag és nagy kiterjedésű szénlepet írtak meg, amely ugyanolyan kitűnő minőségű szén tartalmaz, mint az eddig feltárt telepek és fekvése olyan előnyös, hogy az eddigi berendezések kihasználása mellett könnyen lehet évente még néhány millió métermázával a termelést 14 millióra, sőt többre fokozni. A társulat többi bányaműveinek termelési és forgalmi viszonyai is elég kedvezően alakultak. Tokodon a berendezések egy a bányákban, mint a külszínen, elegendő nagyobb terme és ártorgalomcéljára. Ebből nyben megfelelő mélyrások által újabb szénlepeket konstataltak. Ha az általános ipari pangás, mely ezen bányaművek fejlődését gátolja, meg fog szűnni, akkor az esztergomi bányák is, melyek sokkal nagyobb igényeket kielégíteni képesek, kedvezőbb eredményeket fognak elérni. Kivádon a viszonyok már javultak, úgy, hogy a termelés 1903-ban legalább 1½ millió métermáza lesz. Sajószentpéteren pedig az üzem normális volt.

Az obszónyi mész az elmúlt évben is — dacára az építkezési ipar pangásának — élénk keresletnek ürvendett és ezen termék kiváló jó minőségét legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy a lefolyt évben 1700 kocsi mész szállított el. Ezen mennyiség révén az obszónyi telep az ország legnagyobb mészégetőinek sorába lépett.

A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság most befejezett tizenkettődi üzletében több üzletágát jelentékenyen fejlesztette s valamennyivel kielégítő eredménnyel tudott éérni. A társaság kivitel üzlete ismét fejlődött. A házipari készítmények értékesítése tekintetében egy a belső dön. mint külföldön a nyugateurópai államokban egy terjesztési öltü intézkedések történtek, melyeknek ezután mutatókozó eredményére lehet számítani. A társaság gépjárművel a kivitel jelentősége mindinkább növekszik. A déligyűmölcs-üzlet a budapesti és fiumei aukciók keretében rendszeresen bonyolódik le, éppugy, mint a cserzőanyag-üzlet, melyben a társaság épp az elmúlt évben számottevő sikerrel tudta érvényre juttatni a hazai termékek terirolását a külföldi termékek rovására. A szőlőüzletben az előző évi szervezkedés után a társaság ezidén már teljesen konszolidált viszonyok között működik. Az iparsó-adminisztráció tekintetében az eredmények továbbmenőleg fejlődtek, amennyiben a társaság eddig mintegy 1200 olyan hazai iparost jutottat az iparsókedvezmény élvezetébe, akik előbb drágább s jórészt külföldi segédanyagokat használtak. A sokivitel terén szintén jelentős ujjab gyarapodás konstatalható. A társaság fiumei vállalatai közül a Fiumei Kereskedelmi Banknál eddig tennálott felényi részesedését az összes részvények átvételével kiegészítette, viszont e vállalat alapítókéjét az illető részvények teljes névértékének való visszafizetésével egymillió koronára redukálta. A társaság most záruló üzletében pénzügyi eredménye a tavalyinál kedvezőbbre becsülhető s így az osztalék a tavalyi 7¼ százalékat mindenesetre el fogja érni.

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 50.—58.—

az aranyárak emelkedése december 31. (Zárlat). 4290-os papír-
 jaradék 101,70. 420-os osztrák aranyjaradék 103,30. Magyar
 koronajáradék 96,75. Osztrák-magyar bank 119,90. Dél-vidék
 16,20. Kibavolgíti vassz 114,—. Londoni váltóár 204,25.
 Bécsi bankjegyeknél 114,10. Villamos részvény —, 30%-os
 magyar aranykölcsön 88,—. 420-os osztrákidárék 101,65.
 410-os magyar aranyjaradék 101,35. Osztrák hitelrészvény
 214,50. Osztrák-magyar államvass 147,60. Részvényugrat
 111,50. Bécsi váltóár 852,83. Párisi váltóár 812,25.
 Unió bank 134,—. Alpesi bányászrészvény 189,20. Az aranyárak
 szilárd.

Frankfurt, december 31. A Budapesti Napló tudósításának (távirata). Aranyárak január 1. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 214.90. Német bank —. Disconto 191.10. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 168.75. Laura-tóhó —. Olasz járadék 177.80. Az irányzat szilárd.

Hamburg, december 31. (Zárlat). 4/20-os ezüst-járadék 101.75. 1880. sorsjegy 151.75. Déli vasút 18.10. 4/10-es osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 214.90. Osztrák-magyar államvasút 147.20. Olasz járadék 103. —. 4/10-es magyar aranyjáradék 101.65. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

December 31. A sertésüzlet iránzata: gyöngébb.

A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (paronként 400 kilogramm felüli súlyban) 114—116 fillérig. Oreg közep (paronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (paronként 320 kilogramm felüli súlyban) 118—120 fillérig. Fialat közep (paronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 117—119 fillérig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (paronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (paronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (paronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (paronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachi): Nehéz (paronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (paronként 280 kilogramm felüli súlyban) 115—117 fillérig. Közep (paronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 114—116 fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig.

Sertésüzletiszám 1902. dec. 29. napján volt készlet 23,084 darab. — 1902. dec. 30. napján felhajtott 91 darab. — 1902. dec. 31. napján elszállított: 710 darab, 1902. december 31. nap. ára maradt készletben 24,465 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— December 31. —

Kinevezés. A császári és királyi ház és a külügyek közös minisztere Stokka Tankredet első osztályú fogalmazóvá és báró Mitis Oskart másodosztályú fogalmazóvá és cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárhoz, — az első főudvarmester Gregora József Ferencet és Radich Ádám udvari mérnököt, — az igazságügyminiszter Delich Györgyöt a püspökiakadémi járásbírószághoz és Matis Albert a décsi törvényszékhez írnokká, Kemény Adolfot a zentai járásbírószághoz végrehajtóvá, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Jusztusz Oskart a sághi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, — a földmívelésügyi miniszter Szabó Arankát az alsó-szombathelyi ménesintézet elemi iskolához végleges minőségű tanítónővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Laczhelyi Dezső kismartoni járásbírószághoz írnokot a décsi törvényszékhez, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Rozsodányi Fejér Jolán

krizbái állami kisdóvónót a pürekerei állami óvodához jelen minőségében áthelyezte.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Révész Lajos huszti állami polgári iskolai igazgató-tanítót igazgatói minőségében megerősítette.

Pályázat. Postamesteri állásra Ippon (Szilgyvármegyében) január 9-ig, a kereskedelmi minisztériummal szolgái állásra április 1-ig, a vesprémi törvényszékkel hivatalsszolgái állásra január 30-ig, a csikseredai törvényszékkel hivatalsszolgái állásra január 25-ig pályázat hirdetik.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárban Kerepesi-ut 36. címbalmok, hegedűk, fuvolák a minden más hangszert utánys árban szerezhető be. Külön szongoratermek a Kossuth Lajos-utóban (a Károly-körút sarkán), hol szongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zsidókezes Részvénytársaság. Bevezetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnöke: Telnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI. Andrássy-ut 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsajáték főeljárású helye: IV. Ferenciek-tére 4. Kézi játékgépek: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenciek-tére 4. (látny-utca sark); VII. Király-utca 57.; VIII. József-körút 2.; VIII. Úllai-ut 6. sz.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és fiubiztosító-intézet, Budapest, VI. Tere-körút 84—82. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyonra 1901. december 31-én 7,874,385-14 korona. Eddig kifizetett biztosított töké több mint 6,856,472-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Napirend.

Napló: Csütörtök, január 1. — Roma-szabolks: Kis karácsony. — Protestans: Újév napja. — Görög-orosz: (december 19.) Bonifác. — Zsidó: Tebeth 2. Chan. v. — nap ké: 7 óra 34 percek. — Nyugsz: 4 óra 2 percek. — Hold kél: 12 órkar délelben. — Nyugszik: 12 órkar éjjel.

A miniszterek nem jövevények.

Téli kiállítás a Múzeumban. Nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Belépőj 1 korona. (Utolsó hangverseny.)

Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 órától 8-ig. Belépőj 50 fillér.

Az iparművészeti társulat téli kiállítása nyitva délelőtt 9 órától este 5-ig. Belépőj nincs.

Nemzeti Múzeum. Állat- és ásványtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Techonologiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Műegyetemi Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) megtekinthető díjtalanul délelőtt 9 órától 1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Műtemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Egyleti könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig.

Akadémiai könyvtár zárva.

A **fővárosi könyvtár** (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőnapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár, tudakozó-osztálya és keleti miniszter: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külügyi kiállítások központi fizet-vezetősége (magyar kereskedelem részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, december 31.

A levegőnyomás eloszlásában annyiban történt változás, hogy a kvarneri öböl felett kisebb depresszió fejlődött és Észak-Európa felett a levegőnyomás emelkedett.

Európában az idő enyhe, esős és sokhelyütt viharos. Hazánkban Északon voltak kisebb esők, reggel pedig Nyugaton esik. A hőmérséklet a normális felett van és nálunk is előfordult viharos szelek.

Kiadás: Enyhe, szeles és sokhelyütt esős idő várható.

Viz állása.

	Dec. 31.	Dec. 30.		Dec. 31.	Dec. 30.
	méter	méter		méter	méter
Ism.			Tisza		
Duna	Schärding — 1,19 0,58		M-Siget — 0,32 0,06		
	Pessau — 2,97 2,4		Tekéshegy — 0,46 0,85		
	Lina — 0,35 0,42		V-Nádas — 0,34 0,59		
	Bécs — 0,50 0,88		Tokaj — 0,02 0,10		
	Pozsony — 1,76 1,38		Tisza-Türed — 0,0 0,0		
	Komárom — 2,78 2,76		Szolnok — 0,26 0,28		
	Buda — 0,35 0,42		Csongrád — 0,44 0,42		
	Paks — 5,69 5,69		Szeged — 0,44 0,42		
	Mohács — 5,23 5,12		Török-Becse — 0,18 0,12		
	Gombos — 3,44 3,40		Titel — 1,01 2,17		
	Újvidék — 2,30 1,12		Bárta — 0,34 0,59		
	Pancsova — 1,81 1,8		Bozdog — 0,20 0,70		
	Orsova — 1,36 1,69		Bozdog Zemplén — 0,62 0,45		
Morva	Magyarfalva — 0 — 2,30		Sajó — 1,66 1,83		
Vág	Szolnok — 0,30 0,42		Kernád — 0,3 0,34		
	Trancsen — 1,17 0,0		Berettyó — 1,45 0,92		
	Szered — 1,16 1,12		B-Ufalu — 0,02 0,36		
Rába	Sz-Gothárd — 0,26 0,11		Ceucs — 0,0 0,0		
	Sárvár — 0,41 0,42		N-Várd — 0,82 0,2		
	Győr — 0,49 0,49		Báldány — 0,94 0,74		
Dráva	Pettau — 0,65 0,48		Tenke — 0,38 0,23		
	Zákány — 0,40 0,48		Gurahonó — 0,82 0,76		
	Bárca — 0,97 0,76		Borjén — 0,60 0,50		
	Fenék — 1,10 1,12		Soborn — 0,6 0,6		
Mura	M-Szerdah — 0,26 0,20		Gyoma — 0,14 0,11		
Sáva	Zágráb — 0,0 0,20		Gy-Fehérvár — 0,16 0,10		
	Kisze — 0,60 0,12		Branyloka — 0,70 0,80		
	Mitrovica — 1,72 0,20		Soborn — 0,6 0,6		
Szamos	Deés — 0,08 0,11		Arad — 0,06 0,14		
	Szatmár — 0,00 0,40		Makó — 0,08 0,10		
Körös	N-Majd — 0,0 0,66		K-Szentgy — 1,00 0,92		
Latorca	Kisze — 1,22 0,20		Bécs — 1,25 1,19		
Labarca	Homonna — 0,38 0,30		Temesvár — 0,17 0,02		
Ung	Ungvár — 0,30 0,20		Becskerek — 0,04 0,22		

LEGDUSABBAN FELSZERELT
URI-NŐI ÉS GYERMEK
CZÍPŐ RAKTÁR
RÉMI JÓZSEF
BUDAPEST
VIKER
DOROTTYA
UTCA
VALÓDI
SZT-PÉTERVÁRI
HÓ ÉS SZÁZCIPO
NAGY RAKTÁRA

Egyedül elárulása a hírneves amerikai cipőnek
Hanna & Son, Brooklyn, New-York.

12964. sz. szabadalom
Néklözhetetlen
mindenki részére
Rapidor ablaktisztító
Füledelgesz tessé a létrát, székot és törölközőt és a legnagyobb, legprókább ablaktisztító, egy pillanat alatt fünyörre megcsiszolja és szárítja, ezért a pillanatnyi alkalmasan folytat a befagyott teljesen ki van száraz. Izzó ablakot pillanat alatt tisztít és szárazra lesznek. Befagyott üvegeket a fagy gyorsan el is oszlatja. Évek óta használható és könnyen kezelhető bárki is.

Darabja 3 kor. Vízszel-alkalmazásának megfigyelésére.

Frankl Lipót Budapest
Erzsébet-tér 17.

Magy. kir. államvasutak
Üzletvezetőség Aradon.
34432/1. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Arad állomásán lévő pályavendégül bérletre ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdetettik.

A bérlet 1903. évi május hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át, vagyis 1906. évi április hó 30-ig.

A bérleti feltételek a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánata postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztük, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és. Ajánlat az aradi pályavendégül bérletre feliratú borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1903. évi január hó 20-án déli 12 óráig alulírtott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújthatók be.

Bánatpénz fejében 300 kor., azaz háromszáz korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi január hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtő-pénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételekkel ellátott, táviratlag tett, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a többszögre való tekintet nélkül történik.

Aradon 1902. december hó 11.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége. (Utánnyomás nem díjazt.)

A 13642. számú
„Készülék szifonoknak és palackoknak pezsgő italokkal való megtöltésére”

című, 1898. július 25-ről kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. B. 3208.” alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I. Seilerstátte 2. kértetnek.

A 17244. számú
„Eljárás nyomtatási óblokra szolgáló lemezek, különösen onkimezek előállítására”

című, 1899. szept. 10-ről kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatokat „W. T. 7999” jel. alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I. Seilerstátte 2. továbbít.

Magyar Könyvtár

Egy-egy szám
ára 30 fillér.

Minden fűzet egyenként kapható.

Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.

Az eddig megjelent számok részletezésére is kaphatók.

Megrendelhetők

LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. és FIAI)
CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM,
és minden könyvkereskedésben.

Melegség tűz nélkül.

THERMOPHOR a melegítő órákon át tartja, kitűnő kamartany és zöbbe mint kémelegítő továbbá láz és testmelegítő Kapható Schottlalt Ernőnél, Budapest, Foncibó-palota. Telefon.

Ugyanitt legdusabb sport korcsolyák, gummi ár és háncpók.
Árjegyzék ingyen. Árjegyzék ingyen.

Kérjen csak!

BECHER FELE
KARLSBADI ANGOL KESERŐ
LEGJOBB GYOMOR LÍKOR
Joh Becher Liqueur-fabrik, Karlsbad
ALAPÍTOTT 1807

Tessék megkóstolni azután ítékezni!
Raktár Budapest: Lobmayer J. F. Károly-körút 18.
Nyargyeben: Winkler József.

Szerkeszti RADÓ ANTAL

Kiadja:
LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedése

31—314.

Utasaz a föld körül 180 nap alatt.
I-II. rész. A nagy regényíró legzenzáciosabb regénye Telecs Béla jeles fordításában.

315.

Maeterlinck. Dráma 3 felvonásban. A szimbolista irodalom fejének legjellegzetesebb világ-hírdő műve, Ábrányi Emilrekk fordításában.

316.

König D. Matematikai mulatságok.
I. sorozat. 41 ábrával. Szórakoztató, fejtrő olvasmány, a mely gyönyörködtetve nyújt képet a matematika rejtelmeiről. Előszóval ellátta dr. Becke Manó egyet. tanár.

LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. és FIAI)
CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM,
és minden könyvkereskedésben.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1903. január hó 1-én

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzőtte Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy Béni.

Személyek:

II. Endre	Beck	Petrus bán	Ney D.
Gertrud	Flattó	Biberach	Szendrói
Otto	Kiss	Sólyom mester	Minályi
Bánk bán	Broulik	Udvarmester	Kornai
Melinda	Krammer	Tibor	Takáts

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. január hó 1-én.

Déltűn 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

Csongor és Tünde.

Eredeti színmű 3 felvonásban. Írta Vörösmarty M.

Személyek:

Csongor	Pálfi	Duzzog	Szöke
Kalmár	Ujházi	Tünde	Török
Fejedeleme	Bakó	Ilma	Liget
Tudós	Gál	Mirigy	Jászai
Balga	Rózsahegy	Ledér	Vizvári Mariska
Kurucz	Latabár	Éj	Fáy Sz.
Berreh	Náday B.	Nemőkirály	Molnár

Este:

A föld.

Színmű 3 felvonásban. Írták: Kemechey Jenő és Malonyay D.

Kovács	Szacsay	Marossi	Gál
Zsuzsa	Jászai	Bódog	Rózsahegy
Klári	Márkus E.	Susanno	Deli E.
Vékyó	Sz. Prielle K.	Véky	Gyenes
Gedeon	Osászár	Bodza	Gabányi
Juliska	Liget	Gergő	Körösmey

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. január hó 1-én.

Déltűn 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Loute.

Bohózat 4 felvonásban. Írta: Pierre Veber. Fordította: Helmi Jenő.

Személyek:

Dupont	Góth	Echanguetonné	Hunyadi
Castillon	Hegedüs	René, leánya	Nógrádi
Francolin	Tanay	Bruné	Makrócyné
Baburon	Szerény	Chevrelné	R. Rostagni
Bru	Vendrei	Petitboisné	Erdéi
Loute	Varsányi	Marchaisonné	Nikó

Este:

A doktor úr.

Bohózat 3 felvonásban. Írta Molnár Ferenc.

Személyek:

Dr. Sárkány	Góth	Marosiné	Nikó
Puzsér	Hegedüs	Az igazgató	Kazaliczky
Sárkányné	Osillag T.	Földrajztanár	Győző
Lenke	Varsányi	1. rendőr	Gyarmati
Csathó	Fenyvesi	2. rendőr	Dayka
Cserecsény	Szerény	Szobalóány	Varga
Bortalan	Tapolczai		

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Szerdán, január 21-én, este 7 1/2 órakor a Royal-szálló termében

Lindh Marcella

dallástétele, a zongorán: DIENZL OSZKÁR.

Jegyek 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Pénteken, január 23-án, a fővárosi Vigadó nagyszínpadán

Sauer Emil

2-ik zongoraestétele
Liszt, Wagner, Tannhäuser-nyitány

Jegyek 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Óriási választék

cotillonokban és farsangi cikkeken, álarokban, tréfas hangszerekben, coriandolokban stb. Bálteremdiszítések, zászlógitárlatok 7 méter hosszúságban 1 kor., zöld lombgitárlatok méterre 20 fill. Diszító képek stb. Coriandol, Tréfasbazar 100 nyeregmény 10 kor. és feljebb. 10 korán felüli külföldi megrendeléseknél csomagolás ingyen. Árjegyzék ingyen.

Bisenius Ferenc Károly,
Wien, I., Singerstrasse 11. szám.

Kiűnő találmány!

Célszerű és kényelmes

az új találmányu, szabadalmazott

férfi-ing,

melynek nyakbőrsége magától szűkebbre vagy bővebbre szabható. Kizárólag nálunk, a feltalálónál kapható a következő minőségben: Tartós jó chiffonból kemény, sima, vagy redős mellél frt 2.25 — 2.75 pulka, babszít vagy piquet mellél frt 2.50 — 2.75. Aranyból mérték szerint minden tartozó kivételben készíthető. Megrendelésnél körjük a gallér számát megadni. Továbbá: Különlegességek francia és angol úri divatcikkeket, valamint bel- és külföldi kalapokat. Árjegyzékkel szívesen szolgálunk. Még nem feleltünk kérésünknek vagy kíváncsiakra a pénzt visszaadjuk.

Vértess és Sebestyén

cs. és kir. szab. fehérnemű-készítők

Budapest, IV., Múzeum-körút 15. sz.

! Saroküzlet!

Ujévi vásár!

Kiselejtezzünk

teljes jó karban kis égetési hibák miatt remek szép készleteket

mesés olesó

áron december 30-ig

Complet 6 személyes duan aranyozott, diszes kiviteli és háromszor égetett

Étező elegáns frt 5.50	Rococo, thea
Étező, modern „ 6.50	csak frt 3.50
Rococo, diszes „ 8.50	Rococo, kávé „ 3.50
csak „ 8.50	Rococo, Mocca „ 3.50
Mosdó kompl. fr. 5, 8, 10	Üveg-szerviz „ 7.50
Diszes Rococo, 12 személyes, étező 20, 25, 35 frt	
Függő-lámpák minden áron, miután raktárunkat teljesen felszárítjuk.	

Ortner Rezső és Társa

Terecz-körút 32. sz., saroküzlet.

Videki rendelésnél körjük a vasúttalomat.

FÉNYKÉPÉSZETBEN

az időjárás eljáratása szerinti. Felvételek minden este 9 óráig.

3 drb remek alakú „Helios”-fénykép	50 kr.
3 „ vízfénykép	90 „
3 „ anichliskartya saját fényképpel	50 „
1 „ nagy Helios-fénykép	90 „

szavatolt legújabb kiviteli

Helios Fényképezési-műintézet

Budapest VI., Király-utca 52. szám.

Élő- és művirágból

legszebb

Szilveszter és ujévi ajándékok

kaphatók:

Dominics Katalin

élő- és művirág-termében

17. József-körút 17.

Szilveszteréji punos

a legjobb, ha készítésénél

„Battle Axe Jamaica Rum”-ot

használnak, amely ismeretes mint

„The Nectar of Jamaica”

Minden üveg a cég

felügyelete alatt eredetileg töltve.

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ezen védjegy az összes kitalálással törv. védett.

CSAK elsőrangú cégeknek kapható.

PEKAREK

CHINA és CEYLON

TEA

minőség tekintetében semmiféle fajtával nem helyettesíthető, miután finomság, erő és aroma a helyes keverés által följelölhetetlen. Ne tésék elmulasztani és egyszer megpróbálni. Csak eredeti csomagolásban kapható minden jobb drogu, fűszer- és csemegeüzletben.

!!! FELHÍVÁS !!!

BUTOR-

raktáromon készletben levő összes asztalos- és kárpitozott butorokat átköltözés miatt minden elfogadható áron eladom!

Dósa Kálmán

Budapest, Erzsébet-tér 18., sas-utca sarok.

“The Gresham”

élethiztosító-társ. Londonban.

— MAGYARORSZÁGI FIÓK: —

BUDAPEST, V., Ferenc József-tér 5–6.

társaság házában.

A V A V A V A V A V A

Korona.

A társaság vagyona 1901. december 31-én

190,871,731.—

Évi bevétel biztosítások és kamatból 1901. évi december

31-én

31,555.392.—

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint

visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848.)

126,999.043.—

Az 1901. évben a társaság 5566

kötvényt állított ki

50,727.261.94

összeg értékekben.

Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet fiókja Budapesten, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városában.

„LE DÉLICE”

A szivarka egyszer meggyújtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé

szivarkapapír.

Legkedveltebb Vergé

szivarkahüvely.

Minden dohánytözsdében kapható

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. január 1-én.

Délután 1/3 órakor mérsékelt helyárakkal:

A sárga csikó.

Népszínmű 3 felvonásban. Csepregy Ferencről.

Személyek:

Bakaj A.	Szerdahelyi	Haraszti	Mátrai
Erőss	Küry	Gazsi	Delli
Csorbá	Szabó A.	Bagó	Ujvári
Agnes	Siposné	Hegedűs	Várdai
Laci, fiuk	Vidor	Bögös	Kopácsi
Gelencséri	Németh	Klarinétos	Parányi
Peti	Raskó	Kecskésné	Izsóné

Este:

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos

Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A király	Kreacányi	Tancmester	Ujvári
György, fia	Fedák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Déri	Annie, lánya	Ledófszky
Lancaster	Raskó	Plumpudding	Nyárai
Pompouin	Kovács M.	Gipsy	Kiss M.
Hopmester	Solymosi	Pickvick	Németh

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. január 1-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

B. A. L. E. K.

(Cabinet Píperlin).

Operett 3 felvonásban. Írták Raymond és Burani

Zenéjét szerzte Hervé. Fordította Rákosi Viktor

és Makai Emil.

Személyek:

Píperlin	Faragó	Leó	Szomori
Merlingard	Szilágyi	Colombe	Tomesányi
Baridina	Ráthonyi	Zenaide	Szelestei
Vetiver	Giréth	Céline	Korai
Roussignac	Rubos	Anita	Marosi

Este:

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Niniss.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Írta Hennequin és

Milaud. Fordította Csepregy Ferenc.

Személyek:

Korniszky	Faragó	Narciss	Delly
Niniss	Pálmay	Pincér	Lenkeffy
Gregoire	Sziklai	Vadász	Szabó
Anatol	Ráthonyi	Amanda	Abelovszky
Desalette	Giréth	Silleryné	Sziklainé
Dupiton	Mátrai	Georgine	Álmássy

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. január 1-én.

Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal.

Kéleti Sváje.

Írta Szokolay Kornél.

Este:

A megváltás.

Írta és felolvassa Hock János országgy. képviselő.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Országos Magy. Képzőművészeti-Társulat.

TÉLI KIÁLLÍTÁS

a városligeti műcsarnokban.

1902. november 15-től—1903. január 15-ig.

Nyitva délelőtti 9-től délután 4 óráig.

Csütörtökön este 11-ig zenésztély. VÁVAVAVA Buffet

Belépődíj 1 kor. ÁÁV Vasárnap délutáni 1 órától 40 fill

Zongoraterem és gyár

elősmert fölötté szolid.

Dehmal Károly

BUDAPEST,

IV., Károly-körút 20.

Cenka szolid külföldi gyárt-

mánya zongorák, pianók és harmonikumok, angol szerkezettel

is. Ehrbar Frigyes és Schweigh. fer. és. és kir. udvari és kamarai

szállító rakára. Javítások és hangolások. Leleltározási szak-

szerű kivétel.

10 évi jótállás. Legelőszöb kölesöndij

RÓKAP. PÁL

táncintézetében

Szentkirályi-utca 6. sz.

Január havában

uj tanfolyam veszi kezdetét

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

The 5 Lorrions

angol együttes

Belloni és Marietta

dresszírozott kakadukkal

Georg Hartmann

bíró

Les Arbras

ekvilibrálók

Crifield és Parker

amerikai excentrikusok

Rosa de Orth

sanszonett

Luna asszony

Lincke operette

Tarka Színpad

Egy kollektív ember

Uj! Uj!

Kozmográf

Ma 2 előadás

Az Országos Női Gyorsíró-Egyesület

Gyorsírási és gépírási szakiskolájában

uj magyar és német gépírási tanfolyamok

nyílnak.

Gépírási tanfolyamok az összes használatban levő írógépeken:

Remington-Standard, (Rem.) Lay-Sho, Underwood, Yost, New

Century Calligraph Smith-Premier, Grandall, Frisier et Rose-

man, Ideal Hammond, Empire alapos oktatás. Bővebb felvilá-

gosítást ad:

Kaiser Gizella elnök Budapest, Kazinczy-u 3. l. em.

Megérkezett:

Müncheni Tafel-Pschorrbräu

a kontinens legdurább
malátatartalmú söré. törv.
védett szezesszős, kiváló
palackokban higiénikus-
san töltve. Szétküldés
minden irányban, helyben
10 palackot házhoz szállí-
tva, vidékre (1 láda) 50
palackot feljebb budapesti
állomásra bérmentesen.

Kapható minden jób fűszer- és esz-
meüzletben, valamint előkelőbb kávé-
házak és szállodai éttermekben.

Telefon 59—89.

Peissel Henrik

vezérképviselő

VII., Dohány-utca 57.

SZABADALMAT

védjegyet, mástra- és modell-jelvényt megsejtet.

Szabadalmakat értékesít és átvéve

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,

Pásztör (törvényesen bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körút 17.

Telefon 24—26. Félvilágosítás díjtalan

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és

hangverseny-

rendezési irodája

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Elvállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hang-

versenyek, családoknak húztelvények rendezé-

sét, egy a fővárosban, mint a vidéken. Össze-

ketítésben áll a legelőkelőbb művészekkel,

művészekkel és írókkal. Eljár mindenféle mű-

vészeti ügyben.

Berger Lajos kávéházában

Teréz-körút 44. sz. (Szondy-utca sarok)

esténként a Párisból hazaeérkezett világhírű

Darázs Károly

Székesfehérvári elsőrangú cigányzené-

kara hangversenye.

Naponta új műsor!

Művészi tanerők!

Kiváló eredmény!

LOVAS ZENE-CONSERVATORIUM

Király-utca 13, IV. udvar, I. em. 7a.

Havi tandíj (heti 3 óra) 4 forint.

Tanítók: Lovas ökl. zenetanár, igazgató, Konkoly F.

zongora, Janda O. m. kir. opera tag, Konkoly, Hegedű,

Popper F. m. kir. opera tag, cello, Kiss S. cimbalom

művész. Kiss S.-né tanárnő francia nyelv. Dr. Monti

R. tanár, olasz nyelv.

Felnőtteknek zenéből, nyelvből esti tanfolyam.

Beíratás egész nap.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák,

ékszer, évszámok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidék megrendelésekre külön

gyorsított díj. Árjegyzék 2000 rajzzal

ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

művész

Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

A londoni kiállításban nagy aranyéremmel és

diplomával kitüntetett Ilaápi-féle

csúszkenőcs

hietesen gyógyít köszvényes bántalmakat.

Egy doboz ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető „Apostol”

gyógyszertárban Budapest, József-körút 64. sz.

Vegyünk csak

Derby melasse erőtakarmányt

Nincsen benne tűzeg.

Nem tartalmaz emészthetetlen anyagokat

A DERBY melasse erőtakarmány csak a maga

enkor- és proteín-tartalma takarmányokat tartalmaz és fölötté

all minden más hasonló erőtakarmánynak. Bevezetve a m.

kir. honvédelmi, deszes versenyállományban, Budapest—Bécs

minden nagyobb fuvarozási vállalatánál.

Különböztetett állatok etetése körül, különösen

hízók, tehénke, lovak, sertések stb.-nél. — Tartalmaz:

melassét, korpát, szárított répaszeleteket.

Érdekli eltartható, romlásnak nincs kitéve.

Pótolja a zabot, tengerit stb. és egyenlő tápegyeség

mellett sokkal olcsóbb.

Minden kísérlet egy-egy dicséret!

Megrendelhető:

Erőtakarmány-gyár Részvénytársaságnál

azelőtt Darvas József és Társa

Budapest, Üllői-út 117. sz. (Telefon 51—32).

Elismert fényképező készülékek

LECHNER fényképezési közelményeinek

karcsosnyit fűzete és árjegyzék ingyen.

Kodak-készülékek és minden

szükségleti cikk anatóriák részére.

Projectio-készülékek és dia-

positívek nagy választékban.

R. LECHNER (Wih. Müller)

és. és kir. udv. fényképezési műköreket.

Fényképezési készülékek gyára. — Masó-

lőzet amatőrök részére. Bécs, Graben 31.

Schunda V. József

udvari hangszergyáros

a m. kir. opera, a m. kir. zeneaka-

démia és nemzeti zenede szállítója

BUDAPEST, MAGYAR-UTCA 18. SZ.

Ajánlja saját gyárában készült rész-fu-vo, fa-fu-vo,

vonó, ütő-hangszereit és harmoniumait, vala-

mint saját találmány

cimbalmaikat és tárogatóit.

Nagy, képes árjegyzék ingyen.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	Tristan és Izolda	Halálcsönd	A brezováci hős	Bob herceg	Niniss
Szombat	Álarcos bál	Monna Vanna	Liliomszál	Bob herceg	Niniss
d. n. Vasárnap este	Berlichingeni Götz	Monna Vanna	A doktor ur	Egy görbe nap	Niniss

Schunda V. József

udvari hangszergyáros

a m. kir. opera, a m. kir. zeneaka-

démia és nemzeti zenede szállítója

BUDAPEST, MAGYAR-UTCA 18. SZ.

Ajánlja saját gyárában készült rész-fu-vo, fa-fu-vo,

vonó, ütő-hangszereit és harmoniumait, vala-

mint saját találmány

cimbalmaikat és tárogatóit.

Nagy, képes árjegyzék ingyen.

A jelenlegi nyomasztó gazdasági viszonyok mellett egy előnyös feltételű és magas összegű

törlesztéses kölcsön

az egyedüli eszköz, amelylyel a földbirtokos azon helyzetbe juttatja magát, hogy sokoldalú kötelezettségeinek eleget tehessen, mert ezen, általunk nyerendő törlesztéses kölcsönök

2½%-os

½ évi részletekkel már törlesztetnek is, tehát a beruházás jellegével birnak. De ezen általunk nyerendő kölcsönöknek nem csupán az az előnye, hogy olcsók, hanem hogy magas összegekben is engedélyeztetnek. Eltérőleg az itteni pénzügyi intézetek azon szokásaitól, hogy a földadó 100-szorosát veszik értékül s annak is csak felét adják kölcsönül, a helyi viszonyok figyelembe vételével megállapított

birtokértéknek ¾ részéig is nyújthatnak s fizetettnek kiazok — nem mint hazai és különösen fővárosi pénzügyi intézetek leg többjénél, záloglevelekben, hanem

készpénzben.

Gyors egymásutánban és súlyos csapások érték a közelmúlt esztendőben a földbirtokosokat, mi sem természetesebb tehát, minthogy gyors segítségre van szükségük, nehogy a reájok nehezedő terhek súlya alatt összeroskadjanak.

Ezek tudatában intézkedtünk már jóelőre is akként, hogy a törlesztéses kölcsönöket

két hét leforgása alatt,

tehát oly rövid idő alatt szavazzassuk meg, hogy az a tavaszi munkálatokkal párhuzamosan végezhető hasznos beruházások céljaira felhasználható legyen, hogy ez által a birtok jövedelme fokoztassék annyira, hogy egyedül a jövedelemszaporulat és az eredményezett kamatmegtakarítás legyenek hivatva a kölcsönt amortizálni, de sokkal rövidebb idő alatt is, mint amennyi idő alatt másutt csak az előzetes intézkedések tételnek meg.

Nehogy tehát részéről ezen — valóban ritka — kedvező alkalom kihasználatlanul hagyassék, az iránt keressük meg, hogy a birtokát terhelő kölcsönökhöz

bélyeg- és illetékmentesen

leendő konvertálása végett a birtokaira vonatkozó telekkönyvi kivonatokat és kataszteri birtokiv-másolatokat hozzánk **sürgősen** beküldeni sziveskedjék.

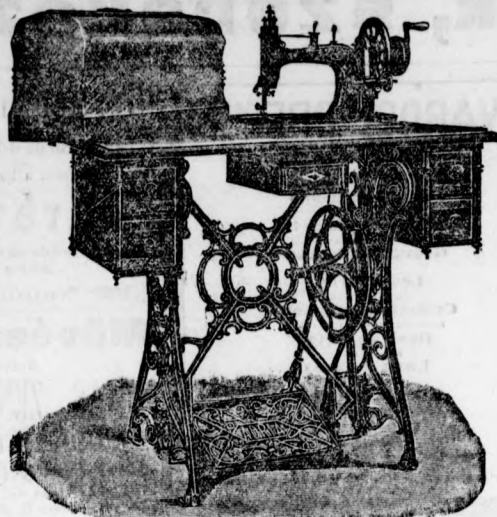
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet

tulajd.: GURRÉ Ferenc.

Budapest, VI., Váci-körut 39.

Intézetünk a legnagyobb Ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában s az egyedüli is, a mely hatóságok, testületek és tekintélyes társadalmi állat is elfogadja földbirtokok által okmányszerűleg ajánlva van s a mely fönnállása óta 200.800.000 kor. összegű kölcsönöket konvertált.

Alapított 1890-ben.



Elsőrendű

Singer varrógépeket

nagybani árban (első kézből)

30% árleszállítással

szállítunk havi 8 és 10 koronás részletre minden árfelmentés nélkül vidékre is bárhová.

LÁNG JAKAB és FIA

varrógép nagyraktára

Budapest, József-körut 41. szám.

(Baross-kávéház mellett.)

Fiók-üzlet: Rottenbiller-utca 1. szám.

Képes árjegyzék ingyen!

A címre ügyelni tessék.

Cégünk kizárólag elsőrendű új Singer gépeket tart raktáron, melyek össze nem tévesztendők holmi bécsi tücat gépekkel, melyeket egyes különösen bécsi kereskedők különféle cífra nevek alatt árulnak.

DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

Sohol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jóhírnévű cégnél.

Férfi:

Posztó, cugos, bőrről 3.50, oroszakkal 3.50
Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
Borjúbőr v. vízre, fűző 3.50, cugos 3.50
Elegans francia sovó-cipők 3.50
Amerikai box-bőrcipők 3.50
Lakk vagy box angol bakancs 3.50
Szalag- vagy oroszakkal-cipők 4.-

Női:

Posztó, cugos, bőrről 3.-, oroszakkal 3.40
Zörg, fűző vagy cugos 3.-, gombos 3.30
Amerikai box, fűző, gombos v. cugos 3.50
Sevra, fűző, gombos vagy cugos 4.-
Szalon v. oroszakkal fűző v. cugos 3.40
Lakk, kivágott 1.50, keresztcsík 2.-
Gyermekek 1.-, fűző vagy lakkcipők 4.-

Ösizmák, teljesen vízmentesek

Hálinából, körül bőrről, dupla talppal 5.-
Vadász-csizma, hálinából, bőrről körül 6.-
Bágaribőrből, erős háromsoros talppal 7.-
Gyermekek-csizmák bőr v. lakkcsizmával 20-30; 2 fűző 31-36; 3 fűző 40.

Elsőrendű gummi-nárcipők: férfi 1.50, női 1.50, gyermekek 1.-
Elsőrendű gummi-nárcipők: férfi 1.50, női 1.50, gyermekek 1.-
Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítási költség nélkül ingyen. Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszakszolgálnak. 10 frón felüli bértment. Nem megfelelő árut kiszélezés nélkül.

Legújabb levelező.

Legújabb levelező, öngyógyító és havi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. mindegyikét Ára fűző 2 kor., köve 3 kor. 40 fill. Az ösözg előzetes bekielölése esetén bértment küldet meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodiamer P. és Fia) ca. és kir. udvari könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy ut 21. szám.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

egmakacsabb helyen és idilli folyócsinál befekszendész

nélküli a legbiztosabb gyógyszernek a

„Sanid labdacok“

bizonyítanak. Egy doboz 100 labdacos tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidéki utasítást mellőzt és lekötés nélkül a

„Magyar Király“ gyógyszerház

Budapest, V., Marokkó-utca 3/a sz. (Erzsébet-tér sarok)

AZANKER

élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon 145 millió korona

Biztosítási állomány 511 millió korona

Eddigi kifizetések 242 millió korona

A nyereményrészvételével biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztálykörv szerint — úgy mint 28 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálykörv szerint (évenként emelkedő osztályok) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, egyúttal a biztosítási tartam

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások. Prospektusai és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügyintézőkkel iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

132 koronáért.

készít remek szabású öltönyt, felöltöt vagy télikabátot valódi gyapjuszövetekből

Blum A.

ellomert fővárosi műszabász.

VII., Szövetség-u. 28a.

Azon kívül!

3.50 frt-ért küld utánvéttel egy teljes férföltönyt a legjobb és legdivatosabb szövetekből **3 méter** finom szövetet; rendelésnél a szín megnevezhető; a legnagyobb szakavatottsággal lesz kiválasztva és a rendelésről azonnal elküldve.

Számos elismerő levél füzetemben megtekinthető!

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórúai és magán-gyakorlati tapasztalatával fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvosudor

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozással szarv nélküli mindennemű bármily régi kelót

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujakóros sebeket, syphilit, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia) meglepő biztos eredményt gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-Intézet Bpest, VII. Károly-körut 5.

(Deb-utca sarkán.)

I. em., bejárat a lépcsőházból

Rendel: Naponta délelőtti 10-4 és este 6-8 óráig.

Külön váróterem. Hírdetést küldeték. Levélre kimerítés és válasz. Kívánságra gyógy-
gyógy- és gondoskodás.

Szülőoltványok

szokványminőségben és európai nemes, gyökös és sima vesszők mályon le-szállított árakon. Oltványok ezek 80-100 ft. Mindenki a legújabb bor- és csomagtöltés, felfűtés, teljes jótállással. Ha a szállítást a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítást költöztet, valamint a megrendelő által kifizetett összegét hiány nélkül azonnal visszatértem. Így mindenképp előnyösnek és a költségemen hátsóhoz állítva tekintethet meg.

ELŐKERÍTÉS.

Gilóthekia-csemeték és magvak.

Óriás tréni, igen gyorsan fejlődő növény-növény. Ez az egyedül, melyből oly kevés kerül a növény-pár évről, rendkívül csekély kiadásnál, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak nem bálhatnák át, úgy, hogy a bokrétát részben teljesen kihasználhatók. Minden rendelkezés rájukkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékelve. Bővebb tájékozás végett szíves fénynyomatu díjazs árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzékben kívül egy oly könyvet kap azaz, ki címét egy levelemmel megadja, hogy minem az a ház vagy család, ahol annak tartalmát hasznára ne fordíthatnak, városban, falun, pusztán, gazdaság vagy szegény családnál egyaránt, így meg szoknak is érdeklődni ill. kik rendelkezni semmi sem akarnak, mert benne számos oly kiemelendő foglaltatik, melyek mindenkinek nagy szolgáltatást tesznek.

Diócesmetek.

Kétféle, óriási jövedelmét biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Ermelléki Elő Szülőoltvány-Telep“ Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

Ezen specialista legmeglebbebben ajánlható szerfelett gazdag tapasztalat alapján, melyek rendelő Intézetében és a kórház hugycsövi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista,

emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily régi és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilit, bőrbetegségeket és önfertőzésből támadt idegbajokat). Meglepő és eredmény FÉRFIUI GYENGESEGNEL (IMPOTENCIA) még öreg embereknek is.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánságra gyógyszer

Rendelés 9-3-ig és este 6-8-ig

Budapesten, Erzsébet-körut 12. sz.

(a New-York palotával szemben), félemeret.

Bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem.

